

A fordítást Tuza Csilla (Magyar Nemzeti Levéltár) készítette 2015-ben, az OTKA K 105 886 projekt (vezető kutató: Reisz T. Csaba, szenior kutató: Török Enikő, fiatal kutatók: Avar Anton, Pályi Zsófia, Schmidt Anikó, Závoczki Adrienn) keretében.

Kérjük, hogy a szöveggel kapcsolatos észrevételeket a catastrum@mnl.gov.hu címre juttassák el.

A felmérési utasítások (1856, 1865, 1869) német és magyar nyelvű összehasonlítható kiadásán jelenleg dolgozunk.

Utasítás az 1817. december 23-án és 1849. október 20-án kiadott uralkodói pátensekben elrendelt országos felmérés alapján kidolgozott általános kataszteri felmérés végrehajtására, Bécs, 1865.

A kataszteri utasítás tartalomjegyzéke

Adminisztratív rész

A hatóságokról és ezek személyzetéről

1. fejezet A Kataszteri Főigazgatóságról
2. fejezet Az Országos Pénzügyigazgatóságról
3. fejezet A Háromszögelési Igazgatóságról és a Számítási Irodáról
4. fejezet Az Országos Pénzügyigazgatóságról és személyzetéről:
 - A. A kataszteri felmérési igazgató
 - B. A kataszteri felmérési aligazgató
 - C. A kataszteri felmérési felügyelő
 - D. A község határait leíró földmérő
 - E. A részletes felmérést végző földmérő
 - F. Az ügyvivő asszisztens
 - G. A földmérő asszisztens
 - H. A földmérő gyakornok
 - I. A segédmunkás

Technikai rész

A kataszteri felmérésről

- I. fejezet A kataszteri felmérésről általában
- II. fejezet Az előmunkálatok tudományos alapjairól
 - A. A trigonometrikus háromszögelés
 - B. A grafikus háromszögelés
 - C. Az utólagos háromszögelés
 - D. A község határainak kiigazításáról és leírásáról
 - E. Az egyéni birtokhatárok jelölése és helyreigazítása
 - F. Az adóhivatali névjegyzékről
- III. fejezet A részletes felmérés
 - A. A részletes felmérés célja, és az ez alapján kimért parcellák
 - B. A parcellák kijelölése
 - C. A felvételi előrajz
 - D. Felmérés mérőasztallal:
 1. Általános rendelkezések
 2. Eszközök és egyéb felszerelések
 3. A háromszögelési háló
 4. A parcellák felvétele
 5. A szelvények és községek találkozási pontjai
 - E. A birtokvázlat
 - F. A háromszögelési pontok stabil megjelöléséről
 - G. A határbejárás
 - H. A felvételi lapok és a parcellák számozása
 - I. A részletes felmérés felülvizsgálata
- IV. fejezet A téli munkálatok
 - A. Az egységek szerinti és az ellenőrző számítások
 - B. A parcellák kiszámítása
 - C. A parcella jegyzőkönyv
 - D. A lakóházakról készült kivonat a parcella jegyzőkönyv alapján

- E. A földhasználatról készült igazolás
- F. A telektulajdonosok alfabetikus névjegyzéke
- G. A felmérési összesítésből készült kivonatok (egyéni birtokívek)
- H. A kataszteri térképek megrajzolásáról és leírásáról, a térképcímerek, térképborítékok és emlékévek elkészítéséről
- I. A művelési térképvázlat elkészítése
- K. A téli munkák felülvizsgálata
- L. A felmérési munkálatok végső összehasonlítása
- M. A felmérési munkálatok átadása

Kataszteri felmérési utasítás

Adminisztratív rész

A hatóságokról és ezek személyzetéről

1. fejezet A Kataszteri Főigazgatóságról

1. §

A legfelső irányítás

A Kataszteri Főigazgatóság, azaz a Pénzügyminisztérium I. főosztálya a kataszteri felmérések legfelsőbb szintű irányítója, rendelkezéseit és intézkedéseit dekrétum formájában közli az Országos Pénzügyigazgatósággal.

2. §

A felmérések irányítása az egyes tartományokban

A kataszteri felmérések kivitelezését minden tartományban az Országos Pénzügyigazgatóság irányítja. Az Országos Pénzügyigazgatóság minden vonatkozó ügy tekintetében a Kataszteri Főigazgatóság alárendeltségében működik, ide intézi beadványait, és jelentést készít.

3. §

A jelentések és rendeletek elkészítése

Az Országos Pénzügyigazgatóság valamennyi jelentését és intézkedését a mindenkori elnök vagy előljáró, vagy ennek helyettese készíti el. Minden vonatkozó ügy tekintetében a Kataszteri Főigazgatóság alárendeltségében működik, ide intézi beadványait, és jelentést készít.

4. §

A hatáskörön két referens osztozik

A kataszteri felmérést vezető hivatal hatásköre általában véve kiterjed mind a technikai ügyintézésre, mind a kataszteri hivatalnokok személyi és adminisztratív ügyeire; ezért az előforduló ügyeken két osztály és két referens osztozik: a felmérési és a technikai referens (felmérésért felelős igazgató).

5. §

A felmérési referens alá tartozó ügyek

A felmérési referens ügyosztályán a következő ügyek intézendők:

1. Minden, szisztematikus felmérést illető ügy.
2. Minden hivatali elhelyezési és bérlemény ügyet a felmérést végző személyzet számára.
3. Minden, a kataszteri alapot érintő ügyek, úgymint: támogatások, előlegek, foglalók, útiköltségek, eszközvásárlások, dologi kiadások, mindenféle illetékek, elszámolások, jutalmazások, kegydíjak, előzetes költségvetések, térképmásolatok készítése, minden vonatkozó pénzügy.
4. A felmérési személyzetet érintő minden kaucióos ügy.
5. Minden olyan tárgyalás a közigazgatási hatóságokkal, mely az említett hatóságoknak a felmérési munkálatokban nyújtott segítségét illeti.
6. A felmérési személyzetet érintő valamennyi fegyelmi ügy (26. §).

6. §

A technikai referens alá tartozó ügyek:

1. A rendszeres időközönként a Kataszteri Főigazgatóságnak benyújtandó beadványok az utasítás végén szereplő A. jegyzék alapján. A felmérési személyzet számára kiadott munkajelentések értékelésében a gyenge vagy hibás teljesítmény kifogásolandó vagy fizetésmegvonással büntetendő, a pontos munka dicsérendő, és minden intézkedés meghozandó a munka előrehaladásának érdekében. Az ellentmondások elkerülése érdekében megjegyzendő, hogy a havi munkajelentésekben nem

csupán a szorgalom és a teljesítmény mértéke emelendő ki az erre vonatkozó dicséretekkel vagy elmarasztalásokkal, hanem főként a munka minőségét rontó mulasztások és hibák, amelyek a féléves munkajelentésből kizárják a dicséretes felterjesztésének lehetőségét.

Utóbbi jelentés azonban a féléves teljesítményt taglalja, mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban, majd ezután a dicséretre illetve az elmarasztalásra tett felterjesztések következnek, utalva a havi jelentésben már megnevezett mulasztásokra. Az elintézés másolata állandó jelleggel beküldendő a Kataszteri Főigazgatóságnak.

2. Minden, a felméréssel kapcsolatos ügy, azaz a reklamációk kivizsgálása, a helyesbítések, a folyamatban lévő munkálatok, az országos határfelmérés, a térképek köteles példányainak előkészítése, a jegyzőkönyvmásolatok, a térképek litografálásra való előkészítése, az egyéni birtokívek elkészítésének előkészületei.

3. A felmérési személyzet számára és a térképtárnak alkalmas hivatali helységekről szóló javaslat.

4. A felmérési munkálatokhoz szükséges rajz- és nyomdapapírok, valamint a méréshez szükséges eszközök és tartozékok beszerzése, s utóbbiak karbantartása és nyilvántartása.

5. A következő évi határleírási és felmérési munkaterv a mellékletekkel együtt (repertórium Nr. 66. I. és II. formanyomtatvány), és az engedélyeztetés után a munkálatok kivitelezésének és a személyzetnek a beosztása, amely szintén azonnal engedélyeztetendő.

6. A technikai referens köteles a közigazgatási hatóságokat és a községeket a területükön végzendő kataszteri felmérések elvégzéséről értesíteni.

7. A felmérési igazgató által végzett felülvizsgálati utazások (32-36. §§) tervei és az ezekről készült jelentések, az Országos Pénzügyigazgatóságnak a Kataszteri Főigazgatósághoz benyújtandó ezzel kapcsolatos intézkedéseinek másolataival.

8. Az aligazgatók által végzett felülvizsgálati utazások és az ezekről készült jelentések (40-41. §§) a Kataszteri Főigazgatósághoz benyújtandó ezzel kapcsolatos intézkedésekkel.

9. A szabad állások betöltésére vonatkozó javaslatok a kompetencia feltüntetésével, továbbá az előléptetésre és jutalmazásra tett javaslatok (19-22. §§).

10. Az alkalmazási, előléptetési és felmentési javaslatok, a Kataszteri Főigazgatóság engedélyével.

11. A szolgálatra alkalmatlanná vált felmérési alkalmazottak kegydíja, valamint az özvegyek és árvák ellátása.

12. A felmérési alkalmazottak ellen érkezett valamennyi panasz kivizsgálása, betegszabadság és szabadságolási ügyek, büntetések, felfüggesztések, amennyiben ezek nem fegyelmi ügyektől függőek.

7. §

A kataszteri referens kiválasztása

A kataszteri referens kiválasztása, valamint a megfelelő fogalmazó személyzet kijelölése az Országos Pénzügyigazgatóság elnökének vagy elöljárójának a hatáskörébe tartozik. Amennyiben az ügymenet engedi, ez a referensség a kataszteri referensséggel összekötendő.

8. §

A technikai referens és segédszemélyzetének kinevezése

A technikai referens (felmérési igazgatót) a Kataszteri Főigazgatóság nevezi ki.

A tisztán technikai ügyek intézésére segédszemélyzetként tetszése szerint egy földmérési igazgatót és a felmérési személyzetből egy asszisztentst választ, akiket joga van lecserélni, amennyiben nem felelnek meg.

A földmérési igazgató távolléte esetén helyettesítheti. A kataszteri felmérésnél végzett munkáját teljes megelégedésre kell végeznie, és járatosnak kell lennie az ügyintézésben.

Második felmérési asszisztensre az igazgatónak akkor lehet igénye, ha az adminisztrációs ügyek elintézésére az Országos Pénzügyigazgatóság személyzetéből nem jelölt ki mellé fogalmazót.

9. §

Kollegiális tanács

A kollegiális tanács ügykörébe tartozó ügyek az Országos Pénzügyigazgatóság hatáskörébe esnek.

10. §

Mindkét referenst érintő közös ügyek

Mind a felmérési referens, mind a technikai referens minden olyan esetben, amely közös ügyintézés vagy megbeszélést igényel, köteles kiadmányozási tervét az elnöknek vagy helyettesének történő leadás előtt kölcsönösen egymás rendelkezésére bocsátani, vagy egy közös tanácskozást összehívni. Mindkét esetben mindegyik referens felelős a saját hatáskörében hozott döntésekért.

11. §

Az ügyintézés menete

A felmérési referens fogalmazványait, tisztázatait és kiadmányait az Országos Pénzügyigazgatóság segédhivatali kezelik. A tervrajzokat és rajzokat a referens technikai munkatársai saját maguk készítik el.

12. §

Jelen utasítás normaként értelmezendő, és valamennyi korábbi utasítást hatályon kívül helyez

Az Országos Pénzügyigazgatóság hatásköri illetékességét jelen kataszteri utasítás, az illetékszabályozás, valamint a központi hatóságok rendelkezései határozzák meg. Ezzel szemben technikai, fegyelmi és adminisztratív ügyekben az egyesített Udvari Kancellária, a cs. kir. Pénzügyminisztérium, és a cs. kir. Kataszteri Főigazgatóság intézkedik, amíg ez jelen határozattal nem ellentétes, ekkor hatályvesztés következik be.

13. §

Döntés különleges vagy vitatott esetekben

Minden kétséges, illetve minden olyan esetben, amelyre ez az utasítás, és az ezzel kapcsolatban kiadott rendelkezések nem gondoltak volna, valamint olyan esetekben, melyekben az Országos Pénzügyigazgatóság az adott tartomány sajátosságait figyelembe véve szükséges változtatásokat eszközölne, az ügy alapos megfontolása után a Kataszteri Főigazgatóság hoz döntést.

14. §

A kataszteri utasítás napra készen tartása

A Kataszteri Főigazgatóság minden rendeletét, amely jelen utasítás változtatásáról vagy kiegészítéséről szól, az Országos Pénzügyigazgatóság köteles szó szerint vagy kivonatossal csatolni jelen utasítás megfelelő paragrafusához, és az aligazgatóságokhoz szétküldött utasítások példányaiban a változtatásokat hasonlóan ismertetni.

15. §

A kataszteri alap pénzének kezelése

Az Országos Pénzügyigazgatóság köteles a kataszteri alap pénzt helyesen kezelni és pontosan elszámolni vele, továbbá köteles az előírásokat szigorúan betartani és a megtakarításokat kezelni. Ezért valamennyi pénzügyi, leltári és elszámolási ügygel, kaucióval és általában minden adminisztratív ügygel kapcsolatban, melyekre jelen utasítás vagy az illetékszabályozás nem vonatkozna, köteles kiadni a szükséges utasításokat és előírásokat.

16. §

A felmérési személyzeti állomány

Valamennyi tartomány, vagy tartományrész felmérési személyzetét évenként a Kataszteri Főigazgatóság határozza meg. Egy vagy több aligazgatóságot állít fel, amelyek több felügyelőségből állnak, s amelyeknek a földmérők vagy csoportvezetők segédekkel együtt alárendeltségi viszonyban állnak.

A felmérési igazgatóval az igazgatóságon belül senki, az aligazgatóval az aligazgatóságon belül senki,

a felügyelővel a felügyelőségben senki, az asszisztens a csoportvezetőjével nem állhat rokonságban.

17. §

Kormányzati nyílt parancsok

Valamennyi felmérési alkalmazott mihez tartás végett tájékoztatandó a közigazgatási hatóságok által kiadott kormányrendeletekről.

A földmérők, asszisztensek és segédek nyílt rendeleteit a téli időszakban az aligazgató őrzi.

18. §

A felmérési személyzeti állomány

Mivel minden tartományban a meghatározott személyzeti állomány mindenkor teljes létszámon és naprakészen tartandó, ezért az Országos Pénzügyigazgatóság a XVII példa szerint önálló lapokból álló személyzeti könyvet vezet, melybe minden változás bejegyzésre kerül, és a felmérési alkalmazott távoztával a lap kiemelendő, és az új hatóságnak megküldendő, a távozást azonban a személyzeti könyv végére feljegyzendő.

Valamennyi távozás bejelentendő a Kataszteri Főigazgatóságnak, hogy az pótlást tudjon keresni.

A felmérési alkalmazottak áthelyezését alapos indok esetében az Országos Pénzügyigazgatóság hagyja jóvá, s ez röviden a személyi adatlapon is megjegyzendő.

19. §

Az asszisztensek felvétele. Felvételi listák

A felmérési személyzet kiegészítésének céljából a 2. és 3. fizetési osztályba tartozó felmérési asszisztensek felvételét a Kataszteri Főigazgatóság engedélyezi.

Az egyik vagy másik fizetési osztályba történő felvételnél meghatározó a jelölt szakmai képzettsége. A törvényes erkölcsi bizonyítvány és az egészségügyi alkalmassági iratok mellett olyan igazolásokat is be kell mutatniuk, amelyek egy műszaki tudományban való jártasságukat bizonyítják, és 18-30 évesek lehetnek. Sürgős személyzetihiány esetén, illetve olyan személyek esetében, akik gyakorlati tudásukat már munkájukkal bizonyították, a Kataszteri Főigazgatóság hozzájárulásával kivételesen el lehet tekinteni a szakmai előképzettségtől és az életkori határoktól.

Amennyiben nincs betölthető állás, a jelentkezők előjegyzésbe irandók, és szükség esetén behívandók.

A felvételt nyert új asszisztensek felvételi listái felterjesztendők a Kataszteri Főigazgatóságnak.

20. §

Gyakornokok

Az Országos Pénzügyigazgatóság bármikor felvehet gyakornokokat, és ha nem felelnek meg, elbocsáthatók. A gyakornokok esetében is szükséges az erkölcsi és az egészségügyi bizonyítvány, és a 16-30 éves korhatár.

21. §

Előléptetések és jutalmazások

A felmérési alkalmazottak előléptetése magasabb fizetési kategóriába, valamint a nagy és kiemelkedő teljesítmények jutalmazása a Kataszteri Főigazgatóság hatáskörébe tartozik, az Országos Pénzügyigazgatóság egy év szolgálati idő után az e célra meghatározott táblázat alapján (repertórium No. 65., XVIII és XIX nyomtatvány) tesz javaslatot.

A javaslattételnél kiemelendő a korábbi teljesítmény, az erkölcsi magatartás, a felügyelővé való előléptetés esetében különösen az alapos előképzettség és a teljesítmény, az asszisztensek esetében az önálló ügyintézésre való képesség esik latba.

Végül pedig figyelem fordítandó arra, hogy egyetlen arra érdemes hivatalnokról se feledkezzenek el. A javaslatok helyes mértékének betartásához szem előtt tartandó, hogy a Kataszteri Főigazgatóság alkalmazásában álló összes felügyelő és asszisztens fele, a földmérők ötöde tartozhat a három magasabb fizetési kategóriába. A jutalmazásra tett javaslatok esetében a XX-XXIII

formanyomtatványok mérvadók.

22. §

Minősítési táblázatok

Az előléptetések alapját a minősítési táblák képezik (XXIV-XXV-XXVI. formanyomtatvány), amelyet a felügyelő és az aligazgató a második téli felülvizsgálat alkalmával közösen készít el, a felügyelő tölti ki, és mindketten aláírják. A felügyelők minősítését az aligazgató készíti el, az aligazgatóét az Országos Pénzügyigazgatóság. A minősítési táblákat őszinteség és nyílt beszéd jellemzi, ezért pontosan és világosan, általánosságoktól és homályos megfogalmazásoktól mentesen készítendő el.

Az Országos Pénzügyigazgatóság a legnagyobb gonddal vizsgálja át a beérkező javaslatokat, majd saját megjegyzéseivel továbbküldi azokat a Kataszteri Főigazgatóságnak.

A felmérési alkalmazottak saját kérésükre betekintést nyerhetnek a minősítési táblázatba, de másolatot nem kaphatnak róla.

Áthelyezés esetén a minősítés megküldendő az új hatóságnak.

23. §

A felmérési alkalmazottak általános kötelezettségei

A felmérési alkalmazottak kötelesek a terepmunkák idején reggeltől estig, a téli munkálatok idején az előírt irodai órák alatt (304. §) a munkának szentelni magukat.

Szigorúan tilos a felmérés eredményeit közölni, a technikai akadályokról információkat adni, hatáskörükön kívül eső dolgokról nyilatkozni, valamint más munkát végezni, kivéve, ha erre magasabb utasítást kapnak.

24. §

A felmérési alkalmazottak elleni büntető eljárás

Azokat a felmérési alkalmazottakat, akik hanyag, pontatlan munkát végeznek, vagy gyenge teljesítményük károkat okoz, az Országos Pénzügyigazgatóság figyelmezteti, megint, vagy napi juttatásaik egyharmadának megvonásával bünteti. (Az ügyvezető asszisztensek esetében a büntetés nem a napidíj megvonásával, hanem az ügyvezetésből történő elmozdítással történik.) Amennyiben ezek az eszközök hatástalannak bizonyulnak, az Országos Pénzügyigazgatóság javaslatot tesz a Kataszteri Főigazgatóságnak az alacsonyabb fizetési kategóriába helyezésre. A magasabb rendű felmérési alkalmazottak büntetéséről az alacsonyabb személyzet nem tájékoztatandó.

25. §

Az alkalmazottak felfüggesztése és elbocsátása

A bizonyítványok kiállításának megtagadása

Azokban az esetekben, amikor egy felmérési alkalmazottat felfüggesztenek vagy elbocsátanak, vagy saját kérésére távozik, az Országos Pénzügyigazgatóság határozatot bocsát ki számukra, amelyben megnevezi a távozás okát, és leírja, hogy az illető munkáját megfelelően végezte-e, vagy nem.

Ez a határozat a bizonyítványokat helyettesíti, ezért különleges bizonyítványok kiállítása általánosan megtiltatik.

26. §

Fegyelmi vizsgálatok

Előforduló panaszos esetekben, illetve szabályellenes viselkedés esetén az Országos Pénzügyigazgatóság vizsgálatot indít, és a vizsgálatról készült jegyzőkönyvet a Pénzügyigazgatóság saját véleményezésével felküldi a Kataszteri Főigazgatóságnak. A Kataszteri Főigazgatóság jogosult fegyelmi vizsgálatok lefolytatására a hivatalon kívül is a az alárendelt kerületi igazgatóságokból kiválasztott kiküldöttje révén.

Szükség esetén az Országos Pénzügyigazgatóság jogosult az illető felfüggesztésére, erről azonban haladéktalanul tájékoztatnia kell a Kataszteri Főigazgatóságot.

27. §

Szabadságot adó ügyek

Az engedély nélküli távolmaradások elbocsátást vonnak maguk után

Az Országos Pénzügyigazgatóság jogosult az általános szabályok betartásával – a terepmunkák idején azonban csak kivételes esetekben – a felmérési alkalmazottaknak három hónap fizetés nélküli szabadságot adni, amennyiben ezzel nem sérti a Főigazgatóság rendelkezéseit. Hosszabb szabadság a Kataszteri Főigazgatóságnál kérvényezendő.

A felmérési alkalmazottak önhatalmú távolmaradása munkamegtagadásnak minősül, és elbocsátást von maga után.

3. fejezet

A Háromszögelési Igazgatóságról és a Számítási Irodáról

28. §

A trigonometrikus háromszögelés központi irányítása és eredményeinek közzététele

A trigonometrikus háromszögelés központi irányítására Bécsben egy önálló, a Kataszteri Főigazgatóságnak alárendelt igazgatóság, a trigonometrikus megfigyelések kiszámításához pedig egy Számítási iroda állítandó fel.

Ezen felmérés eredményeit, amennyiben a részletes felmérés előmunkálataihoz szükség lenne rájuk (83. §), a Kataszteri Főigazgatóság közli az Országos Pénzügyigazgatósággal, amely közli azt az aligazgatóval, és ő a felügyelővel.

29. §

Az Országos Pénzügyigazgatóság befolyása a trigonometrikus háromszögelésre

Abban az esetben, ha a trigonometrikus háromszögelés közben olyan körülmények merülnének fel, melyek a grafikus háromszögeléssel összefüggnek, a 98. § mérvadó. Egyébiránt az Országos Pénzügyigazgatóság semmilyen befolyással nem bír a trigonometrikus háromszögelés menetére.

4. fejezet

4. fejezet Az Országos Pénzügyigazgatóságról és személyzetéről

A. A kataszteri felmérési igazgató

30. §

A felmérési igazgató ügyviteli és hatásköre

A felmérési igazgató technikai referensként az Országos Pénzügyigazgatóság tagja, így valamennyi, a felmérést érintő ügy kollegiális tanácskozásán részt kell vennie (9. és 10. §), és itt előadóként kell fellépnie.

Kötelessége, hogy a kataszteri felméréseket megfelelően irányítsa, és az ezzel összefüggő munkákat legjobb szaktudása és tapasztalatai szerint a lehető legjobban vezesse.

31. §

A felmérési igazgatónak a kataszteri ügyek referensként nincs önálló döntéshozói joga, ezért nem jogosult rendelet kiadására. Minden olyan rendelkezést, amelyet szükségesnek tart, az Országos Pénzügyigazgatóság intéz, szükség esetén felterjeszti a Kataszteri Főigazgatóságnak.

32. §

Ellenőrző körutak

A felmérési igazgató a terepmunkák és a téli munkák idején évente legalább egyszer ellenőrző körutat tesz valamennyi felügyelőség területén.

Mind az általános, mind az egyéb, bizonyos körülmények elhárítása végett tett utazások megkezdésekor ki kell kérnie az Országos Pénzügyigazgatóság elöljárójának vagy helyettesének engedélyét.

33. §

Az ellenőrző körutakra kellő idő fordítandó, és úgy hajtandó végre, hogy ne csak az elvégzett munka helyességét és lehetséges eredményeit, a felmérési műveletek kivitelezésének egységét és egyformaságát garantálja, hanem arra is ügyelnie kell, hogy a földmérő a beosztott asszisztenseknek megfelelő irányítást adjon, és a kötelességeikbe való bevezetést buzgón szem előtt tartsa. Az ügyvezetőkkel és a felmérési hivatalnokokkal létrejövő közelebbi kapcsolat a személyzet belátását és jó munkaszellemét segíti elő, hogy az esetleges rendellenességeket és visszasságokat, melyek a személyzet erkölcsös magatartását hátrányosan befolyásolnák, elháríthassák.

34. §

Hatásköre az ellenőrző körutak idején

Az ellenőrző körutak idején a felmérési igazgató hatásköre oly módon kibővítendő, hogy nemcsak joga, hanem kötelessége is lesz minden olyan probléma azonnali megszüntetése, amely nem felel meg az aktuális előírásoknak vagy a munka menetét akadályozza. Ez esetben jogában áll a földmérőket és asszisztenseket havi javadalmazásuk egy harmadának megvonásával büntetni, súlyos esetekben felfüggesztheti őket, és az alkalmatlan ügyvezetőket leválthatja, amennyiben ismételt hanyagságban találtak, munkájukban pontatlanok és teljesítményük elégtelen, valamint az előzetes figyelmeztetéseket figyelmen kívül hagyták, avagy szolgálatukat elhanyagolták, vagy felmérési alkalmazotthoz nem illő magatartást tanúsítottak. Azonban rendelkezéseit minden esetben az okok megnevezésével az Országos Pénzügyigazgatóságnak utólagos jóváhagyásra be kell terjesztenie, különösen akkor, ha a juttatások vagy a fizetések megvonásáról van szó.

35. §

Vizsgálati jelentés

A felmérési igazgató minden egyes ellenőrző körútjáról jelentést tesz az Országos Pénzügyigazgatóságnak, ebben felterjeszti megalapozott javaslatait a javításokra, változtatásokra, dicséretekre, fenyítésekre, valamint az alkalmatlan hivatalnokok elbocsátására.

36. §

A felmérési referens kötelességei

A felmérési igazgatónak felmérési referensként elsődleges kötelessége a 6. §-ban említett ügyek elintézése.

B. A kataszteri felmérési aligazgató

37. §

A felmérési aligazgató hatásköre

A felmérési aligazgató a neki alárendelt felügyelőségek fölött áll, felügyeli valamennyi felmérési munkálatot, a munkások viselkedését és erkölcsi tartását.

Közvetlenül az Országos Pénzügyigazgatóságnak tartozik elszámolással, és jelentéseit is ide küldi.

38. §

Olyan esetekben, ahol a közigazgatási hatóságok együttműködésére is szükség van, feljegyzéseket ír a körzeti vagy a megyei hatóságoknak, a körzeti és adóhivataloknak.

39. §

Szabadságolási ügyek

Sürgős esetekben az aligazgató jogosult az alárendelt felmérési alkalmazottaknak legfeljebb nyolc napi szabadságot adni, de az erre az időre járó fizetések folyósításának szüneteltetéséről tájékoztatnia kell az Országos Pénzügyigazgatóságot.

40. §

Ellenőrző körutak

Az aligazgató köteles a terepmunkák és a kétszeri felülvizsgálati körút idején minden felügyelőséget tizenkét napon át, minden részletes földmérőt vagy csoportvezetőt legalább egyszer, a kevésbé megbízhatókat kétszer felülvizsgálni. A téli munkák idején minden földmérési csoportot legalább két alkalommal köteles ellenőrizni.

A felülvizsgálatok végrehajtásáról jelen utasítás 294-304. és 356-366. §-a rendelkezik.

41. §

A felmérési alkalmazottak elleni eljárás a felülvizsgálatok alatt

Valamennyi felülvizsgálat után jelentést készít a dicséretre érdemes felmérési alkalmazottakról; ezzel szemben a javasolt büntetés megnevezésével jelentést tesz az Országos Pénzügyigazgatóságnak a kötelességüket nem teljesítő felügyelőről, a hanyag földmérőről, asszisztensekről. Olyan esetekben, ahol a munka késedelmet szenved, az aligazgató jogosult a földmérők és az asszisztensek felfüggesztésére. Azonban ehhez az okok megnevezésével azonnal a felsőbb hatóság hozzájárulását kell kérnie.

42. §

A minősítési táblák elkészítése

Az aligazgató a második téli felülvizsgálat alkalmával a felügyelővel közösen elkészíti a felmérési alkalmazottak minősítési tábláját (22. §). A felügyelőről és ennek irodai alkalmazottairól egyedül készít minősítést.

Azokat a felmérési alkalmazottakat, akiknek minősítésében különleges mulasztások fordulnak elő, felülvizsgálata során értesíti erről, és figyelmezteti a jövőbeni kifogástalan magatartásra. A célból, hogy az értesítés biztosan megtörténjen, az érintett hivatalnoknak a minősítését láttamoznia kell, és aláírásával hitelesíti.

43. §

A felügyelők helyettesítése

Ha egy felügyelő megbetegszik, vagy szabadságra megy, az aligazgató a rangidős földmérőt nevezi ki megbízott felügyelőnek. Amennyiben a rangidős nem lenne megfelelő a vezetői megbízásra, úgy az aligazgató ugyanabból a felügyelőségből, vagy szükség esetén egy másik felügyelőség állományából egy magasabb rangú földmérőt választhat, és erről haladéktalanul tájékoztatja az Országos Pénzügyigazgatóságot.

44. §

A földmérők helyettesítése

Ha egy földmérő bármilyen oknál fogva hosszabb időre távol lenne a munkától, úgy az állás az aligazgatóság vagy az érintett aligazgatóság egyik felügyelőségének állományából átmenetileg egy ügyvezető asszisztenssel töltendő be, akinek összefüggő munkaterülettel rendelkezik. Különálló felügyelőségek munkaterületén a tetemes utazási költségek elkerülése érdekében átmenetileg a felügyelőség egyik ügyvezetőnek jelölt asszisztense nevezendő ki. Mindkét esetben azonnal értesítendő az Országos Pénzügyigazgatóság.

45. §

A kisegítő személyzet

Az aligazgató jogosult irodájába kisegítőnek a neki alárendelt felmérési személyzetből két asszisztentst kiválasztani, akik a terepmunkák során megszerezték a szükséges gyakorlatot, és akiket

tetszése szerint lecserélhet, ha nem felelnek meg.

Újonnan alkalmazott asszisztensek nem alkalmazhatók irodai munkára.

46. §

A munkálati tervekkel és az időszaki feljegyzésekkel kapcsolatos köteleességek

Az aligazgató köteles az éves munkálatokkal kapcsolatban hozzá érkezett utasításokat az alárendelt felügyelőségekkel azonnal közölni, a szükséges előiratokat, és tájékoztatásul egy litografált felvételi előrajzot a felügyelőség munkaterületének bejelölésével körrendeletként kiadni. Ezt a felvételi előrajzot az a felügyelőség, ahová utoljára érkezett meg, évente hasonló céllal visszaküldi.

Az Országos Pénzügyigazgatóságnak az aligazgató által benyújtandó időszakos feljegyzéseket az A repertórium tartalmazza, és benyújtásukra, valamint a munkajelentések elintézésére vonatkozóan a 6. § 1. pontja mérvadó.

C. A kataszteri felmérési felügyelő

47. §

A kataszteri felmérési felügyelő nemcsak a számára kijelölt terület felmérési munkálatait irányítja, hanem a hozzá beosztott felmérési alkalmazottak magatartására és erkölcsi viselkedésére is felügyel. Közvetlenül az aligazgatónak van alárendelve, és neki küldi jelentéseit.

48. §

Amikor a közigazgatási hatóságok gyors közbenjárása szükséges, azaz közvetlenül a nyári szállásra érkezéskor, közvetlenül kapcsolatba léphet a körzeti és megyei hatóságokkal, a körzeti és adóhivatalokkal, valamint a községi előjárókkal, és kérheti segítségüket, hogy a községben a részletes felmérés megkezdésének idejére minden előkészület megtörténjen (139. §).

49. §

Szabadságot az ügyek

A felügyelő ügyel rá, hogy alárendeltjei illetéktelenül ne hagyják el munkaállomásukat (27. §).

Méltányos esetben legfeljebb három napszabadságot adhat nekik. Az erre az időre járó fizetés folyósításának szüneteltetéséről azonban értesítenie kell az aligazgatót.

50. §

Kivonulás a terepmunkára és beköltözés a téli szállásra

A felügyelő a teljes személyzettel együtt legkésőbb április második felében kivonul a terepmunkák elvégzésére, és október végén beköltözik velük a téli szálláshelyre.

51. §

A munka kiosztása

A felmérési felügyelő minden csoportvezetőnek kiosztja a felméréendő községet, de újat csak akkor ad, ha az előző felmérést, határa körbejárattott, parcellái kimérettek. A kiosztásnál köteles szigorú elfogulatlanságot és pártatlanságot tanúsítani, felelős érte, hogy a könnyebb és nehezebb munkákat minden egyes csoportvezetőnek a képességei és egyéb körülmények figyelembe vételével ossza ki, hogy ne adódjon okuk pártosság miatti panaszra.

A kezdőknek az első évben csak könnyű munkát adhat; ők és a kevésbé megbízható csoportvezetők lehetőség szerint a felügyelőség központja körül osztandók be.

52. §

Az asszisztensek szétosztása

A felügyelő osztja szét az asszisztenseket a csoportvezetőknek, ahogyan az ügymenet leginkább megköveteli, és különösen arra ügyel, hogy olyan személyeket tegyen egy csoportba, akik összeillenek, és kölcsönösen segítenek egymásnak.

A legjobb és leggyengébb asszisztenseket ne mindig ugyanahhoz a csoportvezetőhöz ossza be; egyetlen csoportvezető se maradjon hosszabb időn át asszisztens nélkül.

A nyári munkák idején lehetőség szerint kerülendő az asszisztensek cseréje, ha azonban ez mindenképpen szükséges, ez csak az aligazgató engedélyével történhet.

53. §

Civil segéd munkások felvétele

A felügyelő jogosult a Kataszteri Főigazgatóság által meghatározott kereteken belül állandó civil segéd munkások felvételére a felügyelőségen dolgozó csoportvezetők számára, és mind értük, mind a felügyelőség valamennyi fizetési elszámolásáért elbocsátás terhe mellett személyi felelősséggel tartozik.

54. §

Ellenőrzések

A felügyelő köteles minden megbízható csoportvezetőt havonta kétszer, a kevésbé megbízhatóakat a lehető leggyakrabban a helyszínen ellenőrizni.

Mind a nyári, mind a téli időszakban végrehajtott ellenőrzések módjáról jelen utasítás 294-304. és 356-366. §-a rendelkezik.

55. §

Felelősségvállalás

A felügyelő felelős az alárendelt földmérők és ügyvezető asszisztensek munkájának pontosságáért, és amennyiben a felmérés a levéltárba adáskor hibásnak bizonyulna, köteles a község területén végzendő helyesbítési munkálatok költségeinek egy harmadát, a község határok újbóli felmérése esetén a költségek felét kifizetni (67. §).

56. §

A hanyag felmérési alkalmazottak ellen indított eljárás

A hanyag vagy alkalmatlan földmérőket és asszisztenseket, akiknél az ismételt figyelmeztetések hiábavalónak bizonyulnak, a felügyelő havi jelentéseiben elmarasztalja, fizetés megvonásra vagy elbocsátásra javasolhatja.

57. §

Betegség esetén alkalmazandó eljárás

Betegség esetén a felügyelő köteles az ügyet ellenőrizni, és amennyiben később valami módon kiderülne, hogy az alkalmazott nem volt beteg, tartozik a napidíjat személyesen megtéríteni. Amennyiben nem találja kielégítőnek az orvosi igazolást, erről jelentést tesz, amelyet további kivizsgálás követ.

58. §

Az irodai segédek

A felügyelő az aligazgatóhoz hasonló feltételek mellett jogosult irodájába felügyelőségének személyzetéből irodai munkára egy asszisztent választani.

59. §

Időszaki feljegyzések

A munkaév folyamán a felügyelő által az aligazgatónak küldendő jelentéseket a repertórium A tartalmazza.

Tevékenységről naplót vezet (XIV. formanyomtatvány), és ezt a fizetési kimutatásokhoz csatolja.

Köteles a csoportvezetők munkajelentéseit felülvizsgálni, a hibás számításokat pirossal javítani, és az egyes jelentéseket egyenként megjegyzésekkel ellátva a csoportvezetőknek ismét visszaküldeni.

Ezenkívül a felügyelő köteles valamennyi beadványt, amelyek a pénzügyi, felszerelési, és egyéb

elszámolásokra, pénzalapra, aukciókra és egyéb adminisztratív ügyekre vonatkoznak, és az illetékszabályzatban bennfoglaltatnak, az Országos Pénzügyigazgatóság által kiadott utasítások és formanyomtatványok szerint (15. §) elkészíteni.

D. A község határait leíró földmérő

60. §

A határleíró földmérő és a közigazgatási biztos határleíró osztályt alkotnak

Az Országos Pénzügyigazgatóság köteles a határleíráshoz kiváló és megbízható földmérőket választani, és közigazgatási határleíró biztosként mindegyiküknek egy alkalmas fogalmazót rendelni az érintett járási vagy megyei hatóságtól.

Egy határleíró földmérő és egy közigazgatási biztos határleíró osztályt alkot, amelyet a földmérőről neveznek el, és feladatuk a község tényleges határainak leírása, és vázlat készítése a községhatárról.

61. §

A határleíró földmérő alárendeltsége, feladatai és felelőssége

A határleíró földmérő a nyári időszakban általában az aligazgató alárendeltségébe tartozik, ha másként nem rendelik.

A kiutalt községet folyamatosan veszi fel, és csak a hónap végén szabad elhagynia munkahelyét a jelentése elkészítése céljából.

Mivel munkáját nem ellenőrzik, egy személyben felelős érte, ezért ha szükséges lenne annak kijavítása, azt egyedül végzi el.

A határleíró földmérő köteles az összetört állapotban talált trigonometrikus jelzésekről a 21. § értelmében azonnal pontos jelentést tenni a hatóságoknak és a községnek, hogy azt a részletes felmérés idejére pótolni lehessen.

62. §

Időszaki jelentések

A határleíró földmérő a következő jelentéseket küldi előljárójának:

Minden hónap végén:

1. Munkajelentést a XIII. formanyomtatvány szerint, két példányban.
2. Egy jegyzéket az összetört állapotban talált trigonometrikus jelekről, amelyeknek középpontját ismételtén biztosította.
3. A hónap során felvett előlegekről szóló fizetési kimutatást a munkanaplóval a XIV. formanyomtatvány szerint mellékelve.
4. Pontos felszíni leírást a XV. formanyomtatvány szerint.
5. Valamennyi, a nyár folyamán befejezett munkát az előiratokkal együtt.
6. A rajz- és nyomdapapírokról, valamint a mérőeszközökről szóló számlákat.
7. A helyben javítandó műszerek jegyzékét.
8. A beosztott katonai kisegítők kárpótlási jegyzékét.
9. Az elmúlt nyáron végzett határleírások során keletkezett kiadások jegyzékét.

63. §

Téli feladatok

A határleíró földmérő télen a felügyelőséghez osztandó be, ahol a részletes földmérés téli munkálataiban vesz részt.

E. A részletes felmérést végző földmérő

64. §

A részletes felmérést végző földmérő feladata, alárendeltsége és hatásköre; jegyzőkönyv

A földmérő feladata, hogy elvégezze a rábízott község gazdasági felmérését, kiszámolja a felvételi

adatokat, és teljes egészében kidolgozza a felmérési munkálatokat.

A földmérő közvetlenül a kijelölt felügyelő alárendeltje, minden szolgálati ügyben hozzá kell fordulnia, és rajta keresztül intézkedhet.

Jegyzőkönyvet vezet, melybe minden, őt érintő rendeletet bevezet.

65. §

Sürgős esetekben, ha a probléma elhárításához a közigazgatási hatóságok közreműködése szükséges, jogában áll a körzeti hivatalokhoz, az adóhatóságokhoz és a községi előjárókhöz fordulni.

66. §

Az asszisztensek és segédmunkások kiosztása, az ellenük történő eljárás

Az ügyek intézésére minden földmérő mellé beosztanak egy asszisztent, szükség esetén kettőt, akiket szükség esetén beavat az ügymenetbe, továbbá egy vagy két segédmunkást.

A földmérőnek szigorúan tilos az asszisztensek és a gyakornokok részére bizonyítványok kiállítása.

A hanyag vagy képzetlen asszisztensekről és gyakornokokról jelentést tesz a felügyelőnek. A segédmunkások elleni panaszával, valamint a segédmunkások büntetésével, alkalmazásával, vagy elbocsátásával is hozzá fordul.

67. §

Felelősség

Amíg a végrehajtott felmérést és a felmérési munkálatok további kidolgozását nem adják be a térképtárba vagy az Országos Pénzügyigazgatóságához, addig a földmérő személyében, később pedig a felügyelővel együtt viseli a felelősséget, és hiba esetén, ha az a község területén mutatkozik, a javítási költségek kétharmadával, ha a község határain történik, akkor a javításai költségek felével tartozik.

68. §

Jelentés a községbe érkezéskor

A földmérőnek három nappal a felmérésre kijelölt községbe történő megérkezése után jelentést kell tennie a felügyelőnek, milyennek találta a határleírást és a névjegyzéket, vajon a birtokhatárokat kijelölték-e, és van-e elegendő jelzőtábla és jelzőpózna a községben.

69. §

Időszaki jelentések

A földmérő minden hónap végén a következő jelentéseket adja le a felügyelőnek:

1. A terepmunkák idején a nyári munkajelentést, a téli munkák idején a téli munkajelentést a IV. és V. formanyomtatvány szerint.
2. A fizetési bizonylatokat a havi kifizetésekről, a munkanaplót a XIV. formanyomtatvány szerint. A munkanapló soha nem mutathat elmaradást, és felülvizsgálat végett a terepre is magával viszi.
3. A háromszögelők és határleíró földmérők pótlásként elvégzendő háromszögelési és határleíró munkájáról készült jelentést a XLIX. és L. formanyomtatvány szerint.

F. Az ügyvivő asszisztens

70. §

Az ügyvezető asszisztens feladata, előírások, eljárás meg nem felelése esetén

Az ügyvezető asszisztens tartósan, vagy rövidebb ideig, azaz átmenetileg helyettesíti a földmérőt. Az ügyvezető asszisztensek számát a Kataszteri Főigazgatóság határozza meg, a helyettesítés időtartama a terepmunkák idején a földmérő hivatali akadályoztatásától illetve távollététől függ (44. §).

A 64-67. és 68-70. § az ügyvezető asszisztensre vonatkozóan részletesen intézkedik.

Az az ügyvezető asszisztens, aki az első hónapok elteltével készségeinek hiánya vagy munkájának pontatlansága miatt nem felel meg, megfosztható az ügyvezetéstől.

G. A földmérő asszisztens

71. §

A földmérő asszisztens feladata, alárendeltsége

A földmérő asszisztens feladata a pőznák felállítása, a felvételi előrajzok és birtokvázlatok elkészítése, a láncmérések és az írásbeli munkálatok elvégzése, közreműködik a számolásban, de a felügyelő beleegyezésével más felmérési munkálatokban is segédkezhet.

A földmérő asszisztensnek nincs önálló hatásköre, a kijelölt csoportvezető alárendeltje, utasításainak eleget kell tennie, és engedélye nélkül nem mehet szabadságra, és nem hagyhatja el a felmérési területet.

72. §

Visszásságok esetében tanúsítandó magatartás

Amennyiben az asszisztens a felmérés vagy a későbbi feldolgozás során hibákat fedez fel, először illő módon a földmérőt figyelmezteti, és abban az esetben, ha nem kap segítséget, a feltárt hiányosságokat a felügyelő tudomására hozza.

73. §

Levéltárban alkalmazott asszisztensek

Levéltári munkára csak idősebb, a kataszteri felmérési előírásokkal tisztában lévő asszisztens alkalmazható, amennyiben tartós betegsége miatt terepmunkára már nem használható.

H. A földmérő gyakornok

74. §

A gyakornok feladata

A földmérő gyakornok térítésmentesen dolgozik, a földmérők mellett az asszisztens feladatait tanulják, és szükség esetén helyettesíti az asszisztenst.

I. A segédmunkás

75. §

A civil és katonai segéd feladata

Általában a kataszteri felméréshez kivezényelt katonai kiségitők a helyi csapattestből érkeznek vagy szabadságolt katonák. A község civil kiségitőket is kirendelhet, és a Kataszteri Főigazgatóság engedélyével állandó civil kiségitők is alkalmazhatók (53. §). Feladatuk eszközök szállítása, ábrák készítése a láncméréshez, üzenetek hordása, és általában bármilyen, a felméréssel kapcsolatos mechanikai segítség.

76. §

A segédmunkások beosztása

A határleíró földmérő egy, a csoportvezető kettő, esetenként három segédmunkást kap.

A felmérési igazgató, a felmérési aligazgató és a felügyelő irodai munkára, üzenetek hordására, kíséretnek az ellenőrző körutakon, és tűzifa vágásra két segédmunkást kaphat.

77. §

A katonai segédmunkások visszavonása, a civil segédmunkások elbocsátása

A terepmunkák befejeztével a földmérők mellett dolgozó katonai kiségitők visszatérnek csapattestükhöz vagy a körzeti kiegészítő parancsnokságra, vagy menetszolgálatra küldik. Utóbbi esetben a katonai hatóság írásban értesítendő. A civil segédmunkásokat elbocsátják, kivéve az irodai munkára alkalmazottakat.

Technikai rész

A kataszteri felmérésről

I. fejezet A kataszteri felmérésről általában

78. §

A kataszteri felmérés célja

A kataszteri felmérés az ország gazdasági felmérése, melynek célja, hogy minden tartományban gazdasági alapokra fektetve községenként megállapításra kerüljön az adózásra alkalmas és alkalmatlan terület, a tényleges földtulajdonos személye, és mindezt térképen ábrázolható módon. A cél teljesülés különböző irányú gazdasági kutatásokra is bőséges lehetőséget nyújt, ezért hangsúlyozandó a felmérési munkálatok előmozdítása és támogatása.

79. §

Az adózó föld minőségének besorolása, behatárolása, az ezekkel összefüggő jövedelem megállapítása a kataszteri becslés feladata, és nem esik jelen utasítás hatálya alá.

80. §

A felmérés hossz- és területi mértékegysége

A kataszteri felmérés hosszmértéke a bécsi öl, a területi mértékegysége az alsó-ausztriai hold, azaz 1600 négyszögöl.

A felméréshez általánosan használt lépték 1 bécsi hüvelyk : 40 bécsi öl, azaz 1:2880.

II. fejezet Az előmunkálatok tudományos alapjairól

A. A trigonometrikus háromszögelés

81. §

A trigonometrikus háromszögelés célja és alapja

A pontos kataszteri felmérés első feltétele a trigonometrikus háromszögelés, mivel egyedül ez teremti meg a lehetőségét annak, hogy az egyedi felmérések lépték és irány szerint végeztessenek el, egységbe foglaltassanak, és biztos támpontot ad az elkerülhetetlen hibák kiküszöbölésére.

A trigonometrikus háromszögelés a kataszter szempontjából felmérendő tartomány területét összefüggő háromszöghálózattal fedi le közvetlenül a részletes felméréshez szükséges legapróbb részletéig, úgy, hogy egy felvételi szekcióban három, egymás kölcsönös fekvését és távolságát meghatározó pont essen. A három pont közül legalább az egyik állópont, amelyből a másik kettő látható.

82. §

A távolságok a tartomány fő meridiánjára és függőleges tengelyére vonatkoznak

A légvonalbeli háromszögelési háló a felszínre értelmezendő. A fent említett háromszögelési pontok távolsága ez alapján számítandó, és minden tartományban önálló vízszintes és függőleges tengelyre vonatkozik. Általában ez egy központi település meridiánja és perpendikuluma, vagy egy olyan trigonometrikus középponté, amely erre leginkább alkalmas.

83. §

Az eredmények közzététele

A trigonometrikus felmérés eredményeit, azaz a háromszögelési háló és a háromszögelési pontoknak a szelvényvonalaktól mért távolsága 1 hüvelyk 300 öl léptékben háromszögelési térképen ábrázolandó, amelyek mindegyike egy négyzetmérföldet, és az esetleg hozzátartozó zárt kertet

foglalja magában. A háromszögelési pontok topografikus leírásán kívül segítséget nyújtanak a részletes felméréshez (28. §).

84. §

A négyzetmértföldek ábrázolása

A négyzetmértföldek a felmérendő tartomány vízszintes síkjával, és az erre a síkra bocsátott merőlegessel párhuzamosan vétetik fel, a vízszintes síkon keleti és nyugati oszlopokra, északra és délre sávokra osztatnak. Az oszlopok a főmeridiántól indulva No. I-gyel kezdődő római számokkal, a sávok északról dél felé haladva arab számokkal jelölendők.

85. §

A négyzetmértföldek szelvényekre osztása és jelölése

Minden négyzetmértföld keletről nyugatra haladva négy, északról délre haladva öt egyenlő részre osztandó, így 20 téglalap keletkezik, amelyek a részletes felmérési felvételi szelvényeit ábrázolják. A szelvények jelölés betűkkel történik, erre nézve az LI. formanyomtatvány mérvadó.

B. A grafikus háromszögelés

86. §

A grafikus háromszögelés célja és felhasználása

A grafikus háromszögelés az egyes szelvényeket a szükséges pontokkal 1 hüvelyk 200 öl beosztással grafikus úton ábrázolja. Csak kivételes esetekben ábrázolható 20 hüvelykes, negyedelt lapokon, amikor a már trigonometrikus módon meghatározott negyedrendű háló a részletes felmérés idején oly mértékben szétdarabolódott, hogy a háló helyreállítása elkerülhetetlen.

Ezért itt valamennyi lap egy négyzetmértföldet foglal magában, amely az előző paragrafus szerint 20 szelvényre osztandó, és betűkkel jelölendő.

87. §

A háló kifeszítése

A munkaterv alapján, vagy az Országos Pénzügyigazgatóság által utólagosan kijelölt földmérő elkezd a grafikus háló kifeszítését, és lehetőség szerint törekszik a szétrombolt negyedrendű trigonometrikus háló kifeszítéséhez, amely célból rendelkezésére bocsátandó a trigonometrikus térkép vázlat. Különös figyelmet fordít rá, hogy minden szelvénybe három pont essen, amelyekből az egyik pontnak álláspont, ahonnan a másik két pontból legalább az egyiket látni lehet; továbbá, hogy minden egyes szelvénynek viszonylag hosszú alapvonala legyen; valamint, hogy a grafikus jelek a lehető legpontosabban határozottassanak meg, és a szelvényvonalak és községek találkozásánál lévő jelek biztos kapcsolatban álljanak.

88. §

Az álláspontok kijelölése és felállítása

Amennyiben a jelek szétrombolása miatt szükségessé válik új álláspontok felállítása, azokat megműveletlen területeken, szántóföldek szélén, réteken, mezőkön, erdei tisztásokon, és ne szántóföldeken vagy értékesebb telkeken állítsák fel.

Az álláspontokat a síkságon és a középhegységekben 16 láb, a magas hegységekben 11 láb magas erős cölöpökkel jelölik ki, melyeknek tetején egy bemeszelt, keresztbe szögelt deszkát helyeznek el. A cölöpök 3-4 láb mélyen leásandók, és függőlegesre kiékelendők. A cölöpök alapozása két darab, egy láb hosszú kereszttrúddal megerősítendő, nehogy könnyen kihúzhatók legyenek. Általában ügyelni kell rá, hogy a jelzéseket tartósra és erősre készítsék.

Mocsaras és köves területen szükséges az állópóznák földhányással, kőrakással vagy fatámasztékkal történő megerősítése.

89. §

A fixpontok

Fix pontként fajok, tornyok, kémények, kápolnák, keresztek, pestisoszlopok, röviden, olyan tárgyak szolgálnak, amelyek stabilitásuk miatt kiváló tájékozódási pontok, de álláspontként nem használhatók.

A fából készült jelek 4-5 öl hosszú póznák, a rájuk szögelt deszka 2 hüvelyk vastagságú, hosszuk egyharmadával túlnyúlnak a fák lombján, hosszú szögekkel és kötelekkel erősítik őket a fához.

90. §

A grafikus jelek építéséhez, éppúgy, mint a trigonometrikus háló kifeszítéséhez a község ellenszolgáltatás nélkül biztosítja a szükséges anyagokat.

91. §

Az asszisztens által a mérőasztalon meghatározott jelölések. A háromszögelési vázlat

A grafikus jelölések 1 hüvelyk 400 öl léptékben a trigonometrikus hálóból veendő fel, vagy az iránytű és diopter segítségével hátrametszéssel újonnan meghatározott pontokból a mérőasztalon csak hozzávetőlegesen számolandók. Ezek a pontok alkotják a háromszögelési vázlatot, melyet a földmérő a grafikus jelölésekhez támpontul használ, és később a határleíró földmérő a határok pontos leírásánál használ.

Ezekben a vázlatokban az egyes négyzetmérföldek folyamatos számozással jelölendők, minden egybeesés élesen kihúzandó, és ahol nem mutatkozik a teljes háromszög, ott pontozott vonal használandó.

Az asszisztens község határait sárgával, a körzet határait vörössel, a körzet vagy megye határait kékkel, a tartomány vagy kerület határait zölddel, a helységeket, a nagyobb erdőségeket és vizeket, az országutakat és az összekötő utakat, a nagyobb tavakat, templomtornyokat és tereptárgyakat színessel jelöli.

Erről a vázlatról készít egy másolatot a határleíráshoz, de elhagyja róla a háromszög oldalainak jelölését. A grafikus pontokat azonban a nagyobb pontosság végett átvezeti a másolatra, de nem saját vázlatáról, hanem az eredeti négyzetmérföld térképről.

92. §

A jelzések topografikus leírása

A jelzések az LII formanyomtatvány szerint topografikus helyzetük alapján írandók le, és a kivonatos leírás a községi elöljárónak gondozás és megőrzés végett átadandó.

A leírás legyen rövid és lényegre törő, a felvételi előrajz pontos méretarányú, az irányvonal mentén könnyen megtalálható, rombolásnak ki nem tett tárgyak megadásával.

A topografikus leírások a háromszögelési ügyirathoz csatolandók, hogy a részletes felmérésnél a felügyelőségeknek ismét kiadhatók legyenek a jelek könnyebb megtalálása (240. §), valamint a trigonometrikus pontok stabil rögzítése után a rubrikák további kitöltése miatt (275. §).

93. §

Irtások

Az erdőben átvágásokat a grafikus háromszögelés miatt csak akkor szabad végrehajtani, ha a háromszögelő szükségesnek tartja, és csak a tulajdonos vagy meghatalmazottja jelenlétében.

Ha az irtás jelentősebb költségek elkerülésével kivitelezhető lett volna, vagy a pontos mérést nem szolgálja, a háromszögelő tartozik a tulajdonos kárát megtéríteni.

Gyümölcsfák megsértése mindenképpen kerülendő.

94. §

Téglalap szerkesztése és a pontok felrakása

A háromszögelő először szerkeszt egy téglalapot az üveglapra feszített papíron a négyzetmérföld ábrázolására, szelvényekre osztja (85. §), azután a lehető legpontosabban bejelöli a háromszögelési

pontokat és tájékozódási vonalakat.

Mind a beosztások, mind a látvonalak egy sikattyúba erősített, finom, merev túvel rajzolandók meg.

95. §

A grafikus pontok meghatározása. Tájéolás

A grafikus pontok meghatározása a nagyobb egységtől halad a kisebb felé. A háromszögelőnek ezért mindig távolabbra kell látnia a meghatározandó pontnál, vagy a metszéshez használt jelzésnél. A jobb és távolabbi tájékozódáshoz szükséges a háromszögelési pontok szerint a célnak megfelelő tájékozódási vonalak kiszámítása, melyek az érintett négyzetmérőföldön belül fekszenek, vagy a négyzetmérőföld vonalak alapjainak átlagát számolja ki.

A végrehajtás módjára a négyzetmérőföld vonalak kiszámításának példáival lásd az LIII. formanyomtatványt.

A tájóláshoz iránytű használata tilos.

96. §

Amennyiben a tájolás már az első állásnál biztos és a trigonometrikus pontok ez alapján meghatározhatók, úgy a háromszögelő az egész munkája során ezt a tájólást tartja meg.

Rögtön az első mérőállásból felveszi az összes látható pontot, és megjelöli a négyzetmérőföld vonalon túl eső irányvonalakat.

Rendszerint a háromszögelő köteles elsőként a négyzetmérőföld vonalán fekvő grafikus pontokat bejárni, és innen az összes látható pontot megtekinteni, mielőtt a négyzetmérőföld belsejét befejezni. A háromszögelő ügyeljen rá, hogy minden közös trigonometrikus pontot lehetőség szerint csak egyszer járjon be, így ugyanazzal az állással folyamatosan tud a mérőasztalon dolgozni.

97. §

A pontok meghatározása láncméréssel

Zárt, egyenletes, nagy erdőségekben, ahol a grafikus háromszögelés háromszögekkel minden kísérlet ellenére is sikertelennek bizonyul, a háromszögelő a részletes felméréshez szükséges pontokat láncméréssel határozza meg.

98. §

A trigonometrikus pontok eltérése esetén alkalmazandó eljárás

Ha a háromszögelő pontosan vitte fel a trigonometrikus pontokat, mindegyiknek pontosan kell találkoznia. Ha nem teljesen pontos, úgy a háromszögelő köteles erről haladéktalanul értesíteni a felügyelőt, ő pedig az Országos Pénzügyigazgatóságot, azután a Háromszögelési Igazgatóságot és a Számítási Irodát, ahonnan további kivizsgálás és javítás, vagy felvilágosítás céljából további jelentés megy a Kataszteri Főigazgatóságnak.

Amíg a helyesbítések megtörténnek, a háromszögelő más négyzetmérőföldön dolgozik.

99. §

Félléptékű háromszögelés

Általában a grafikus háromszögelés az előírt 1 hüvelyk : 200 öl méretarányban (120. §) végzendő el. A háromszögelő félléptékű, 1 hüvelyk : 400 öl léptékben csak a hegységekben, ahol nagy kiterjedésű jégmezők, csupasz sziklák, kőomlások, törpe fák, magas hegységek és erdőségek találhatóak, a középhegységekben és a síkságokon csak nagy erdőségek esetén dolgozhat.

Ez esetben az a feladata, hogy mind a négy szelvényen, amelyek 85. §-ban leírt téglalapra esnek, három pontot határozzon meg.

Ha az ilyesféle félléptékű, négy négyzetmérőföldet átfogó mérőlapok nagyobb részeket érintenek, amelyek a részletes felmérésnél teljes léptékkel vetetnek fel, úgy az érintett mérőföldök teljes léptékben háromszögelendők.

100. §

A grafikus pontok levétele

A grafikus pontok levétele, azaz mind a négy szelvényvonal pontjainak távolság meghatározása a még kifeszített lapon történik.

Az egyes szakaszoknak pontosan meg kell felelniük a szelvény hosszának, azaz 800, illetve 1000 ölnak. Amennyiben nem így van, a hiba megkeresendő, és kijavítandó.

101. §

A levétel ellenőrzése; a távolsági szakaszok és az oldalméretek jegyzőkönyvezése

A szakaszokból a háromszögelő kiszámolja a háromszög oldalainak hosszát (lásd az LIII. formanyomtatvány No. 6. példáját), és összehasonlítja a felvitt hosszúsággal.

Ha ezek pontosan egyeznek, vagy az eltérés csupán néhány tized öl, a felvitel pontosnak tekinthető.

Ha a különbség nagyobb, és a háromszögelő megbizonyosodott, hogy a hiba nem az oldalhosszúság felvitelében rejlik, akkor a hiba a távolsági szakaszokban van, amely megkeresendő és kijavítandó.

Mind a kiszámított távolságok, mind az oldalhosszúságok az LIV. formanyomtatvány szerint beírandók az eredeti lapra, egész és tizedöl nagyságban, és pontosan összehasonlítandók.

102. §

A különbséget elosztása

Ha a háromszögelő az itt megadott módon járt el, akkor a négyzetmérföldek vonalainak közös pontjai legfeljebb 3-4 tized öllel térhetnek el. Ezt a különbséget a háromszögelő megfélezi, és a felét hozzáadja a mérföldekhez, mégpedig a négyzetmérföld belseje felé haladva mindig egy tizeddel csökkentve a különbséget, és ezáltal a részletes felmérés szempontjából jelentéktelenné válik.

103. §

A háromszögelési lapok megrajzolása

A trigonometrikus pontok egy kis háromszöggel, a grafikus pontok egy kis körrel jelölendők.

A szelvényvonalak és a háromszög látható oldalai feketével, a távolságok vörössel élesen kihúzandók, a nem látható oldalak kipontozandók. Ezután a háromszögelő ceruzával feljegyzzi a község fekvését és határait.

104. §

A háromszögelési lapok leírása és leadása

A háromszögelési lapok leírása a tartomány, a körzet vagy megye, az adókörszék, a község nevével, és a trigonometrikus pontok megjelölésével kezdődik. Az adókörszék neve dőlt, 5 öl nagyságú latin betűvel írandó, a grafikus pontok (91. §) a vázlat alapján számozandók, és a távolsági szakaszok és oldalhosszúságok alapján írandók be.

A befejezett lapokat a háromszögelő aláírja, és leadja a felügyelőnek, ahonnan később az aligazgatóhoz kerül (repertórium A, No. 42.)

C. Az utólagos háromszögelés

105. §

Az utólagos háromszögelés célja, módja és végrehajtása

Az utólagos háromszögelés 1 hüvelyk 80 öl léptékben történik a szomszédos szelvények pontosan meghatározott háromszögelési pontjainak segítségével, hogy:

- a) az egyes szelvények elégtelensége miatt kiegészítse
- b) a háromszögelésnél elkövetett hibákat feltárja és kijavítsa
- c) az egyes szelvényekhez szükséges támaszpont kiszámítható legyen ott is, ahol a terep nehézségei miatt az 1 hüvelyk 40 öl léptékű számítás nem megbízható.

Ezért az utólagos háromszögelés nem alkalmazható nagyobb területen, hanem csak a részletes felmérésnél egy 25x20 hüvelykes lapon, ahol minden egyes lap 4 szelvényrészletet vagy 2000 holdat ábrázol.

Az utólagos háromszögelést a felügyelő rendeli el, miután meggyőződött annak szükségességéről; azonban erről jelentést kell tennie az aligazgatónak.

106. §

Eljárás

Az utólagos háromszögelésnél a trigonometrikus pontok felvitelére, a háló kifeszítésére, a pontok felvételére és meghatározására általában ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a grafikus háromszögelés esetében, de nem használható hozzá tú (94. §), és az eltoló műszer körzőrúddal is helyettesíthető.

107. §

Az időráfordítás kimutatása

Egy 1 hüvelyk 80 öl méretű utólagos háromszögelő lap elkészítéséhez a csoportvezetőnek két nap áll rendelkezésére; mégpedig egy nap a jelzések kihelyezésére, és egy nap a meghatározásra.

Ez az időtartam a munkanaplóban és a jelentésekben is feltüntetendő, utóbbi esetében a helyesbítési napok rubrikába írandó.

108. §

Az eltitkolások költségének megtérítése és büntetése

Amennyiben egy háromszögelőnek utólagos háromszögelést kell végeznie, a csoportvezető az XLIX. formanyomtatvány szerint feljegyzi azt, és minden hónap végén a munkajelentéssel együtt beküldi a felügyelőségre.

A háromszögelésben később felfedezett hibák eltitkolásáért a csoportvezető ugyanolyan szigorúan felelősségre vonandó, mint a méltánytalan idő- és pénzpocsékolás.

D. A község határainak kiigazításáról és leírásáról

109. §

A kataszteri adóközség fogalma

Az állandó kataszteri munkálatokkal kapcsolatban községnek tekintjük azokat a helységeket, amelyeknek lakosai saját előjárójuk alá tartoznak, határai topografikusan zártak, és az ideiglenes adószabályozásban már önálló adóegységként szerepeltek, akár nagyobb telekkomplexumként, pusztaként, praediumként stb.

Ha több olyan község, mely a fenti feltételeknek megfelel, egy adóközségben egyesül, akkor mindegyik önálló adóközségnek tekintendő, kivéve a 114. §-ban felsorolt eseteket.

110. §

Minden adóközség körbehatárolandó, és a meglévő határokon belül mérendő fel

Minden egyes község számára önálló kataszteri térkép és határleírás készítendő, és általában ez a község területének méretét nem befolyásolja.

111. §

Enklávéközségek keletkezése

Enklávék csak a felmérés lefolytatásának megkönnyítésére, technikai megfontolások miatt a következő esetekben történhetnek:

1. Ha egy adóközség területe nem haladja meg az 500 alsó-ausztriai holdat.
2. Ha egy adóközség alakatlan formát képez, vagy keskeny csíkként egy másik község mellett húzódik, vagy egy másik község területe egészen vagy nagyobb részt magába zárja.
3. Ha egy adóközség területe kevesebb, mint 250 alsó-ausztriai hold, de önálló közigazgatása van, és megfelel a 109. § feltételeinek.
4. Ha lakóépületek nélküli zárt telekkomplexumok, úgymint puszták, praediumok stb., melyek egy közeli községhez tartoznak, de nem állnak kapcsolatban azzal, és már az ideiglenes

földadókataszterben is mint I., II. községrész szerepeltek, és a közigazgatási hatóságoknak nincs kifogása ellene.

112. §

Az enklávéközségek kezelése

Mind a négy esetben a kisebb községek ugyanazon adókerület nagyobb községéhez csatolandók, amely a legjobban kikerekíthető, a térképen közösen ábrázolandók, és enklávéközségként nevezendők meg.

Mind közigazgatási, mind egyéb tekintetben önálló adóközségként kezelendők, önálló határleírás és részletes felmérés végezendő bennük.

113. §

Javaslat enklávéközség létrehozására

Az enklávéközségek létrehozására a határleíró földmérő havi jelentésében tesz javaslatot, az aligazgató felterjeszti azt döntésre és a részletes felmérésben történő előjegyzésre az Országos Pénzügyigazgatóságnak.

114. §

Bekebelezett községek létrehozása

Bekebelezések a következő esetekben történnek:

1. Ha egy adóközség területe nem haladja meg a 250 alsó-ausztriai holdat, és nincs önálló közigazgatása.

2. Ha két vagy több, egyébként önálló adóközség telkei keverednek egymással, úgy, hogy az egyik község telkeinek a határai átmenetileg más községek telkeivel határosak, és ezeket a pontatlanságokat az ideiglenes adószabályozásban nem korrigálták.

Mindkét esetben az ilyen községek ugyanazon adókerület olyan nagyobb községével együttesen mérendők fel, amellyel a legjobban kerekíthetők.

115. §

A bekebelezett községek kezelése

A bekebelezett községek nem képeznek önálló adóközséget, ezért azzal az adóközséggel együtt, melybe beosztattak, közös térképet kapnak és együtt mérendők fel.

116. §

Javaslat és döntés a bekebelezésekről

határleíró bizottság, amennyiben szükségesnek tartja a bekebelezést, a körülmények pontos leírásával javaslatot tesz a járási vagy megyei hatóságnak, amely további jóváhagyásra és döntésre az Országos Pénzügyigazgatóság elé terjeszti azt. A javaslatához egy térképvázlat is mellékelendő, amelyen mind a bekebelezésre javasolt község határai környezetükkel, mind a főközség határai feltüntetendők.

117. §

Az önálló birtoktestek és az erdőségek beosztása

Az önálló birtoktestek és erdőségek, amelyek egy szomszédos községhez sem tartoznak, és nem esnek a 11. § 4. pontjának hatálya alá, valamelyik határos községhez osztandók be.

Az erdőségek községekhez való beosztását azonban egy erdészeti szakembernek kell végeznie, ha lehetséges, akkor annak a személynek, aki az érintett erdő felügyeletét és erdőgazdálkodását irányítja.

118. §

A magyar megyék területén lévő önálló közigazgatási egységek

Magyarországon az egyes megyék területén fekvő önálló községek, amelyek másik megye közigazgatás alá tartoznak, nagyságukra való tekintet nélkül önálló adóközségként kezelendők. Habár

a környező megyével együtt mérendők fel, a kataszter megállapítása minden esetben azzal a megyével egyetemben történik, amelynek törvényhatóságához a községek tartoznak.

119. §

A más megye területén fekvő önálló községek leválasztott részeinek meghatározása

Vajon az önálló községek leválasztott részei, mint például egyes majorságok, puszták, praediumok, erdőkomplexumok stb., amelyeket hasonló módon egy másik megye területe vesz körül, ennek a megyének a legközelebbi adóközségével együtt kerekíttessenek-e ki, és azután az adózás szempontjából tartósan odaszámoltassanak-e, erről az országos Pénzügyigazgatóság egyedi elbírálásban az érintett megyei törvényhatóságok bevonásával dönt, vagy vitatott esetekben véleményét döntésre beterjeszti a Kataszteri Főigazgatósághoz.

120. §

A határleírás időpontja; a kijelölés módja

A község határok leírására közvetlenül a negyed rendű trigonometrikus háromszögelés után, és legalább egy évvel a részletes felmérés előtt kerül sor.

A határjelek mindazon ponton felállítandók, ahol a határ elkanyarodik. Kivételt képez ez alól, ha a határt állandó medrű folyó, vagy jól látható hegyhát képezi, és a határvonalat természetes képződmények jelölik.

Erdőkben és legelőkön, ahol a határvonal egyenesen húzódik, a határjelek 100 ölenként állítandók fel. A határvonalak az erdőkben egy öl szélesen megtisztított sávval jelölendők a tulajdonos vagy meghatalmazottja jelenlétében.

A határvonalon futó folyóka vagy utak egyszer jobb, egyszer bal oldalukon jelölendők határjelekkel. Különösen az erdőben futó utak jelölendők pontosan, nehogy más, párhuzamosan futó utakkal összetévesztessenek.

121. §

A községek előzetes határbejárása

Azokat a községeket, ahol a határleírásokat végzik, a körzeti vagy megyei hatóságok időben értesítik, és felszólítják őket, hogy határaikat még a határleíró bizottság előtt járják be, a megrongálódott határjeleket állítsák helyre, a jelöletlen határvonalakat a szomszédos községek bevonásával jelöljék ki, az elbozótosodott határvonalakat tisztítsák meg, a határvitákat zárják le, vagy ha ez nem sikerül, akkor a kétséges határ mindkét vonalát jelöljék meg.

122. §

Eljárás az előzetes határjárás elmaradása esetén

Azokban a községekben, ahol az előzetes határbejárás hiányosan, vagy egyáltalán nem történt meg, a hiányzó határjelek felállítása a 120. § alapján a határleíró bizottság és mindkét község jelenlétében együttesen történik. Az eset azonban a határleírásnál megemlíthető.

A községek azonban nemcsak ebben az esetben, hanem minden, a bizottság által hozott rendelkezés végrehajtásában kötelesek engedelmessé válni, és ellenszolgáltatás nélkül dolgozni.

123. §

Eljárás két tartomány területén fekvő községek esetében

Ha a község területe két tartományban fekszik, akkor a község csak a tartomány határáig mérendő fel, vagy ha a határ vitatott, akkor a feltételezett külső vonalig.

Az ilyen esetek a tartomány felmérésnek végeztével külön jegyzékben haladéktalanul beterjesztendők a Kataszteri Főigazgatóságnak.

124. §

Eljárás két körzetben vagy megyében fekvő községek esetében

Ha egy község területe két körzetben vagy megyében fekszik, akkor a teljes felmérés ott végzendő

el, ahol maga a helység fekszik. Ha magát a községet osztja ketté a körzet vagy a megye határa, akkor a teljes felmérés abban a körzetben vagy megyében végzendő el, ahol több ház fekszik.

125. §

A határjárás elvégzése a határleíró bizottság által

A határleírást egy határleíró bizottság végzi, melynek tagjai: a közigazgatási biztos, a határleíró földmérő, a községi elöljáró, és legalább két hiteles, a község határait jól ismerő községi lakos, mégpedig oly módon, hogy a határt körbejárva a kiindulási ponthoz érnek vissza.

A határjárásba valamennyi szomszédos község elöljárója és két lakosa bevonandó.

Ha szükséges, a bizottság a község írásbeli dokumentumaiba is betekintést nyerhet.

Amennyiben a határleírás a szomszédos községben már megtörtént, úgy a bizottságnak nem szükséges ezt a szakaszt még egyszer végigjárnia.

126. §

A község határok vázlata és a leírás elkészítése

A határbejárás alkalmával a földmérő a háromszögelő által meghatározott grafikus vázlat felhasználásával egy határleíró vázlatot készít a község területéről, és a közigazgatási biztos a földmérő adatai alapján elkészíti a határleírást az LV. formanyomtatvány szerint, mely ott helyben rögtön tintával készítenendő.

127. §

A határvázlat

A határvázlaton, mely 1 hüvelyk : 400 öl léptékben, az LVI. formanyomtatvány szerint két példányban készül, a földmérő köteles minden határjelet beszámozni, minden egyéb jelölést, a határon fekvő parcellákat, a határvonal által kettészelt utakat, patakokat, folyókat, a háromszögelési vázlaton előforduló egyéb tárgyakat bejelölni, és a környezetet, valamint a felvett parcellák ideiglenes számát feltüntetni.

128. §

A határleírási jegyzőkönyv

A község határok leírása a jövőbeli határvitáknál a peres felek számára bizonyító erejű, és a következőket tartalmazza:

- a) Minden egyes határjelet az összes jellemzőjével együtt.
- b) A tényleges tulajdonost, akinek telkén a határjel áll, lakhelyével, és az érintett telek művelési ágának megadásával.
- c) Az iránytű állását, ahonnan az előző és a következő határjel látható, és határvonal irányát az égtájak szerint.
- d) A határvonal az egyik jeltől a következőig milyen növénykultúrák vagy mezsgyék között halad, vajon egyenesen, erősen vagy enyhén kanyarodva, felfelé vagy lefelé tart-e.
- e) Vajon a határvonal kerítésen, utakon, patakon, folyón, mezsgyéken, vízfolyásokon stb. fut át.
- f) A két határjel közötti távolság lépésben adandó meg.

129. §

Felelősség

A földmérő saját felelősségére köteles minden, az előírástól való eltérést, melyet a közigazgatási biztos a jegyzőkönyv elkészítésekor megenged, a határjárás végeztével feljegyezni, és a közigazgatási biztossal aláíratni, hogy a kifogásokat elkerüljék, és az utólagos költségek felmerülésekor a hibás fél pontosan feltaláltassék.

130. §

A határleírás németül és az ország nyelvén készül

A község feljegyezteti, milyen nyelven szeretné elkészíttetni a felmérést

A határleírások jobb oldalon az ország hivatalos nyelvén készítendőek, a bal oldalon, ha utólagosan is, és a közigazgatási biztos köteles egy német fordítást mellékelni. Az utasításban meghatározott határleíró személyek előtt az ország nyelvén felolvasandó, és ha az érintettek kifogást emelnek, a hiba azonnal javítandó.

A határleírásokat a földmérő, a közigazgatási biztos és a jelen lévő személyek aláírják, és lepecsételik. Amennyiben a községi előjárók megtagadják az aláírást, a közigazgatási biztos jegyzőkönyvbe veszi ennek okát, amely jegyzőkönyvet a határleíró jegyzőkönyvhöz csatolja.

Ez alkalommal a földmérő is jegyzőkönyvet vesz fel, amelyben a község tagjai nyilatkoznak róla, milyen nyelven szeretné lefolytatni az egész felmérést. A jegyzőkönyvet bizottságilag készíti el, és a határleíró könyvhöz csatolja, hogy majd a részletes felmérés munkálataihoz zsinórmértékül szolgáljon.

131. §

Eljárás vitatott határok esetén

Ha a község határa vitatott, a közigazgatási biztos megpróbálja a vitát elegyengetni.

Ha sikert ér el, akkor a község határait azonnal leírják, felállítják a határjeleket, és a határleírásnál megjegyzik, hogy a korábbi határvitát kölcsönös megegyezéssel lezárták.

132. §

Mikor kell feljegyzést készíteni a vitatott vagy kétséges község- vagy egyéb határokról, és az alkalmazandó eljárás

Ha nem jön létre megegyezés a vitatott vagy kétséges ország-, tartomány-, vagy községhatárt illetően, akkor úgy ez jelentendő az első fokú közigazgatási hatóságoknak; egyidejűleg azonban értesítendő az Országos Pénzügyigazgatóság is a mihamarabbi intézkedés végett.

A kérdéses határ mind a határleírásban, mind a határvázlaton jelölendő, úgy, hogy mindkét lehetséges határvonal leíratik és felvetetik, és az is jelölendő, melyik község birtokolja ténylegesen a kérdéses területet.

A határleírás minden további késedelem nélkül folytatandó.

133. §

Az egyéni birtokhatárok kijelölése

Az elvégzett határleírás után a bizottság felszólítja a községi előjárót az egyéni birtokhatárok kijelölésére a részletes felmérés elvégzése céljából.

A határleíró földmérő a 140-144. -0 alapján kiokítja a jelölések használatára.

134. §

A határleírások másolatai, ezek beküldése

A német nyelvű határleírásról a közigazgatási biztos egy egybehangzó másolatot készít, és mind az eredetit, mind a másolatot átadja legkésőbb nyolc héttel a munkálatok befejezése után a földmérőnek felülvizsgálatra és a határleíró vázlatához csatolás céljából. Utóbbi azután összehasonlítja a határleíró előrajzzal, feljegyzi az összehasonlítás tényét, és a jegyzőkönyvvel együtt, amelyben a felmérés nyelvéről tett nyilatkozat szerepel, mindkettőt beküldi az aligazgatóságnak.

135. §

Az eredeti jegyzőkönyvek a járási és megyei hivataloknak, a másolatok és felmérés nyelvéről tett nyilatkozat az országos Pénzügyigazgatóságnak küldendő be.

Később a részletes földmérő ezeket az iratokat segédletként használja, és a felmérés befejezésekor a község felmérési dokumentumaihoz csatolja.

136. §

Utólagos határleírási jegyzőkönyvek, másolatai és eljárás

A bizottság által aláírt jegyzőkönyvben már semmi nem változtatható meg, kivéve az elírásokat,

melyek pirossal javítandók. Ha azonban a határvonalak helytelen megadása miatt mégis helyesbítésre lenne szükség, erről utólagos határleírási jegyzőkönyv írandó.

Egy közigazgatási biztos, a két község előljáróinak és határosainak jelenlétében állítandó ki, mindkét község számára átadandó, a jelenlévő által aláírandó és lepecsételtetendő mind a hivatali, mind a községi pecsétekkel.

Az eredeti jegyzőkönyveket a felügyelőség begyűjti, jegyzéket készít, és beküldi az aligazgatóságnak, valamint a járási és megyei hatóságoknak, és egyidejűleg egy második jegyzéket mellékel az előbb említett elírásokról és piros javításokról. Az utólagos jegyzőkönyvek összehasonlított példányait a részletes földmérő községenként a határleíró jegyzőkönyvhöz kötteti.

137. §

Az eltitkolt hibák költségtérítése és büntetése

Amennyiben a határleírásban bekövetkezett hibákért a határleíró földmérő a felelős, úgy a csoportvezető az L. formanyomtatvány szerint egy igazolást állít ki, és a havi munkajelentéssel együtt minden hónap végén megküldi azt a felügyelőnek.

A hibák eltitkolása és mindenféle pazarlás a 108. §-ban említettekhez hasonlóan büntetést von maga után.

E. Az egyéni birtokhatárok jelölése és helyreigazítása

138. §

A birtokhatárok kiigazítása a községen belül

Valamennyi községet a részletes felmérés megkezdése előtt egy évvel felszólítja a körzeti vagy a megyei hatóság és a határleíró bizottság (133. §) a községen belüli birtokhatárok kiigazítására, és a határviták lehetőség szerinti lezárására.

139. §

A felügyelő általi felszólítás és a jelölések célja

A részletes felmérés kezdete előtt tizennégy nappal a felügyelők felszólítják a községeket az egyéni birtokhatárok megjelölésére, a szükséges jelek és cölöpök kihelyezésére.

Ezeknek a jelöléseknek a célja, hogy a községben valamennyi telek- és háztulajdonos birtokát és a birtokhatárokat felismerhetővé tegyék.

140. §

A jelölések használata

A jelöléseket a határosok együttesen teszik ki, mégpedig úgy, hogy a birtokhatárok ott, ahol nincsenek természetes határjelek, mint például mezsgyék, árkok, patakok, kerítések stb., melyek az egyéb jelzéseket feleslegessé tennék, a környék adottságai szerint karókkal, földhányásokkal, kövekkel, kisebb, egy láb széles és két láb mély gödrökkel, vagy hasonló egyszerű jelekkel jelölendők.

Az erdős vagy elbozótosodott területen a határsáv fél öl szélességben megtisztítandó, mégpedig annyira, hogy a mérőasztal felállítható legyen, és az egyik határjeltől a másik határjel láthatóvá váljon.

141. §

A községi birtokot a községi előljáró és a községi választmány a szomszéd tulajdonosok jelenlétében jelöli ki. A községi tagok számára váltakozva felosztott telkek nem részenként, hanem valamennyi részirtokos és szomszédos jelenlétében egységes komplexumként mérendők fel.

142. §

Vitatott tulajdon

A kataszterbe csak a tényleges tulajdonos írandó be

Ha egy tulajdon birtoklása vitatott, az az illetékes bíróság hatáskörébe tartozik.

A kataszterbe csak a tényleges tulajdonos írandó be, vagyis az, aki a telek vagy a ház tulajdonában

van, de ez a tulajdonviszonyokat nem befolyásolja (167. §).

143. §

Eljárás vitatott tulajdon esetében

Ha a pereskedést befejeződik azalatt, míg a földmérő a községben tartózkodik, akkor a térképet és a vázlatot a megegyezésnek megfelelően kijavítja.

Ha a birtokjogi pereskedés bírói ítélet útján csak a felmérés befejezése után fejeződik be, átmenetileg ez figyelmen kívül hagyandó, és a kiigazítás később, reklamáció benyújtásával kérhető.

F. Az adóhivatali névjegyzékről

144. §

Az alfabetikus névjegyzékek elkészítéséről

Az adóhivatalok kötelesek egy évvel a részletes felmérés megkezdése előtt minden adóközségben alfabetikus névjegyzéket készíteni a telek- és háztulajdonosokról az LVII. formanyomtatvány szerint, azokról a személyekről is, akik nem a községben laknak.

A jegyzék tartalmazza a házsámokat, a tulajdonos nevét, családi állapotát és lakcímét.

A jegyzék a tulajdonosok vezetéknevének alfabetikus rendjében készül, a második helyen a ragadványnév, amennyiben nem gúnynévről van szó, végül a keresztnév kerül felvételre. A jegyzékekben minden betű után üres hely hagyandó, hogy a földmérő még utólag beírhatta az esetleg kimaradt neveket.

145. §

A házjegyzékek elkészítése

Az alfabetikus névjegyzék alapján az adóhivatal valamennyi adóközségben elkészíti a telek- és háztulajdonosok házjegyzékét. Ez a jegyzék abban különbözik az előbbtől, hogy a tulajdonosok a folyamatos házsámok alapján kerülnek felvételre a különböző községek szerint, tehát nem alfabetikus rendben.

146. §

A jegyzék minden községben elkészítendő

A jegyzék valamennyi községben elkészítendő, azokban is, melyek az átmeneti kataszterben nem képeznek önálló községet, hanem bekebelezett községként szerepelnek.

147. §

Ki tekinthető tulajdonosnak

Tulajdonosnak a 142. §-ban meghatározott személy tekinthető.

Hitbizományok esetében a hitbizomány tulajdonosa, bérlemény esetében a bérbe adó tekintendő tulajdonosnak.

Az egyszerű bérlő vagy birtokigazgató nem tulajdonos, viszont az örökbérlemény bérlője igen, amennyiben a jogviszony még fennáll.

148. §

Birtoktest esetén a mindenkori tulajdonos neve mellett a birtoktest neve is feltüntetendő, például Müller von, Joseph, Hochberg birtok.

Szabó István, Orfű

Kolostorok, alapítványok és más közösségek a közösség neve alapján kerülnek felvételre, például bencés kolostor N. N., Szt. János kórház, Dobos társtulajdonos stb. A községi, papi és iskolai birtokok a község nevével kerülnek felvételre, feltüntetve, hogy „község”, „lelkész”, „iskola”, például Döbrököz község Rodaun iskola, Ujfalu lelkészség.

Állami és közalapítványi birtok esetén az alapítvány és a birtok neve kerül felvételre, például cs. kir. kamarai alapítvány Ulmenfeld birtok; Vallásalapítvány, Lapafő birtok.

Örökösödési per tárgyát képező birtokok esetén az örökhagyó neve kerül felvételre, feltüntetve: „örökösei”, például Brunner, Georg örökösei, Szabó György örökösei.

149. §

Ha egy birtoknak vagy egy épületnek több tulajdonosa van, és egyikük sem rendelkezik önálló tulajdonrészszel, akkor az épület osztatlan közös tulajdonként vetetik fel, és a megjegyzésben feltüntetendő, vajon az érintettek egyenlően, illetve hányad részben tulajdonosok.

Elsőként azt a személyt veszik fel, aki a községben lakik, és az alfabetikus rend szerint az első, például: Balog János, Győr, tulajdoni hányad 1/6,

Nárdory Pál, Ujfalu, 1/6 stb.

150. §

Amennyiben egy épületnek több tulajdonosa van, akik egy bizonyos részt bírnak, úgy a lakhely feltüntetésével alfabetikus rendben vetetnek fel a 149. §-ban meghatározottak szerint, a tulajdonrész megadásával, például:

Német János, társtulajdonos, 1. emelet

Vörös Ferenc, társtulajdonos, földszint.

151. §

Amennyiben a telek vagy a ház egy házaspár közös tulajdonában van, úgy a férj neve vetetik fel, azzal a kiegészítéssel: „N. N. lánykori név N., felesége”.

152. §

Amennyiben a tulajdonrész legeltetési jogra vonatkozik, úgy valamennyi közös tulajdonosnak meg kell adnia a közös használatra vonatkozó adatokat.

Amennyiben egy alpesi legelőként használt teleknek több tulajdonosa van, és mindegyik tulajdonos jogosult bizonyos számú állatot felhajtani, akkor így vetetik fel:

Müller Johann jogosult 8 darab szarvasmarha felhajtására,

társtulajdonosként Németh János 6 db, Szabó Pál 4 darab.

Ha azonban a tulajdonosok a hasznon osztoznak, akkor így vetetik fel:

Németh János a hasznon 1/4-e, Szabó Pál 1/4-e.

153. §

Ugyanez az eljárás, ha a társtulajdonoson haszonvételre vagy mezőgazdasági terményre vonatkozik, például ha valamennyi tulajdonos jogosult bizonyos ölnyi fa kivágására, vagy bizonyos számú szekér széna begyűjtésére stb.

154. §

olyan lakóházak vagy gazdasági épületek esetében, amikor azok egy másik tulajdonos telkén állnak, a telektulajdonos tekintendő fő tulajdonosnak, és az ő neve írandó be a jegyzék megfelelő rovatába, a háztulajdonos a megjegyzés rovatba írandó.

A házjegyzékbe azonban a háztulajdonos írandó a rovatba, a telektulajdonos a megjegyzésbe.

155. §

Általában ezek a meghatározások a 149 § alapján történnek, és feltételezik a tényleges társtulajdon meglétét.

Ha például valakinek tényleges joga egy telek harmadában csak a haszonvételhez van, például favágáshoz, akkor nem tüntethető fel társtulajdonosként. éppígy, ha többeknek van legeltetési joga, de a legelő a község tulajdona, úgy ők nem társtulajdonosok, mivel a legelő a 148. § szerint a községhez tartozik.

156. §

A jegyzékek elkészítésének segédletei

A jegyzék könnyen és időtakarékosan elkészíthető az ideiglenes kataszter jegyzékeinek, az egyéni birtokíveknek, a regisztereknek, az ideiglenes haszonvételi igazolásoknak, az ideiglenes kataszter által készített házjegyzékeknek és ezek naprakész regisztereinek segítségével.

157. §

A dűlőnevek jegyzéke

A községek, települések, falvak, rétek vagy lápok, folyók, tavak, patakok, hegyek, nagyobb erdőségek, magas hegységek, gazdátlan területek, stb. nevének írásmódjáról az adóhivatal az LVIII. formanyomtatvány szerint minden adóközség számára egy évvel a részletes felmérés előtt jegyzéket készít.

158. §

A névjegyzékek aláírása és átadása

Valamennyi felsorolt névjegyzéket az adóhivatal készíti el, hivatali pecséttel lezárja, és még nyáron megküldi a járási hatóságnak vagy a szolgabírói hivatalnak. Ezek a hivatalok átvizsgálják, kijavítják, és január 1-ig visszaküldi helyesbítésre az adóhivatalnak, ahonnan továbbküldik az Országos Pénzügyigazgatóságnak, ahol szétosztatnak az aligazgatók között.

159. §

A jegyzékek kiigazítása a felmérés idején

A földmérő köteles ezeket a jegyzékeket rögtön megérkezése után a községben a tulajdonosokkal egyeztetni, a tényleges állás szerint helyesbíteni. A változások piros tintával jelölendők, és a változás oka röviden megnevezendő.

A téli munkák befejeztével az adóhivatalok hivatali használatra ismét visszakapják a helyesbített név- és házjegyzéket az aligazgatóságoktól.

III. fejezet A részletes felmérésről

A. A részletes felmérés célja, és az ez alapján kimért parcellák

160. §

A részletes felmérés célja

A részletes felmérés feladata, hogy ne csak a telektulajdonosok birtoka, hanem az adózó telkektől jól elkülöníthetően az adómentes telkek is, előbbieik birtokok különböző művelési ága szerint pontosan felvitelre kerüljön egy kisebbített léptékű térképre.

161. §

Adóköteles földek: művelési ág és parificatum

Nemcsak azok a telkek adókötelesek, amelyek valamilyen művelés alatt állnak, hanem azok is, amelyek nem esnek semmiféle adómentességet biztosító feltétel alá, és bizonyos művelési ágakkal való egybeesésük miatt ezek parificatumoknak nevezendők.

Az adómentes telkek ezzel szemben művelésre alkalmatlan területek.

162. §

A részletes felmérésnél meghatározott művelési ágak

Mivel a részletes felmérés nem terjed ki a talaj minőségére, és nem veszi figyelembe az egyes telkek művelési ágát sem, mivel ez a becsléshez tartozik, ezért a telkeket különböző hasznosításuk vonatkozásában a következő művelési ágak alapján különböztetik meg:

1. kertek, azaz:

zöldséges kertek

gyümölcsösök

olajfa ültetvények

díszkertek

2. bortermő kertek:

szőlőskertek egyéb haszonvétel nélkül

szőlős kertek gyümölcsfákkal

szőlős kertek olajfákkal

szőlős kertek eperfákkal

3. szántóföldek, azaz:

egyszerű gabonaföldek, zab-, dohány-, indigóföldek, sáfrányföldek

szántóföldek gyümölcsfákkal

szántóföldek szőlőtőkékkel

szántóföldek olajfákkal

szántóföldek eperfákkal

mezők (szántóföldek és legelők váltakozva)

parlagföldek (szántóföldek és rétek váltakozva)

irtások (szántóföldek és erdők váltakozva)

4. legelők

száraz és vizenyős legelők

legelők gyümölcsfákkal

legelők eperfákkal

legelők olajfákkal

legelők fenyőfákkal

bozót

legelők szőlővel stb.

5. rétek, azaz:

rétek egyéb haszonvétel nélkül, ide tartoznak a pázsitos rétek és árkok, amennyiben legeltetésre használatosak

káposztaföldek

rétek gyümölcsfákkal

rétek eperfákkal

rétek olajfákkal

rétek faizási joggal

hegyi legelők, amelyekhez olyan legelő szakaszok is tartoznak, amelyeken szabályszerű alpesi gazdálkodás folyik

6. Erdők:

magas erdő:

tűlevelű

lombhullató

vegyes lombosított

alacsony erdő:

rönkerdő

felnyesett fák

bozót

ligetek

fák, melyek kerítéslécnek, kosárfonásban, rózseként, dolgoztatnak fel.

163. §

A parificatumok leírása

Parificatumok vagy egyéb, művelés alá nem vont, de adóköteles telkek:

1. Állandó használatban lévő épületek udvarral és kerttel, amennyiben területe nem éri el a 100 négyszögölt, és nem esik a 169. §-ban leírt feltételek alá.

2. Építési vagy raktározási területek, falerakatok, bánya vagy kohóműhelyek, fafeldolgozó műhelyek,

kőfaragó műhelyek.

3. Mészégető-, gipsz-, agyag-, homok-, kavics- és agyagbányák, cserépező kemencék műhellyel együtt, tőzeg-, kőbányák és magán sólepárlók.

4. Tavak, mocsarak, lápok, nádas.

5. Magánutak, magáncsatornák, magánvasutak, malomárkok, vízelvezetők, locsoló- és vízelvezető csatornák.

6. Kender- és lencszarítók, cséplőhelyek, egyedülálló gazdasági épületek, udvarral vagy udvar nélkül.

7. Faiskolák, vadászterületek.

164. §

Adómentes területek

Adómentes területek a következők:

1. Tavak, melyeket a tulajdonos nem használ művelési célokra.

2. Tavak, mocsarak, lápok, ahol nincs nádtermelés.

3. Folyó-, patak-, csatornamedrek, művelésre alkalmatlan vízfolyások, meredek, csupasz lejtők.

4. Kavics- és homokpadok.

5. Ferdén nőtt fák

6. Csupasz sziklák és kopasz kövek, terméketlen homok, gleccserek, jég- és hómezők.

7. Községi terek, országutak, átjárók, állami vasutak, nyilvános vízvezetékek.

8. Templomok, kápolnák, imaházak, zsinagógák, a hozzá tartozó udvarral, és a temetők.

9. Olyan épületek, amelyek állami támogatásban részesülnek, az állam tulajdonában vagy használatában állnak, kaszárnyák, nyilvános kórházak, szegényházak, az ezekhez tartozó udvarral; hatóságok hivatali épületei; valamennyi bevett vallás lelképásztoraik hivatali lakása; a hatóságok és hivatalok számára térítésmentesen rendelkezésre bocsátott épületek vagy épületrészek; kolostorok; nyilvános oktatási vagy nevelőintézetek, mezőgazdasági épületek, amennyiben nem bérleményről van szó.

165. §

A parcellák térképen való ábrázolásának alapelvei

A részletes felmérés céljának megvilágítása után (160. §) következik, hogy minden, még oly apró egyéni birtok (ingatlan), és az egyéni birtokokon belül valamennyi fentírt művelési ág, továbbá minden, más célokra használt adózó telek, végül valamennyi adómentes telek önálló parcellaként kerüljön felvételre a térképen, területe kiszámíttasson, hacsak a mérete miatt, vagy jelen utasítás különleges rendelkezései miatt más elbírálás alá nem esik.

166. §

A különleges parcellák kivágásának minimális mértéke

A kisebb birtoktól eltekintve az adózó és adómentes területek szétválasztására és térképen önálló parcellaként való ábrázolására tekintettel az odatartozó kerttel és szőlővel az adómentes területek minimális mértéke 100 négyszögöl, egyéb művelési ágak és parificatumok esetében 400 négyszögöl. Az egy művelési ághoz tartozó parcellák esetében, melyekhez váltakozó vagy vegyes művelési ági területek is beletartoznak, például parlagföldek, szántóföldek gyümölcsfákkal, szántóföldek szőlőtőkékkel, szántóföldek faizási joggal stb., csak akkor tüntetendők fel összetett vagy vegyes művelési ágúknak, de nem különálló parcellaként, ha a fő művelési ághoz tartozó parcellának legalább az egynegyedét teszi ki, és ugyanahhoz a tulajdonoshoz tartozik.

Hasonló módon kezelendők a vízfolyások, az árkok, a hosszanti rétek egy művelési ágon belül vagy mellette, ha a fent meghatározott minimális területet nem érik el.

167. §

A parcellák kivágására vonatkozó meghatározások

A vitatott telkek a 142. §-ra tekintettek önálló parcellának tekintendők.

Amennyiben a tényleges birtoklás is vitatott, a vitás felek társtulajdonosként vetetnek fel.

168. §

Amennyiben egy művelési ágat egy másik tulajdonos telkei vesznek körül, területének méretére való tekintet nélkül önálló parcellát képez.

169. §

A 166. §-ban meghatározott minimális területnél kisebb művelési ágak* a szomszédos, vagy körülfekvő területekkel, melyeken ugyanahhoz a tulajdonoshoz tartozó művelési ágak találhatóak, vagy ha különböző tulajdonosok területeivel határosak, akkor azokkal, amelyek a legközelebb állnak minőségben és jövedelemben, egyetlen parcellát képeznek.

Kivételt képez, ha a magasabb hozamú kert vagy szőlőbirtokot erdő vagy mező veszi körül, amely esetben a kert vagy a szőlőbirtok önálló parcellaként, vagy más művelési ággal együtt vetetik fel, de semmiképpen sem az erdővel vagy a mezővel együtt. Ugyanez a helyzet, ha ezek a magasán adózó kultúrák adómentes területekkel határosak.

170. §

Amennyiben két, a megadott módon egy tulajdonként összevont művelési ág még mindig nem éri el a minimális területet ahhoz, hogy önálló parcellaként ábrázoltassék, úgy a 169. §-ban felsorolt feltételek mellett több művelési ág is egy parcellát képeznek, amelyek a térképen a legnagyobb területű művelési ággal ábrázolandók.

171. §

A kertek, abban az esetben, ha elérik a 100 négyszögöles nagyságot, önálló parcellaként vetetnek fel, akkor is, ha különböző művelési ágakat folytatnak benne. A kisebb kertekre a 163. és 169. § mérvadó.

172. §

A falu határain belül található telkek, melyeknek csak egy bizonyos része esik az úrbéri törvény hatálya alá, ugyanakkor a tulajdonosnak az ugyanolyan művelési ág alá eső szomszédos telkével egy parcellát képeznek. Azonban az ilyen telkek a telkek összevonása miatt mind a térképen, mind a vázlatokon kipontozva jelölendők.

173. §

Az egy tulajdonos birtokában lévő, és ugyanolyan művelési ág alá eső területek, még ha palánkkal vagy kerítéssel is vannak körbekerítve, csak akkor képeznek önálló parcellát, ha két különböző háztartáshoz tartoznak, vagy ha országutak, patakok vagy folyók választják ketté, és a különálló részek elérik a 166. §-ban meghatározott minimális területnagyságot, vagy ha ezek a területek természetes vagy mesterséges határokkal tartósan elkülönülnek.

174. §

A fallal lekerített területek önálló parcellát képeznek.

A támfallal megerősített teraszos szőlőskertek vagy más kultúrák nem képeznek önálló parcellát.

175. §

A szántóföldek vagy egyéb telkek mellett futó dűlők, amennyiben nem érik el a 400 négyszögölt, ugyanazon tulajdonos szomszédos művelési ágával egy parcellát képeznek.

176. §

A nagy parkok, amelyek gazdaságilag hasznosított fakitermelést, legelőket, földeket, tavakat és szórakozóhelyeket is magukban foglalnak, a területük alapján különálló parcellákat képeznek.

* Művelési ág alatt a továbbiakban a 162. §-ban felsoroltak értendők.

177. §

A faállomány, úgymint a kivágandó erdő, a szálerdő és a sarjerdő nem képez önálló parcellát, ugyanígy az irtás sem, amennyiben állandó művelés alatt áll, és eléri a 166. §-ban meghatározott területet.

178. §

Valamennyi, 400 négyszögölnél kisebb parificatumok, melyek egy tulajdonos ugyanazon művelési ág alá eső területe által körbezártnak, vagy a művelési ág kettévágja, ama művelési ággal együtt egy parcellát képeznek.

Egyébként az ilyen parificatumok ugyanazon tulajdonos szomszédos művelési ágához, vagy amennyiben többféle művelési ággal határosak, ahhoz számítandók, amelynek legnagyobb a haszna.

179. §

A nagyobb telekkomplexumban fekvő, több mint 4 öl széles magánutak, melyek nem a nyilvános közlekedést szolgálják, legelőként jelölendők, és ha elérik az előírt minimális nagyságot, önálló parcellaként vetetnek fel. Azonban a parificatumokhoz tartozónak tekintendők, és közepén két öl széles kipontozással jelölendők.

180. §

Vasutak esetében a községben fekvő, vasútnak szánt teljes terület egy parcellának tekintendő.

A területen fekvő házak külön számozandók, a vasútvonal hossza a térképen pontosan felméretik, és pontozással jelöltetik.

181. §

Az egy majorsághoz tartozó épületek az udvarral, és a cséplőhellyel együtt egyetlen parcellát alkotnak.

Valamennyi esetben azonban az állandó használatú lakó- vagy gazdasági épületek leválasztandók.

Lakóháznak tekintendő minden olyan épület, mely lakrészeket is magában foglal, akkor is, ha más felhasználású része is van, például borospince.

182. §

Az összeépített házak akkor is külön parcellát képeznek, ha egy tulajdonosuk van, de külön házsámot viselnek. Akkor is ez a helyzet, ha külön tulajdonoshoz tartoznak, de ugyanaz a tetőszerkezetük.

A közös udvar valamennyi gazdasági épülettel együtt a tulajdonosokra való tekintet nélkül egy parcellának tekintendő.

A különálló udvar a 181. § szerint kezelendő.

183. §

Az a ház, mely több, kisebb ház helyén épült, és ezért több házsámot visel, egy parcellának tekintendő.

184. §

A különálló gazdasági épületek udvarral vagy udvar nélkül, az elkülönített cséplőhelyek, a lakórész nélküli kerti épületek, havasi kunyhók, prэшázak, borospincék ugyanazon tulajdonos szomszédos vagy körüllevő művelési ágával egyetlen parcellát képeznek, és a 78. § szerint kezelendők.

185. §

A talajművelésre alkalmatlan folyópartok, patakok, folyók, tavak, tengerek mellett fekvő partsávok stb., a folyóval, patakkaal stb. együttesen egy parcellát képeznek.

Ugyanez érvényes gátak, partvédelmi építmények, mocsarak és lápok, ha nádkitermelés nem folyik bennük, homokpadok, részük, mélyárkok és vízfolyások esetében is.

186. §

A tenger mellett fekvő sík vidéken az a terület számít tengerpartnak, ameddig a tenger rendes vízállásnál ér. Azok a sávok, melyek ezen vonal és a megművelt telkek között húzódnak, és semmi haszonvétel nem származik belőlük, a 185. § szerint kezelendők.

187. §

A felhalmozott kőrakások, melyeket művelés közben a kövek eltakarítása következtében gyűjtöttek össze, nem képeznek önálló parcellát.

188. §

Meddő kőzetek, sziklás, az erdőben húzódó terméketlen sávok csak akkor számítanak önálló parcellának, ha területük kevesebb, mint 400 négyszögölt.

189. §

Minden közút, amely egyik községből a másikba, vagy egy másik helységbe vezet, önálló parcellát képez.

A falvak területén az összefüggő utcák, utak és terek egy parcellát képeznek, a mezővárosokban és a városokban többet.

190. §

A gázlók, a keskeny, néhány láb széles patakok, vízfolyások, keskeny hasadékok nem képeznek önálló parcellákat.

191. §

A temetők felekezetre való tekintet nélkül önálló parcellát képeznek.

192. §

Ha kétség merülne fel, vajon egy szakasz különálló parcellának tekintendő-e, úgy ez ügyben az Országos Pénzügyigazgatóság kikéri a Kataszteri Főigazgatóság véleményét.

193. §

A parcelláknak az utasítással szembeni kiosztása esetén indító büntetőeljárás

A felügyeleti szervek kötelesek a legszigorúbban ügyelni az utasítás pontos végrehajtására, és azok a földmérők és asszisztensek, akik az utasítás ellenére a parcellák számát mesterségesen megszorítják, az Országos Pénzügyigazgatóság által a Kataszteri Főigazgatóság számára befizetendő pénzbírsággal sújtatnak.

B. A parcellák kijelölése

194. §

A birtokhatárok és művelési ágak kijelölése.

Felesleges kijelölések kerülendők

A birtokhatárok kijelölése vagy leválasztása cölöpökkel történik, úgy, hogy részint a cölöpök által, részint mérőeszköz segítségével valamennyi birtok a térképen eredeti méretében és alakjában kerülhessen ábrázolásra. Az asszisztens köteles tehát valamennyi tulajdoni, azaz ingatlanhatárt a lehető legpontosabban kicövekelni.

Amennyiben a parcella alakját és területét nem befolyásolja, akkor az asszisztensnek megengedett, hogy egy birtokon belül a művelési határokat kijelölje.

Valamennyi felesleges kicövekelés, mely a parcella alakját vagy területét nem befolyásolja, vagy méréssel helyettesíthető lenne, szigorúan tilos, mivel megnehezíti a munkát, és növeli a munkaidőt.

195. §

A kicövekelésnél a cölöpözés és a láncmérés célszerűen összekötendő

A cövekelés alapvető követelménye, hogy a kicövekelés és a láncmérés értelemszerűen és egymást kiegészítve alkalmaztassék, és ezáltal ellenőrizhető legyen a felmérés helyessége.

Ebből következik, hogy nem minden ponton kell cölöpöket kitenni, ahol a határ eltér az egyenestől, hanem inkább azokon a pontokon, ahol biztonsággal és különösebb időráfordítás nélkül láncmérés alkalmazható.

196. §

Különösen érvényes ez egyenes vonalban fekvő, nagyobb tömegben felmért telkekre vagy parcellafőkre, ahol elegendő a szélességtől függően csak minden ötödik vagy tizedik kimetszést kicövekelni; míg a közben fekvő parcellafők átlósan, azaz az első cölöptől folyamatosan számolva metszendők be.

Hasonló módon cövekeltetnek ki a majdnem egymás mellett futó nadrágszíjparcellák átlói, ahol két, egymást kiegészítő fekvésű cölöp biztosítja az összeköttetést.

A patakok és folyók esetében csak a főkanyarok cövekeltetnek ki; a közbeeső elkeskenyedések és kiszélesedések ordináták segítségével számolandók.

Kanyargós művelési ágak esetében, melyek ugyanahhoz a tulajdonoshoz tartoznak, a cölöpök között középmérés alkalmazható.

Az asszisztens köteles valamennyi bemetszést naplójába feljegyezni, mely a munkálatok befejezése után a felvételi előrajzhoz csatolandó.

197. §

A kicövekelés csak háromszögelt szelvényekben, és ebben is csak részletenként mehet végbe. Ennek módja

A helység határainak kivételével a cövekelés csak teljesen háromszögelt szelvényekben hajtandó végre. Szelvényenként, majd azon belül csoportonként végzendő el.

A cövekelés a csoportvezető első felállításának figyelembe vételével úgy történik, hogy a beszámozott oszlopok ne csak az egyik, hanem a másik részben is egymás után következzenek, így nem csak a figuráns találja meg könnyen, hanem a csoportvezető is aggály nélkül meg tudja határozni.

A parcella átlós bejárása csak akkor hasznos, ha egy részben rosszul behatárolható, hosszú nadrágszíjparcellák fordulnak elő, ezzel szemben a különböző formájú parcellák esetében célszerűbb a dűlőkön mentén le és fel mérést végezni, ehhez azonban a cövekelés jól osztható be.

198. §

A szelvények kicövekelése

A cölöpök kihelyezése az adott szelvény határáig történik meg.

Kedvezőtlen terepviszonyok, kisebb zártkertek, és olyan parcellák esetében, melyek csak 40 ölre nyúlnak túl a szelvényen, a szelvényvonalon túl is engedélyezett a cölöpök kirakása.

Valamennyi esetben azonban a szelvényvonalon és azon kívül közös cölöpök állítandók fel azon parcellák vagy részei számára, melyek mindkét szelvényben előfordulnak.

199. §

Cövekelés a helységek és városok határain

A község határainak kicövekelését az asszisztens elvégezheti a szelvény háromszögelésének befejeztéig, ez azonban csak a házak utcai szakaszára és a gazdasági udvar azon pontjaira korlátozódik, amelyek az átlós vagy az ordináták szerinti bemetszéshez, vagy a láncmérés elvégzéséhez alkalmasak, és általuk a közbeeső metszések is pontosan meghatározhatók.

A gazdasági udvarban szétszórtan található kisebb ólak és átmeneti gazdasági épületek nem cövekeltetnek ki.

A városokban cölöpök helyett a házak számokkal láttatnak el.

Göcsörtös vagy szabálytalan építési parcellák, vagy túl nagy területű parcellák esetében a földmérő

az udvarokban metszéspontokat határoz meg a mérőasztal segítségével, ahonnan minden tárgyat és bemetszést bemérhet.

Azonban kerülendők a 2 ölnél hosszabb ordináták, és kereszt- vagy ellenőrző mérésekkel, vagy a terepen végzett láncméréssel pótolandók.

200. §

Felosztott erdőségek, és olyan részek esetében, melyeknek pontjait bejárással kell meghatározni, csak a terület széleit cövekelendők, majd láncméréssel számítandók. Ez esetben az egyes birtokosok tulajdona ordinátákkal határozandó meg.

Ahol az erdő szélei háromszöggel meghatározhatók, ott a határvonal bokkrétával jelölendő, azaz a legközelebb eső, alkalmas, veszély nélkül megmászható fa tetejére fixpontokként deszka szögellendő, és a határvonalak ordinátákkal mérendők.

201. §

A községhatárok kicövekelése

A községhatárok kicövekelése, a határvonalak kihelyezése, a határ irányának meghatározása a határleíró jegyzőkönyv segítségével történik. Amennyiben nem merülnek fel aggályok a helyességet illetően, úgy a jegyzőkönyv adatainak és a kijelölt határnak egybe kell esnie. Amennyiben eltérés mutatkozik, a 136. és 137. § mérvadó.

202. §

A földmérő és a felügyelő által felügyelt cölöpözés

A cölöpök helyes kihelyezése megköveteli, hogy a cövekeléssel megbízott asszisztens munkáját ne csak a megbízott földmérő, hanem annak előljárója is ellenőrizze. Ezért számos helyen és gyakran győződjenek meg a cövekelés helyességéről, és ezt nyomatékosan jelezzék a felvételi előrajzon is.

203. §

A parcellák elkülönítése

A parcellák elkülönítésekor az asszisztens köteles pontosan betartani a 160-194. § előírásait, az eddig mondottak további megvilágításhoz szolgál a LIX. és LX. formanyomtatvány.

204. §

A birtokbemondás

A cölöpök kihelyezésekor az asszisztens köteles pontosan feljegyezni a házsámot, a tulajdonost, a művelési ágat, a dűlőneveket, és az egyéb helyi elnevezéseket, és a telek jogállását.

Ez a tudakozódás a birtokbemondók vagy maga a tulajdonos részvételével történik, erdőségek esetében a gazdálkodással megbízott erdész vagy az erdőfelügyelő adja meg a szükséges adatokat.

205. §

A birtokbemondók kiállítása; egyszerre csak egy birtokbemondót hívjanak

A tulajdonosok birtokjelölő póznái

A birtokbemondókat a község ellenszolgáltatás nélkül köteles kiállítani, és több, hiteles, a helyi viszonyokat jól ismerő férfit választ melléjük.

Amennyiben a földmérő a kiállított birtokbemondókat nem találja alkalmasnak, másikat kérhet. A birtokbemondók váltakozva dolgoznak. A földmérőnek egyszerre csak egyiküket szabad odahívni, akit egy nappal korábban köteles értesíteni, és az előjáró által a megnevezett dűlőhöz rendelni.

Amennyiben a községben nincsenek megbízható birtokbemondók, úgy a tulajdonosok kötelesek a földmérő felszólítására a községben fekvő telkeiket végeiken póznákkal megjelölni, amelyekre felírják házsámukat és nevüket.

206. §

Eljárás vitatott tulajdon esetén

Amennyiben egy birtok tulajdonjoga vitatott, úgy a földmérő felszólítja az érintett tulajdonosokat és a szomszédokat, hogy vagy személyükben, vagy meghatalmazottjuk útján jelenjenek meg a helyszínen.

Amennyiben nem jelennének meg, a községi elöljáró köteles elővezettetni őket.

Amennyiben minden fáradság ellenére sem sikerül egy parcella tulajdonosát fellelni, az ilyen parcellákon a tulajdonos neve helyére az „Ismeretlen” felirat kerül.

207. §

A telek jogállása

A telek jogállása arra vonatkozik, vajon az adott ország törvényei szerint elidegeníthető-e vagy sem. A földesúri telkekhez nemcsak a földesúr tényleges tulajdonában lévő telkek tartoznak, hanem azok is, amelyek után az egykori jobbágyok vagy a tényleges birtokos jelenleg is tartozik még a földesúrnak a korábbi szolgáltatásokkal.

A magyar tartományokban előforduló szesszionális földbirtok a korábbi jobbágy tényleges tulajdonában van, teljesen tehermentes, és lakásra is alkalmas.

Szabadon elidegeníthető birtokok azok, amelyek nem tartoznak sem birtoktesthez, sem szesszióhoz, hanem a korábbi jobbágyok tényleges birtokában van, és eladható.

208. §

A kicövekelésnél az adóhivatal jegyzékei használandók

Mivel a kicövekelésnél az adóhivatal ház- és alfabetikus jegyzékei nemcsak mérvadónak tekinthetők, hanem egyben javítandók is, erre vonatkozóan jelen utasítás 144-159. §-ai mérvadók.

C. A felvételi előrajz

209. §

A felvételi előrajz fontossága

A felvételi előrajz à la vue-felvétel, amely lehetőség szerint a részletes felmérés céljából leválasztott parcellákról pontos képet ad, tartalmazza valamennyi cölöp számát, a léptékeket, és valamennyi segédletet, mely a munkát megkönnyíti.

A földmérő ennek alapján méri fel a munkaterületét, ez alapján köt össze bizonyos pontokat a térképen, az asszisztens ebből veszi fel az adatokat a birtokvázlathoz, végül pedig a felvételi előrajz világítja meg a kétséges eseteket a téli munkálatok során, vagy a levéltárba kerüléskor. Ezért tehát ha nem is kell szépnek lennie, de mindenképpen legyen valóságos, alapos, helyes és világos.

210. §

A felvételi előrajz léptéke és összefüggései

A felvételi előrajzok általában ugyanolyan lépték szerint készülnek, mint a térképek, azonban a helységek határai az egyes részekre való tekintet nélkül az apró részletek miatt dupla léptékben, vagy ahol szükséges, még nagyobb léptékben önálló lapokon ábrázolhatók.

Egy szelvény a községhatárok kivételével négy önálló felvételi előrajzból áll, melyek nemcsak egymással, hanem a szomszédos szelvényekkel is összefüggő egészet alkotnak.

211. §

A pontok felvitele és a vázlatlapok átírása

Ezért valamennyi vázlatrajzra átírandók a munka során készített negyedlapok szélső pontjai, hogy a további rajzoláshoz támpontul, illetve kiindulásul szolgáljanak. Ezen felül az asszisztens köteles a munka megkönnyítése végett a földmérő által háromszögelt jeleket és találkozási pontokat.

Valamennyi szelvény összetartozó negyedlapjai a bal felső sarokban I-IV-ig római számmal és a szelvény megnevezésével jelölendők, a jobb felső sarokba pedig arab számmal a szelvény száma írandó.

212. §

A felvételi előrajz elkészítése

A felvételi előrajz elkészítése rögtön a cövekeléssel egy időben történik, az asszisztens a felvételi előrajz elkészítésekor ugyanazokat az alapelveket tartja szem előtt, mintha mérőasztallal dolgozna, csak kevesebb aggályossággal.

Az asszisztens mérőasztalát a háromszögelési pontokhoz vagy az iránytűhöz tájolja, felvázolja, és hogy az eltéréseket és a jelölések elírását elkerülje, valamennyi negyedlap szelvényeit a távolságok lelépésével meghatározza, és szemmérték alapján kibővített léptékben felveszi, helyzetét időről-időre a háromszögelési pontokból hátrametszéssel meghatározza.

Magától értetődik, hogy az eltéréseket nem egyszerre, hanem munkája során fokozatosan egyenlíti ki, hogy megközelítse a valódi léptéket és a helyes irányzékot.

A parcellák berajzolása rögtön tintával történik.

213. §

A felvételi előrajz jelölései és leírása

A felvételi előrajzon az egyszerű cölöpök pontokkal, a közös póznák kis körrel jelölendők, és számuk is feltüntetendő.

Valamennyi parcella esetében, amelynél az irány több-kevesebb vonallal megtörik, a töréspontok kifelé vagy befelé forduló jelekkel jelölendők, hogy a felvételi rajz és a térkép összehasonlításakor adódó cövekelési eltérések rögtön kivizsgálhatók legyenek.

A birtokhatárokat a kerekített birtokok esetében kicsit erősebben húzandók ki, ugyanígy a bennük található művelési ág is.

A nadrágszűjparcellák esetében, ahol a tulajdonosok a találkozási pontoknál változnak, nem szükséges ilyen megkülönböztetés.

214. §

A felvételi előrajz leírása

A felvételi előrajzba beírandó a házzám, lakhely, és ahol elegendő hely van, a tulajdonos neve, a birtok jogállása, a művelési ág. Továbbá beírandó a helységek, kolóniák, puszták, praediumok, a dűlő- és egyéb, úgymint a magányosan álló házak, gyárak, hámorok, romok, hegyhátak, vizek, hegységek, erdők, gázlók neve; a szelvényhatárokon feltüntetendő a szomszéd község, járás, megye neve, az utak a község nevével, ahová vezetnek, mivel mindezen adatok később átvezetendők a birtokvázlatba. Végül az előrajzon pirossal kihúzandók az ellenőrzött vonalak, valamint az ellenőrzött cölöpök.

215. §

Amennyiben egy parcella túl kicsi ahhoz, hogy a birtokosokat megbízhatóan bele lehessen írni, de ugyanannak a birtokosnak nagyobb parcellájával határos, úgy az elválasztó vonalat átszelő kapocccsal összekötendő.

Amennyiben ezek a parcellák idegen birtokosokhoz tartoznak, úgy betűvel jelölendők, és a birtokos neve e betűk alapján egy üres részen, vagy a lap szélén tüntetendő fel.

216. §

A szelvényvonalak kihúzása, átadása a földmérőnek

Mihelyt a terepmunka végeztével a lapok elkészülnek, a szelvények kihúzandók, az egyes szelvényekhez tartozó negyedlapok szélei kipontozandók, és a felvételi előrajz a földmérőnek átadandó.

A mellékelt LIX. és LX. formanyomtatvány az asszisztens számára a felvételi előrajz elkészítéséhez zsinórmértékül szolgál.

217. §

A felvételi előrajzok összehasonlítása és aláírása

A térképért teljesen a földmérő a felelős, de a felvételi előrajz művelési ági és birtokos jelöléséért az

asszisztens felel. A felvételi előrajzot a földmérő összehasonlítja a térképpel, az asszisztens a birtokvázlattal. A felvételi előrajzon így mindketten kipipálják pirossal a parcellákat, és minden lapot ellátnak az „összehasonlítva” szóval, majd aláírják. Az aláírással vállalják a felelősséget valamennyi eltérésért a térképen és a birtokvázlaton, a földmérő külön felel azért, hogy a térképen ábrázolt parcellákat illetőleg valamennyi problémát elhárítson.

218. §

A felvételi előrajz javítása a határjárás után

Valamennyi, a határjárás során tapasztalt eltérés a birtoklást vagy a művelési ágat érintően javítandó, nemcsak a térképen és a birtokvázlaton, hanem a felvételi előrajzon is.

219. §

A felvételi előrajzok átadása és megőrzése

A felvételi előrajzok községenként, ezen belül szelvényenként rendezendők, azután összefűzendők, és a felmérési ügyiratokkal együtt (375. §) átadandók a Térképtárnak, ahol a reklamációk lezárásáig megőrzendők.

D. Felmérés mérőasztallal:

1. Általános rendelkezések

220. §

A kataszteri felmérés léptéke, felvételi lapok vagy szelvények

A felmérés általában egész, azaz 1 bécsi hüvelyk : 40 bécsi öl léptékben történik egy 25 x 20 öles szelvényen, avagy felvételi lapon (85. §), ahol minden egyes lapon 500 négyszögöl, azaz 1600 alsó-ausztriai hold kerül ábrázolásra.

221. §

Zártkertek

A szelvények egyes részei, melyek néhány öllel túlnyúlnak a szelvény határain, zártkertként kezelendők.

Különálló lapokon vetetnek fel, melyek a szelvény méretének egy harmadát teszik ki, és a leghosszabb szakaszon érintkező szelvénylap számát kapják.

Azok a részek, melyeknek a szelvényvonalra merőleges távolsága nem teszi ki az egy ölt, a szelvényvel együtt vétetnek fel, és számolandók ki.

Az átlépett szelvényvonal pontozással jelölendő.

222. §

A szelvények eltolása

Megengedett egész szelvények és zártkertek eltolása, hogy az egymást érintő szelvények és zártkertek egy lapra kerüljenek, vagy hogy a szomszédos szelvények háromszögpontjai könnyebben háromszögelhetők legyenek. De az eltolás következtében nem keletkezhetnek újabb zártkertek.

Az eltolásnál keletkezett téglalap ez esetben élesen kihúzandók, a valódi szelvényvonalak azonban a téglalapon kívül, a lap mindkét oldalán jelölendők.

Amennyiben azonban egy szelvénynek csak egy részletét tolandó el, úgy, hogy az például a lap széle helyett a belsejébe esik, akkor a létrejött téglalap, még ha a lap közepére esnének is, élesen kihúzandó, a szelvény téglalapját kiegészítő oldalak azonban pontokkal jelölendők.

223. §

Félléptékű felmérés, engedélyezés a felügyelő által

Ha egy községben nagy, zárt erdőségek vannak, vagy csekély hozamú, összefüggő, nagy művelési ágak, úgy ezek a községek Fél, azaz 1 hüvelyk: 80 öl léptékben mérendők fel, így jelentős idő

takarítható meg. Erről a felügyelő előre dönt, vagy megkérdezi a földmérőt.

224. §

A féllépték átszámítása egész léptékre

Valamennyi félléptékben felvett községet a földmérő átszámol 1 hüvelyk 40 öl léptékre.

E célból először a fő kanyarodás pontjai határozandók meg a szelvényvonalak abszcisszái és az ordinátái segítségével, majd egész léptékbe átszámolandók. Ezekből a pontokból köztes pontok számolandók kereszt- vagy ellenőrző mérésekkel, majd ezek összekötésével új abszcissza-tengely adódik, végül a többi pont ordinátákkal határozandó meg.

A félléptékben felvett ábrázolások térképmellékletként kezelendők.

A parcellák kiszámítása, beszámozása és berajzolása az átszámolt szelvényekben 1:40 léptékben történik.

225. §

Felvétel dupla léptékben melléktérképen.

Egész községek esetében az Országos Pénzügyigazgatóság dönt

A város, a mezővárosok, a falvak széle, de akár egész községek is felvehetők dupla léptékben, amennyiben főként kicsi parcellák vannak benne, úgy ez 1:20 léptékben vetetik fel.

A dupla léptékű felmérésről az Országos Pénzügyigazgatóság kikéri a Kataszteri igazgatóság véleményét, javaslatát általában már a munkatervekben megteszi.

226. §

A dupla mértékű térképmellékletek kezelése

A dupla léptékben készült részleges felmérések is térképmellékletként kezelendők, amelyeken az érintett szelvénylapokkal azonos tájolással felvett parcellák közös ponton kapcsolódnak, és a fő lap ezekhez a kapcsolódási pontokhoz kötendő.

A főlap üresen maradt részén betű utal a mellékletre, amelyben a dupla léptéket nem szükséges egész léptékre redukálni, mivel a későbbi litografálás alkalmával a mellékletek a napra készen tartás végett dupla léptékben litografálandók.

A mellékleten ábrázolt parcellák ott helyben számozandók, számolandók és jelölendők.

227. §

Egyes, apró parcellák felvétele dupla léptékben

Amennyiben egy községben több, igen kicsi parcella fordulna elő, melyeket 1:40 léptékben nem lehetne pontosan felmérni, úgy ezek 1:20, vagy szükség esetén 1:10 léptékben kerülhetnek felvételre, és a térkép üres részén, vagy ha nincs hely, mellékletként ábrázolandók.

Egyebekben az előző paragrafus mérvadó.

228. §

Felvétel négyszeres léptékben

Egy teljes dűlő vagy község 1:10 léptékű felvétele csak akkor engedélyezett, ha az érintett község a szokásos kataszteri felmérésen túl a Kataszteri Igazgatóság által meghatározott részeket illetően a kataszteri alapnak kártérítéssel tartozik.

229. §

A községek felmérése telekösszevonás vagy elkülönítés végett

Azokban a községekben ahol a tagosítás biztosan meg fog történni, csak a dűlők, szőlőskertek, az uradalmon kívüli telkek, az állandó utak, patakok, folyók, csatornák, tavak, és községhatárok esnek a részletes felmérés alá. A többi telek, valamint a tagosított község felmérése, ahol a telkek összevonása már elkezdődött, későbbre halasztatik.

A szegregációra javasolt községek a tényleges állapot szerint méretnek fel.

230. §

Erősségek vagy erődök felmérése

Amennyiben a felmérésre kijelölt területen erősségek vagy erődök találhatóak, úgy az Országos Pénzügyigazgatóság értesíti a Főhadparancsnokságot, hogy az erőd parancsnoksága az Erődítésekért Felelős Parancsnoksággal egyetértésben közölje a földmérővel a határokat, ameddig biztosan, vagy az erődítési parancsnokság kiküldöttével közösen elvégezheti a felmérést.

Az Országos Pénzügyigazgatóság a formanyomtatványok mellékelésével együtt közli az adatokat is, melyekre a földmérőnek az erőd területének kizárásához szüksége van, és ezért ezeket az Erődítési Parancsnokság adja meg, hogy a kataszteri hatóságok a felmérési munkálatok kiegészítésére közölhesse azokat a községgel.

Az erőd parancsnoksága által készített vázlat, természetesen az erőd berajzolása nélkül, a térképhez csatolandó.

A földmérő jelentkezik az erőd parancsnokánál, vagy ennek hiányában a helyileg illetékes katonai hatóságnál, és köteles ezeket az előírásokat szem előtt tartani.

231. §

Az enklávék, a bekebelezett községek és a vitatott községhatárok felvétele

Az enklávék, a bekebelezett községek és a vitatott községhatárok felvétele a főközséggel közös térképen történik.

Az enklávé és a főközség közös határán előforduló, a határjárási jegyzőkönyvben felsorolt valamennyi határjel és egyéb jel jelölendő.

232. §

A községhatárok felvétele

A községhatárok rend szerint mindkét községnél felméréndők, és a községhatároknak pontosan egyeznie kell a határleírásokkal.

Ha azonban kétség merülne fel a határjárást illetően, az eltérések a helyszínen azonnal javítandók, és utólagos jegyzőkönyvbe irandók (136. §).

233. §

A vitatott községhatárok esetében alkalmazandó eljárás

Amennyiben a vitatott községhatárokról a részletes felmérés időpontjáig nem történik kiegyezés, úgy a kérdéses terület annál a községnél mérendő fel, amelyiknek tényleges birtokában van.

A térképen és a birtokvázlaton azután egy öl széles cinóbervörös vonallal húzandó ki, és a vitatott határvonal „N. község feltételezett határa” felirattal látandó el.

A vitatott községhatárokat a kataszteri jegyzőkönyvben is annál a községnél veszik fel, ahol a felmérés zajlott.

234. §

A községek kötelezettsége kisegítők kiállítására

A községek kötelesek valamennyi felmérési csoport mellé a mérőeszközök, a cölöpök, és a jelzőtáblák hordására naponta 7-9 kisegítő személyt kiállítani, ezek közt sem 16 éven aluli gyerek, sem nők nem lehetnek, és szükség esetére egy fára mászni tudó személyt is. Ezeket a közigazgatási hatóságok felügyelete mellett a község illendően kárpótolja.

Városok, nagyobb uradalmak vagy egyházi birtokok esetében, amelyek nem állítanak ki kisegítőket, a közigazgatási hatóságok rögtön intézkednek róla, hogy a közeli községekből az illetékes település költségén, megfelelő ellentételezés fejében küldjenek kisegítőket.

235. §

A földmérő köteles a károkat és felesleges irtásokat elkerülni

A részletes földmérőnek tilos a szőlőskertek és gyümölcsfák területén ebben az értékes művelési ágnak bármilyen kárt okozni. Ugyanígy az erdőkben kerülendők a nagyobb irtások és fakivágás, és a

szükséges kilátás érdekében más eszközök választandók, leginkább a bokrétázás (200. §). Csupán kisebb irtások tehetők a tulajdonos jelenlétében, akinek kívánsága mérvadó, amennyiben a részletes felmérésben ez nem okoz károkat.

236. §

A községek kártérítési kötelezettsége a részletes felmérés akadályozása esetén

A terepmunkában szenvedett valamennyi késedelemért, melyért a község tehető felelőssé, és amelyekről a földmérő jelentést tett a járási vagy a szolgabírói hivatalnak, a községi elöljáró, illetve a község felel.

A felmérés befejeztével a földmérő jegyzéket készít a községek által okozott károkról, átadja a felügyelőnek, aki ezt összegyűjti, és a terepmunkák végén további ügyintézés végett átadja az Országos Pénzügyigazgatóságnak (LXI. formanyomtatvány).

2. Eszközök és egyéb felszerelések

237. §

A részletes felmérés eszközei

A részletes felméréshez szükséges eszközök:

a) A felügyelőnek:

egy szelvénykeret, egy felrakó műszer léptékkal és három rúdkörzővel, egy üvegmásoló, egy számítási eszköz két ellenőrző üveglappal, 3 planiméter, 3 szorzókorong egy 100 öles kisebbített léptékű mérőléccel;

b) A földmérőnek:

négy lappal ellátott mérőasztal, egy diopter, egy pontosan beosztott mérőléc a szelvény-téglalap szerkesztéséhez, 2 rúdkörző, egy iránytű, egy ónfüggő, egy ölrúd, egy tíz öl hosszú, tizedes mérőlánc, egy nagy napernyő, egy teljes körző- és mérőeszköz készlet;

c) Az asszisztensnek:

egy kisebb mérőasztal, egy kisebb iránytű, egy tájolórúd.

238. §

Az eszközök beszerzése, megvásárlása, vagy használata bérleti díj fejében.

Az eszközök ellenőrzése a felügyelő által

A földmérő kötelessége maga és asszisztensei számára a szükséges mérőeszközök beszerzése, de ezeket részletfizetésre a kincstártól is megvásárolhatja, vagy az amortizációt is beszámítva kikölsönözheti.

Az ügyvezető asszisztensnek engedélyezett a kincstári mérőeszközök ingyenes használata, amennyiben nem akarja megvásárolni azokat.

Minden esetben azonban a felügyelők kötelesek a mérőeszközöket gyakrabban átvizsgálni, és épségükről meggyőződni.

Különösen arra kell ügyelniük, hogy a diopter a mellékelt LXII. nyomtatványban megadott értékeken belül helyesen működjön.

A felmérésnél semmiképpen sem használható károsodott mérőeszköz.

239. §

A jelzőpóznák, oszlopok és alakrudak leírása

A felméréshez szükséges jelzőpóznákat, oszlopokat, szalmabokrétákat és alakrudakat a község ellentételezés nélkül köteles rendelkezésre bocsátani.

A jelzőpóznák 12 láb hosszú, kerek oszlopok, felső részére keresztben egy deszka erősítendő, és az egész lemeszelendő, és a grafikus jelekhez hasonlóan (88. §) két láb hosszú támasztékkal megerősítendő. A szalmabokrétákkal ellátott cölöpök, melyeket a szelvényhatárokon és a fák tetején állítanak fel, 6 láb hosszúak.

Az oszlopok fél hüvelyk vastag, 2,5 hüvelyk széles, 18 hüvelyk hosszú deszkák, felül szélesek és

simák, hogy számot írhasanak rá, alul hegyesek, hogy könnyen a földre szúrhasák.
Az alakrudak kerek, teljesen egyenes, 3-4 öl hosszú rudak.

3. A háromszögelési háló

240. §

A téglalap szerkesztése, a grafikus pontok felvitele

A tájolási terület kiszámítása

A földmérő még a felügyelőségen egy mérőasztalra rögzített papíron egy szelvénykeret segítségével megszerkeszti a részletezési szelvény téglalapját, melynek átlóit és oldalait rúdkörzővel ellenőrzi; vagy rögtön rúdkörzővel szerkeszti meg. 5-5 hüvelykben beosztja a szelvényvonalakat, azután a felügyelőtől kapott távolsági szakaszok alapján mind a négy hálórészben bejelöli a grafikus pontokat. A felvett pontokat mind a távolsági szakaszok kiegészítőivel, mind a háromszögek oldalaival ellenőrzi.

A mérőasztal tájolása és az eltérések elkerülése végett a földmérő a grafikus háromszögeléshez hasonlóan kiszámolja a szomszédos szelvénybe eső trigonometrikus pontokat, vagy egy rövid szakaszon a szakasz metszéseit számolja ki az LIII. formanyomtatvány példái szerint.

A trigonometrikus pontok könnyebb és biztosabb feltalálása végett a földmérő megkapja a felügyelőtől a topografikus leírást, amelyet a háromszögelési munkálatok irataihoz csatol (83. és 92. §).

241. §

A grafikus háló kifeszítése

A háromszögelési hálót a földmérő saját maga jelöli ki.

Valamennyi szelvényben annyi fixpontot és álláspontot vesz fel, amennyi a geometrikus háromszögeléshez és a részletes felméréshez szükséges, és a nyílt terepen kijelöli a szelvényvonalakat.

Valamennyi szelvényvonal legalább három jelzéssel ellátandó, ahol lehetséges, a szelvények végpontjain is jelzések helyezendők el, végül a község határai mentén a köztes térben kb. 200 öl távolságban jelzések állítandók fel.

Ezek a jelzések a találkozási pontok pontosabb és könnyebb kiigazítására szolgálnak.

Ezért semmi szín alatt nem vehetők át másik szelvényre, hanem a geometrikus háromszögeléstől függetlenül mindkét szelvényben meghatározandók.

242. §

Amennyiben a szelvények sarkain a terep adottságai miatt nem alakíthatók ki közös pontok, úgy a földmérő a háromszögeléshez egy, mindkét szomszédos szelvénytől független és pontosan meghatározható, a szelvény sarka felé mutató, távoli, jól látható objektumot választ, és mindkét szelvénybe innen kiinduló látvonalat vesz fel. A látvonal mindkét szelvény vonalait metszi, és a metszéspontok pótolják a szelvény sarkain a hiányzó jelöléseket, mivel az eltérés mindkét oldalon jelentkezik, az eltérés a szelvények sarkain záródik, és a találkozási pont így helyesbíthető.

243. §

A geometrikus pontok vizsgálata

A hálózat kijelölés után a földmérő hozzákezd a geometrikus pontok ellenőrzéséhez.

A földmérő először ahhoz a ponthoz megy, amely a kiszámított területen a leghosszabb rálátást biztosítja, és megvizsgálja, vajon a másik terület és a felvett pontok a látószög alapján pontosan illeszkednek-e a térképre.

Ha valamennyi háromszögelési pont eltérést mutat, elhagyja ezt az álláspontot, és hasonló eljárással a másik háromszögelési pontnál keresi a hibát. Mihelyt megtalálta a hibát, és az csak egy pontra korlátozódik, azt a pontot újból meghatározza.

Amennyiben a hiba nemcsak egy pontban mutatkozik, de ez 1000 öltre számolva nem több mint 1 öl, úgy ez két a LXIII. formanyomtatvány szerint a pontok között egyenlően szétosztandó.

Ha az eltérés a megengedettnél nagyobb, a földmérő köteles jelentést tenni a felügyelőnek, aki azután vagy saját maga elvégzi a megfelelő helyesbítést, vagy utólagos háromszögelést rendel el (105. § B pont). A földmérő azonban mindenképpen folytatja munkáját egy szomszédos szelvényen.

244. §

Eljárás nagyobb eltérések esetén

Nagyobb eltérések esetében, amennyiben ez a háromszögelési pontokat érinti, a 98. § mérvadó, és valamennyi kijavított pont helyesbítendő a háromszögelési lapon is, majd a szomszédos földmérőnek is mihez tartás végett átadandó.

Ha a helyesbített pont egy vagy két szomszédos szelvényi érint, úgy magától értetődik, hogy a környező pontok helyesbítése valamennyi szomszédos szelvényben is elvégzendő.

245. §

A geometrikus pontok meghatározása

A szelvény háromszögelése mindig a külső vonalaktól halad a szelvény közepe felé, és egyetlen pont sem vehető biztosnak, ahol legalább három látószög nem metszi egymást úgy, hogy a metszési szög 60 fok alatt maradjon.

A 95-98. §-ban a grafikus háromszögelésről leírt utasítások itt is érvényesek, és a földmérő messzemenő kötelessége, hogy a háromszögelési lapon felvett valamennyi álláspontot felhasználja.

A pontok láncméréssel csak abban az esetben határozhatók meg, ha a biztosan háromszögelt pontokból sík vidéken ellenőrzésként mély vagy egyszerű metszések alkalmazhatók.

A geometrikus háromszögeléshez a földmérő sem a támasztótűt, sem az iránytűt nem használhatja; azonban a mágneses tű irányzékát valamennyi háromszögelt szelvénylapon a LXI. formanyomtatvány szerint fel kell tüntetnie.

246. §

A trigonometrikus és geometrikus pontok jelölése.

A második szelvény előzetes háromszögelése a cövekeléshez.

A geometrikus háromszögelés az egyes szelvények részletes felmérésének megkezdése előtt valamennyi részen befejezendő, a fix objektumok, a közös és a trigonometrikus jelek két öl átmérőjű tuskarikával jelölendők.

Ezeknek a pontoknak a hagyományos jelölése azonban csak a szelvény felmérésének befejezése után húzandó ki tussal.

Azért, hogy a kicövekelés ne legyen akadályoztatva, a részletes felmérésre kijelölt szelvény mellett a földmérő egy másodikat előzetes háromszögelés alá vesz.

4. A parcellák felvétele

247. §

A felvétel részletekben történik

A földmérő a befejezett háromszögelés és a pónákkal való kijelölés után nekilát a parcellák felmérésének.

A felmérés megfelelő részenként végzendő, melyeket a földmérő a terepviszonyok figyelembe vételével jelöl ki. A területet a felvételi előrajz alapján ceruzával csak kipontozva felrajzolja a térképre, nehogy a megfelelő helyen túlhúzza a vonalakat.

248. §

Felvétel háromszögeléssel

Ahol a terep megengedi, ott a pónák meghatározása területenként metszéssel, azaz háromszögeléssel történik.

A földmérőnek szem előtt kell tartania, hogy valamennyi részt olyan állásból kell felvennie, amely a feldolgozandó részen kívül fekszik. A hibák elkerülése végett a földmérő a cövekek meghatározása közben a mérőasztal helyes beállításával a többször háromszögelt pontok megtekintésével ellenőriz, és néhány cölöpöt a már felmért részek találkozási pontjainál kontrollmetszésekkel ellenőriz. Hogy a meghatározandó cölöpök helyét a földmérő a mérőasztaltól jól lássa, a figuráns számsorrendben haladva a pózna fölé egy zászlót tart függőlegesen, és csakis a földmérő jelzésére póznáról póznára vándorol.

A földmérő erősen a zászlóra koncentrálva egy vonalat húz a szelvény azon részére, ahová a pont vélhetőleg esni fog, és feljegyzi a pózna számát.

Ezeket a vonalakat a földmérő egy másik megfelelő állásponttól lehetőleg merőlegesen metszi, eközben minden pontot még egyszer körbejárhatja, és közben figyel a pózna azonosságára.

A metszéspontok az egyes cölöpök kölcsönös helyzetét mutatják a mérőasztalon kibélelt léptékben.

Amennyiben az egyik pont nem megfelelően metsződik, úgy a földmérő egy harmadik alkalmas álláspontból még egyszer végrehajtja a metszést.

A vonalak meghúzásánál támtű csak abban az esetben használható, ha a meghatározandó pont távolsága az állásponttól legalább 100 öl.

Jelzőzászlók használata tilos.

249. §

Jelzés

Az alaki felmérésnél használt jelzések a póznák beláthatósága esetén zászlókkal, ellenkező esetben kürttel vagy füttyel adandók.

A jelzésrendszer valamennyi igazgatóságban egységesen alkalmazandó.

250. §

Felmérés átvágás alapján

A keskeny, azonos alakú nadrágszíjparcellák kétféle módon metszhetők és mérhetők fel: vagy vizuális méréssel a mérőasztalról, vagy láncméréssel.

Az első esetben a parcellán keresztülfutó átló három zászlóval vagy jelzőrúddal jelölendő, hogy a figuráns minden művelési ág vagy birtok határánál az átlóhoz igazodhasson, míg a földmérő a metszési részen kívül olyan állást választ, hogy az átlókat a parcella határinál lehetőleg függőlegesen metsse.

Az átló kihúzása előtt azonban a csoportvezetőnek ellenőriznie kell az átló végeit, hogy az innen felvett látószög éles metszést biztosít-e. Amennyiben egyik vagy másik végpontnál eltérés tapasztalható, a földmérő nem használhatja az átlókat az ilyen nadrágszíjparcellák kanyarjainak meghatározásához, hanem új átlót kell húznia, a metszéspontokat összeköti, és az átlókat minden egyes parcellahatáron kimetszi.

A második módszer szerint egy rész valamennyi átlója egyazon irány szerint, tehát például keletről nyugatra láncméréssel méretik fel, és valamennyi határvonalnál a kiindulási pontból állapítatik meg a lépték, és vetetik fel a térképre. Amennyiben az átló teljes hosszában eltérés mutatkozik a térképhez képest, a közbeeső összegek arányosan elosztandók.

251. §

Felvétel láncméréssel, területbejárással, ugrásokkal vagy bokrétázással

Az erdőségekben és a bozótos területeken a parcellák felmérése történhet:

a) láncméréssel a terület bejárásával iránytű nélkül

b) láncméréssel, mérőrúddal, iránytűvel

c) bokrétázással (200. §)

A lánc- vagy lécmérés minden esetben a földmérő vagy asszisztense felügyelete mellett a legnagyobb óvatossággal zajlik, és minden láncmérték ellenőrizendő.

Egyenetlen területen, de különösen meredek hegységekben lépcsőzetes mérés alkalmazandó,

amelynél a lánc vagy a mérőrúd mindvégig vízszintes helyzetben tartandó.

Az első két esetben egy pontosan háromszögelt pont a kiindulási alap, és a területbejárás addig folytatódik, míg egy második pontosan háromszögelt pont következik.

A biztosan meghatározott kezdőpont és az új végpont közötti eltérésből következtet a földmérő a mind a láncmérésre, mind a tájolásra vonatkozó hiba nagyságára.

Az egész hosszra való hibaarányt a földmérő a 296. § szerint határozza meg, vajon az eltérés arányosan szétosztható-e, vagy a hiba újabb láncméréssel feltárandó és kijavítandó.

A hiba megítéléshez a LXV. formanyomtatvány mérvadó, azonban a térképen feltüntetett eredeti területbejárás a felügyelő vizsgálatáig megtartandó.

Két biztos kiindulási pont tájolása a terület közepe felé szigorúan tilos.

A harmadik esetben a kihelyezett fajelzések metszéssel számolandók, és valamennyi metszés látvonallal ellenőrizendő.

Feldarabolt erdőségek és erdővel benőtt szelvényhatárok esetében óvatosan kell eljárni, az érintet szelvényrészben előzetesen megfelelő számú pont háromszögelendő fél vagy negyed léptékben, amelyekhez azután a területbejárás kapcsolódhat.

252. §

Városok és zárt települések felmérése

Városok és zárt települések felmérése esetén a földmérő először bejárással felveszi mérőasztal segítségével a város utcahálózatát, hogy valamennyi bejárási pont a helységen belül vagy kívül eső pontosan háromszögelt ponthoz csatlakozzon, és az ebből adódó eltéréseket az előző paragrafusban felsoroltak szerint ítéli meg.

Miután az utcahálózat meghatározásra került, úgy az egyes háztömbök méretét láncméréssel határozandó meg, és az így nyert kiindulási pontok alapján a földmérő a csoportok belsejét számítások és ordináták segítségével az abszcissza tengelyre vetítve számolja ki (199. §).

253. §

Keresztparcellák felvétele

A keresztparcellák, azaz olyanok, amelyek két szelvénybe esnek, csak a szelvényhatárig mérendők fel, ezeknek a parcelláknak a találkozási pontjai azonban minden egyes lapon háromszögeléssel határozandók meg.

Amennyiben ezek a parcellák a 198. §-ban felsorolt okok miatt kicövekeltek, úgy egyetlen szelvénylapon is felvehetők. Ezeknek a parcelláknak a legkülső cövekei azonban a szomszédos szelvénylapokon szintén meghatározandók.

254. §

A parcellahatárok kihúzása

Amikor egy rész felmérése befejeződött, úgy a póznák a vázlaton kézzel összekötendők, és a parcella határai maradandó tussal kihúzandók.

A vonalak egyformán, meglehetősen finoman és élesen, pontosan húzandók ki.

255. §

A szelvényvonalak és a községhatárok kihúzása

A szelvényvonalak és a községhatárok csak a szelvényvonalak, valamint a községi határok találkozási pontjainak kiigazítása után húzhatók ki tussal.

256. §

Az alkalmas idő felhasználandó terepmunkára

Bármikor is terepen végzendő munkához alkalmas idő lenne, ez semmiféle, szobában végzendő munkára nem pazarolható el, kivéve, ha a földmérő a terepmunka túl gyors előrehaladása miatt a 254. §-ban leírt munkákkal elmaradásban lenne.

5. A szelvények és községek találkozási pontjai

257. §

A szelvényvonalak kiigazítása

A szelvényvonalak kiigazításakor a minden szelvényben háromszögelt közös pontokból (241. §) kiindulva az átlógó parcellák metszéspontjai a találkozási szelvénylapokon nemcsak a szelvényvonallal, és a szelvényvonalon kívül eső közös cövekeknek pedig a közös jelekkel, hanem a hüvelykbeosztással is egybe kell esniük.

A minden szelvényre meghatározott háromszögelt pontok pontosságáért a földmérő felel, amennyiben az ellenőrzésnél eltérések mutatkoznak.

Hogy ezeket az eltéréseket elháríthassa, amennyiben ez a szelvényvonalon nem több 2 ölnél, a földmérő a matematika segítségével az érintett felvételi lap közös jeleinek távolságát veszi fel a szelvényvonalakra, az eltéréseket elosztja, ezeket az új szelvényvonalakra átteszi, és meghatározza az új szelvénytartásokat.

Nagyobb eltérés esetén a földmérő újra felveszi a szelvényvonalakat, és a felmerülő költségeket tartozik megfizetni a kataszteri alaphoz. Kisebb különbségek, melyekre a találkozási pontok közös cövekeinél derül fény, arányosan szétosztandók; nagyobb különbségek a terepen kivizsgálандók és javítандók.

Az tömörítés során keletkezett téglalap szelvényvonalai körző segítségével hüvelykekre osztandó, és minden helyesbítendő 5. hüvelykre 6 öl, a többire 3 öl hosszú vonal húzandó tussal a szelvényen vagy zártkerten kívül.

A szelvényvonalon kívül felvett parcellák vagy parcellarészek a legközelebb fekvő közös jelekkel együtt a másolópapírra feszített lapokról az érintett szomszédos szelvényre a közös jelek szerint átrajzolandó és mindkét szelvényben kihúzandó.

A felvett parcellarészek lukasztásos átmásolása egyik szelvényről a másikra tilos.

258. §

A helyesbítés időpontja

A szelvények találkozási pontjai minden esetben még a községben javítандók.

Azonban azért, hogy a földmérő az eltéréseket a lehető legjobban megítélhesse, elrendeltetik, hogy minden esetben négy szelvénylapon hajtson végre egyidejű vizsgálatot, és először a szelvényvonalakat húzza ki.

259. §

A község határok találkozásának helyesbítése, lehetőleg még nyáron

Pótlás kétségek esetében

A község határok találkozásának helyesbítése a negyedrendű közös pontokból történik, és ha két szomszédos község felmérése egy időben történne, a határvonalon közösen háromszögelt geometrikus pontok segítségével történik.

Mihelyt a község határok felvétele megtörtént, a még kifeszített papíron a szelvényvonalak, a közös háromszögelési pontok és a határjelek kiemelésével átmásolandó, és a felügyelőnek beküldendő.

A felügyelő összeveti a szomszédos község határvonalával, és nagyobb hibák esetén intézkedéseket fogantatosít a hibás személy költségére.

Egy másik felügyelőség határának találkozásakor először ugyanígy lemásolandó a határvonal, ott, ahol azt először felmérték, és a szomszédos felügyelőnek beküldendő előzetes helyesbítésre vagy véleményezésre.

A kész szelvényvonalak átküldése egyik földmérőtől a másik község földmérőjének szigorúan tilos.

A határvonalak találkozásának ellenőrzése még nyáron történik, és a térképen eszerint húzandók ki a határok és a határjelek.

260. §

Eljárás a község határok találkozásának a korábbi mérésekkel történő helyreállítására

Amennyiben a községhatárok és a tartományi határok találkozásának a helyesbítésére kerülne sor ama tartomány korábbi felméréseinek alapján, úgy a határleírások másolatai használandók.

Mivel minden tartomány kataszteri felmérése saját meridián alapján történik, a szomszédos tartomány határszelvényeinek könnyebb összehasonlítása végett a Háromszögelési és Számítási Iroda által kiadott segédlet használandó, mely időben igénylendő a Kataszteri Főigazgatóságnál.

Amennyiben ezen összehasonlításnál eltérések mutatkoznak, úgy ezt a felügyelő a helyszínen kivizsgálja, és ha az eltérés az új felmérésből adódik, úgy a helyesbítés költségei a vétkest terhelik. De ha az eltérés az előző felmérésből adódik, úgy a határvonal az új térképen kihúzandó, erről egy másolat készítendő, a szomszédok és egy közigazgatási biztos jelenlétében jegyzőkönyv vétetik fel, amelyben az eltérések okai megvilágítandók, a vétkesek pedig kivizsgálandók.

A lemásolt határvonalak a jegyzőkönyvvel és a XXVII. formanyomtatvány jegyzékében a repertórium No. 4. és 38-ban előírtak szerint beküldendők az aligazgatóságra.

261. §

A községhatárokról készült másolatok a találkozási pontok jövőbeni felméréséhez

Valamennyi község határáról, amelyek csak a jövőben kerülnek felmérésre, másolat készítendő, és az érintett szelvényvonalak a hüvelykbeosztással együtt kiemelendők.

A határmásolat tartalmazza az összes határjelet jelzéseikkel együtt, a határok találkozását, a határt átszelő utakat és vizeket, és a szomszédos községek nevét.

A földmérő ezeket a másolatokat átadja a felügyelőnek, aki azokat felülvizsgálja, és vagy átküldi a szomszédos felügyelőségnek, vagy az aligazgatónak továbbítás céljából az Országos Pénzügyigazgatósághoz, hogy azután az illetékes felügyelőség azokat időben megkapja.

E. A birtokvázlat

262. §

A birtokvázlat célja

A birtokvázlat célja, hogy a földmérő képes legyen a terepmunkák idején felvett térképeket a téli időszakban kiszínezni, és a parcellákról készült jegyzőkönyvet elkészíteni.

Ezek a vázlatok a telkek értékelésénél és minősítésénél is felhasználhatók.

263. §

A birtokvázlatok elkészítésének módja

A birtokvázlat az eredeti térképről készült másolat, melyet az asszisztens egy finom, átlátszó papírra készít, és ezt a másolatot felragasztja egy negyedszelvénynyi vázlatpapírra.

Kerekített tulajdon és igen kicsi parcella esetében, melyek ugyanakkor a tulajdonosnak egy nagyobb, szomszédos parcellája mellett fekszik, ugyanúgy kezelendők, mint a felvételi előrajznál (212. és 215. §).

A dűlőhatárok a határjárás után cinóbervörössel, és ahol a dűlőkön még egyes önálló névvel rendelkező részek is lennének, azok sárgával húzandók ki.

A birtokvázlatok színezésére, jelölésére és leírására a LXVI. formanyomtatvány mérvadó.

Az első lap a térképpel azonos címmel, azonban lépték megadása nélkül látandó el.

A felvételi előrajzról valamennyi, a 214. § első és második bekezdésében megadott adat átvezetendő a birtokvázlatra.

Valamennyi szelvény birtokvázlata az észak-nyugati negyedlap hátulján a LXVII. formanyomtatványban megadott felirattal, az észak-keleti negyedszelvény pedig a 281. §-ban megadott határjárási záradékkal látandó el.

264. §

A birtokvázlatok összevetése a felvételi előrajzzal és a térképpel

A birtokvázlat elkészítése lépést tart a felméréssel, minden vonatkozásban világosan és tisztán rajzolható meg, és egyeznie kell a felvételi előrajzzal és a térképpel.

A leggondosabb ellenőrzés és javítás ellenére előforduló hibákra vonatkozóan a 217. és 218. § mérvadó.

265. §

A birtokvázlat elkészítése dupla léptékben

Amennyiben a településen túl kicsik a parcellák, és ezek a felmérésnél meghatározott léptékben nem vehetők fel világosan, akkor dupla léptékben mérendők fel, és azután a többi vázlatához hasonlóan normál léptékben dolgozandók ki.

A vázlat hátlapja az egyszerű vázlatokhoz előírt felirattal látandó el, a következő kiegészítéssel: N. falu dupla léptékű vázlata.

Az a hely, ahol a birtokvázlaton a település hovatarozása kerül, üresen marad, és középre a település neve írandó.

266. §

A birtokvázlat egyes parcelláinak és parcellarészeinek dupla léptékű felvétele

A nagyon kicsi parcelláknak azon részei, amelyekbe a birtokos neve világosan nem írható be, szintén dupla léptékben vetetnek fel, de az érintett szelvény üres helyére rajzolandó; teljes szelvények esetében negyedlapra vetetnek fel, amelyet a szelvényhez kasíroznak.

A szelvénylapon betűvel jelölendők, a birtokos neve ugyanazon betű alatt egy, a fenti helyen megadott részen jelölendő.

267. §

Birtokvázlat a tagosítás miatt csak részben felmért községek esetében

A birtokvázlat a tagosítás miatt csak részben felmért községek esetében csak a részletesen felmért tárgyakra korlátozódik.

A többi rész fehéren marad, és ugyanezen szavakkal ceruzával feljegyeztetik.

268. §

A birtokvázlatok átadása és kasírozása

A birtokvázlatok a térképpel együtt füzetbe kötve a felügyelőnek adandók át, aki azután a téli munkák végeztével szelvényenként vászonra kasíroztatja, és kötetbe kötetli.

A zártkertek ahhoz a szelvényhez kasírozandók, amelyhez beszámoltattak

F. A háromszögelési pontok stabil megjelöléséről

269. §

A trigonometrikus pontok stabilizálása

A hasznot hajtó fáradozások és áldozatok után, mellyel a trigonometrikus felmérés jár, következik a trigonometrikus pontok maradandó leírása.

A trigonometrikus pontok stabilizálása fontossági sorrendben:

a) az első rendű pontok

b) a másod- és harmadrendű pontok

c) a negyedrendű pontok avagy a részletes háló pontjai az egyes szelvények támogatására.

Az a és b pontokban említett pontok ezért mindenképpen stabilizálандók. A c pontban említett negyedrendű pontok közül azonban csak a fontosabb, jó kilátást biztosító pontok választandók ki, mégpedig úgy, hogy a csökkentett szám ellenére még mindig megfelelő összeköttetés legyen a pontok között, miként a harmadrendű háló, és ezáltal alkalmassá váljanak a határjárási és ellenőrzési munkák bázisának.

270. §

A stabilizálандó trigonometrikus pontok kijelölése

A pontok könnyebb áttekintése és kiválasztása végett valamennyi felmérési igazgatóság kap egy

útmutatót a terepmunka megkezdésekor a Háromszögelési és Számítási Irodától, amelyben valamennyi hálófajta trigonometrikus pontjai és e háló háromszög összeköttetései gyenge tusvonallal kihúzandók. Az útmutatóban egyúttal a feltüntetendők a könnyebb tájolás végett az ország, megye- és járáshatárok, valamint néhány víz és helység.

A felmérési igazgató ennek alapján elkészíti a saját vázlatát az alárendelt aligazgatóságok és felügyelőségek számára a 269. §-ban meghatározottak szerint, a kiutalt munkaterületek alapján.

A felügyelők hasonló módon osztják ki a stabilizálandó pontokat a csoportvezetőknek, mégpedig minden csoportvezetőnek a hozzátartozó községben megnevezett pontokat, amelyek rögtön feltüntetendők a pontvázlaton (240. §).

271. §

A stabilizáláshoz szükséges anyagok biztosítása

A csoportvezető a felmérési előmunkálatokkal egyszerre gondoskodik a községbe eső trigonometrikus pontok stabilizálásáról, vagyis beszerzi a 272. §-ban meghatározott anyagokat, és gondoskodik ezeknek a 274. § szerint a szükséges helyszínre szállításáról.

Az anyagok beszerzésének és odaszállításának költségei a községet terheli, a 276. §-ban meghatározott piramis átengedésének fejében.

272. §

A trigonometrikus pontok rögzítése

Valamennyi első osztályú háromszögelési pont a jel közepén egy négyoldalú piramisformájú kővel jelölendő, amennyiben ez a katonai felméréskor még nem történt meg, ha igen, akkor ez békén hagyandó. A határjel jobb biztosítása érdekében a középpontba üveg vagy földdarabok, vagy salak vagy szén helyezendő.

A másod-, harmad-, és negyedrendű pontok hasonlóképpen, csak kisebb kövekkel jelölendők. E célra a közelben előforduló kövek is használhatók, melyek csákány vagy kőkalapács segítségével szabályos formára faragandók.

A kő teljes hiányában, vagy nagyon költséges előteremtése estén tölgyből vagy vörösfenyőből készült faoszlopok is használhatók.

Fajelek esetében a törzsbe egy K. V. jelzés vésendő, amennyiben a pont nem a fatörzsre esne, faoszlopok helyezendőek ki, mint a negyedrendű pontok esetében.

Közelebbi információk a kiszámításról és jelölési módról a LXVIII. formanyomtatványban található.

273. §

A jelzés pontosan a jel középpontjába helyezendő

Valamennyi jelzés a felméréshez használt jel középpontjának feleljen meg, ami a részletes felmérés során végrehajtott stabilizációnál nem jelent gondot, mivel a trigonometrikus jelek és eszközök ekkor még a helyszínen vannak. A középpont meghatározásához 4 karó helyezendő el oly módon, hogy kettő-kettő irányában helyezkedjen el, és így a középpont az átlók metszéspontjára essen.

Amennyiben az egyik stabilizálandó pont bizonytalan, vagy egyáltalán nem található, úgy a csoportvezető a felügyelőség engedélyével ehelyett egy másik negyedrendű pontot keres és stabilizál.

274. §

A stabilizálás végrehajtásának időpontja és módja

A trigonometrikus pontok stabilizálását a csoportvezetők hajtják végre segéd munkások és a község által rendelkezésére bocsátott emberek segítségével közvetlenül a részletes felmérés befejezése után és a határjárás megkezdése előtt a községi elöljáró vagy helyettese jelenlétében, és az erre fordított időt pontosan feljegyzik a munkanaplóba, egy munkanapon legfeljebb két pont stabilizálható.

275. §

A topografikus leírás és a croquis elkészítése, beküldés, végleges rend

A stabilizálás után következik a topografikus leírás a croquis (92. és 240. §) rovatok szerinti átnézése,

szükség szerinti javítása, az üres rovatok kiegészítése és a croquis kijelölése.

Az erre meghatározott nyomtatvány alapján a községi előjárónak megőrzésre átadandó egy másolat a megjelölt jelzések megőrzése céljából, és egy, a járásnak illetve a megyének készült másolattal együtt beküldendő az Országos Pénzügyigazgatóságnak. A másolatokat az Országos Pénzügyigazgatóság beküldi a térképtárba, az eredetét átadja a stabilizációs munkálatokhoz.

A croquis alapján a földmérő vázlatot készít saját területéről a felügyelőség számára a község, a körzet, a járás, vagy az ország- és megyehatárok, vizek és utak feltüntetésével, amelyről az aligazgatóság minden egyes járásnak és megyének a LXIX. formanyomtatvány szerint egy másik croquis-t készíttet, és végül a munkaév végeztével valamennyi stabilizációs dokumentumot beküld az Országos Pénzügyigazgatóságon keresztül a Kataszteri Főigazgatóságnak.

A stabilizációs munkálatok további rendezését, összeállítását és átadását a Számítási Iroda végzi.

276. §

A piramis anyagának meghatározása, melyet nem a községek végeznek, ezek elszámolása

A szükséges kövek és egyéb építőanyagok beszerzése fejében a piramisokhoz szükséges faanyag átengedtetik a községnek.

Piramisállványok esetében azonban csak azt a famennyiséget kapja meg a község, amely egy szokásos piramishoz kellene, a maradékot a határbejárás alkalmával eladják.

A jelenlévő közigazgatási biztos, vagy távollétében a községi jegyző elkészíti a licitációs jegyzőkönyvet, melyet a földmérő a piramisállvány_maradék anyagának bevételeivel együtt beküldi a felügyelőnek.

A felügyelő összegyűjti a bevételt, és a nyári munkálatok végén az bizonylatokkal együtt beküldi a közeli adóhivatalnak; a licitációs jegyzőkönyv beküldésével egyidejűleg azonban javaslatot tesz az Országos Pénzügyigazgatóságnak.

Ahol senki sem jelentkezik az árverésre vagy a vásárlásra, a földmérő erről bekéri a határjárás biztostól és a községi előjárótól megerősítését, és a topografikus leíráshoz csatolja.

277. §

A község magatartása stabil határjelek szétrombolásakor

A már stabilan meghatározott középpontok esetleges szétrombolása esetén a község nem állíthat fel új jelzést, mivel ezt csak a technikai kataszteri személyzet teheti meg, ezért a Kataszteri Főigazgatóság teszi meg a szükséges lépéseket.

Ebben az esetben a földmérő értesíti a községi előjárót, aki a jelzés megnevezésével és a szétrombolás okának pontos megadásával értesíti a járási vagy szolgabírói hivatalt. A hivatal a vonatkozó beadványokat továbbküldi az Országos Pénzügyigazgatóságnak, az megy a Kataszteri Főigazgatóságnak.

G. A határbejárás

278. §

A birtokviszonyok, a tulajdoni és művelési ági határok megállapítása, a dülőhatárok pontosítása

Egy község felmérésének befejezése után a földmérő és az asszisztens egy közigazgatási biztos, a községi előjáró, a községi választmány (esküdtek), és a földtulajdonosok többségének jelenlétében parcelláról parcellára végigjárja a határt. A pontos határjárás során a birtokvázlat alapján megállapítja a birtokviszonyokat, és a felmerülő hibákat a helyszínen azonnal helyesbíti. Ez alkalommal a földmérő pontosan megállapítja a dülők elnevezését és tényleges határait.

279. §

A közigazgatási biztos kirendelése

A földmérő köteles néhány nappal a tervezett határjárás előtt értesíteni az illetékes járási vagy szolgabírói hivatalt, a felügyelőt és a községi előjárót, és a hivataltól kérvényezi egy, a község tulajdonviszonyait jól ismerő közigazgatási biztos kiküldését.

A közigazgatási biztosok utazási költségüket a szolgálati alapból kapják, és nem a kataszteri alapból.

280. §

Eljárás a közigazgatási biztos távolmaradása esetén

Amennyiben a közigazgatási biztos az előzetes hívásra nem jelenne meg, a határjárás a többi felsorolt személy jelenlétében akkor is megtartandó, azonban a földmérő ez esetben a birtokvázlaton köteles említést tenni róla.

281. §

A birtokvázlat elkészítése

Az elvégzett határjárás és az esetleges hibák helyesbítése után a közigazgatási biztos, a községi előljáró és a községi választmány a birtokvázlat minden egyes szelvényét a hátlapján a következő felirattal látja el: „Ezt a n. negyedszelvényből álló birtokvázlatot alulírottak jelenlétében a helyszínen körbejártuk és helyesnek találtuk.”

A község tagjai felvilágosítandók, hogy az aláírás által jogaik nem csorbíthatnak, és biztosították őket, hogy a melléklendő záradékban garantálják minden egyes személy jogainak vagy vélt jogainak és igényeinek háborítatlanságát.

Az aláírás után a Kataszteri Főigazgatóság már semmit sem változtathat a birtokviszonyokon.

A közigazgatási biztos minden egyes negyedszelvényt hivatali pecséttel, a községi előljáró pedig községi pecsétjével látja el, amely vagy viasz, vagy tintapecsét is lehet.

282. §

Eljárás azon esetben, ha a község megtagadja a birtokvázlat aláírását

Ha egy község megtagadja az aláírást, annak ellenére, hogy az előző paragrafus szerint felvilágosították őket, úgy a községi előljáró két közigazgatási biztossal, és ha senki nem ellenzi, a felügyelő bejelentésére a járási vagy szolgabírói hivatal emberével jegyzőkönyvben rögzíti az aláírás megtagadásának okait.

Amennyiben az aláírás megtagadásának oka a felmérési munkálatok helyességével szembeni kétség, úgy ezek a kétségek azonnal kivizsgálandók, a hiányok orvosolandók, és a helyesbített felmérési eredmények aláírásra bemutatandók. Amennyiben azonban a felmérés helyességével kapcsolatosan nem merül fel kifogás, úgy ezt a tényt a közigazgatási biztos, vagy a járási vagy a szolgabírói hivatal köteles a községi előljáró erre vonatkozó nyilatkozatával együtt jegyzőkönyvbe venni.

Ezek a jegyzőkönyvek, melyek a hitelesítést szolgálják, a megszerzett aláírások után a kataszteri ügyiratokkal együtt a községnek átadandók.

283. §

Eljárás és költségtérítés utólagos kétségek esetén

Amennyiben a felmérési munkálatok során később a tulajdonviszonyokat illetően kétségek merülnek fel, úgy a felügyelő a téli munkálatok idején egy megbízható földmérőt rendel ki vizsgálatra és helyesbítésre a községbe a hibát elkövető csoportvezető költségére.

A kiküldött földmérő a községben valamennyi fellelt hibáról jegyzéket készít, és aláírhatja a községi előljáróval és néhány választmányi taggal. A jegyzék külön mellékletként csatolandó a felmérési munkálatokhoz.

284. §

Eljárás a határjárásnál, amennyiben több földmérő dolgozik egy községben

Amennyiben egy községben több földmérő is dolgozott, úgy a községben utolsóként jelen lévő földmérő gyűjti be az összes felmérési munkálat ügyiratait. Nagy és részletesen felmért községek esetében, ahol a határjárást több mint 14 napon át ugyanaz a földmérő végezné, a terepmunkák végén, ha a felügyelő úgy tartja szükségesnek, hogy a közelgő viharok miatt a határjárást előbb befejezzék, valamennyi csoportvezető végigjárhatja a neki kiosztott szakaszt.

H. A felvételi lapok és a parcellák számozása

285. §

A felvételi lapok számozása

Amennyiben egy község határjárása befejeződött, a földmérő 18 öl magas, álló arab számokkal a birtokvázlat valamennyi szelvényét megszámozza.

Az északi sávval kezd, és nyugatról keletre halad, miként a példában látható (292. §).

A 221. §-ban meghatározott, és önálló lapra felvett zártkert annak a szelvénynek a számát kapja, amellyel legnagyobb kiterjedésben találkozik, „Az N. szelvényhez tartozó zártkert” felirattal.

286. §

Az enklávét tartalmazó község esetében a felvételi lapok számozása minden községnél egyesével történik. Az enklávék lapszámozása mellé azonban az „Enklávé” szó írandó.

287. §

A dülők jelölése

A parcellák számozása előtt a birtokvázlaton valamennyi dülő a községmezsgyétől kezdve összefüggően 15 öl magas, folyamatos, cinóbervörös lapidárbetűkkel jelölendő.

(Cinóbervörös alatt a cinóber és kármin keveréke értendő, mely által a szín tartósabb lesz.)

288. §

A parcellák számozása

A parcellák számozását a földmérő az asszisztenssel végzi a dülők sorrendjében. A községhatárnál, nagy területen szétszórt község esetében a templomnál vagy az iskolánál kezd, áttér a közterületekre, a vizekre, a patakokra és a csatornákra.

A számozás a birtokvázlaton cinóbervörös tintával, az egyes dülőkön belül folyamatos, két öl magas, álló, erős, arab számokkal tekintet nélkül a gazdasági vagy építési telkekre, míg a kölcsönös ellenőrzés céljából a térképen ceruzával történik.

Az egyik parcelláról a másikra, illetve egyik dülőről a másikra történő átmenetet ugyanazon tulajdonos esetén ugrás nélkül, folyamatosan végzendő el, hogy a parcellák a számozásuk alapján könnyen megtalálhatók legyenek.

A számok a parcellák fekvése szerint, vagy nagyon hosszú parcellák, például utak, folyók stb. esetében, vagy ha egy parcella ugyanazon a lapon különböző helyeken fordul elő, többször is felírhatók, ha erre hely adódik.

Általában igen nagy figyelem fordítandó rá, hogy egy parcella se maradjon ki.

289. §

Azon községek felvétele, melyekben tagosítás folyik

A tagosítás miatt csak részben felmért községek esetében csak a falu határa parcellázandó. A több felmért dülő, valamint a tagosítás alá nem eső uradalmi telkek, azon kívül eső területek, közterületek, vizek, utak a számításhoz ceruzával számozandók.

Ilyen községek esetében a 287. § is figyelembe veendő.

290. §

A bekebelezett községek számozása

A parcellák számozásánál a bekebelezett községek a dülökhöz hasonlóan kezelendők, az utak fekvésük szerint a főközség útjaival vegyesen számozandók.

291. §

Eljárás kimaradt parcellák esetén

Amennyiben ennek ellenére mégis kimaradnak egyes parcellák, úgy a kimaradt parcella a határos parcella számát kapja, egy vonal alatt pedig feltüntetendő: második, harmadik stb., például

356/második, 356/harmadik.

Ha több parcella marad ki, akkor a község érintett része a csoportvezető költségére átszámolandó.

292. §

A számozás időpontja, parcella térképvázlat készítése

A parcellák számozását a földmérő a határjárás befejezése után végez el ugyanabban a községben, majd a LXX. formanyomtatvány szerint egy parcella térképvázlatot készít egy negyedretű vázlatpapíron.

A munka még a nyári időszakban végzendő, átlagosan 600 parcella fél nap alatt, naponta 600-1000 parcella számozandó be.

293. §

A felmérési munkálatok átadása a községek felmérése után a felügyelőnek felülvizsgálatra

Eljárás hibák esetén

Költségek megtérítése

A parcellázás a község részletes felméréseinek befejezése. A földmérő valamennyi jegyzéket, határbejárási jegyzőkönyvet, az esetleges pótjegyzőkönyvet, a felvételi előrajzokat, a birtokvázlatokat, a parcella térképvázlatot valamint a térképet egy borítékban átadja a felügyelőnek rendezve és befűzve, és ez alkalommal kikéri a következő községhez szükséges segédleteket.

Amennyiben a felügyelő még az irodájában az utólagos vizsgálatok során hibát találna, azokat egy jegyzékben foglalja össze.

Azok a hibák, amelyek a megbízhatatlan határjárás, és a vázlatoknak, jegyzékeknek és a határjárásoknak a térképpel és a birtokvázlattal való elmaradt összehasonlítása miatt keletkeztek; egyáltalán azok a hibák, melyek könnyelműség és hanyagság miatt keletkeztek, a felügyelő által megbízott csoportvezető segítségével, az asszisztense nélkül, kivizsgálattal, és a hibát elkövető személy költségére javítandók.

Az ilyen javítások költsége egy harmadik fizetési osztályba tartozó, asszisztens nélkül dolgozó földmérő napidíjával számolandó, és a felügyelő a költségvetést beterjeszti az aligazgatónak.

A csoportvezetők megkapják a hibajegyzéket a kidolgozandó helyesbítésekkel, melyeket a következő vizsgálat során az aligazgatónak betekintésre átadnak.

I. A részletes felmérés felülvizsgálata

294. §

A felügyelő köteles a megbízhatatlan csoportvezetőket gyakrabban felülvizsgálni

A felügyelő a részletes felmérés felülvizsgálatát kiterjeszti a jelen utasítás harmadik fejezetében leírt nyári munkálatokra.

Az 54. § alapján a megbízható csoportvezetőket ritkábban, a megbízhatatlan földmérőket azonban gyakrabban kell ellenőriznie, részint, hogy meggyőződjön szorgalmukról, részint, hogy időben felügyelje okításukat és irányításukat.

295. §

A parcellák elkülönítésének és kicövekelésének ellenőrzése

A felügyelő ellenőrzését a parcellák elkülönítésével és kicövekelésével kezdi. Ezt a terepen az asszisztens jelenlétében végzi, különösen a tulajdoni határok pontos kicövekelésére és a művelési ágak helyes elkülönítésére ügyel, meggyőződik róla, vajon a cölöpök és a jelzések egymást kölcsönösen kiegészítve és megtámogatva kerültek-e kihelyezésre.

Az esetleges hibák kiderítendőek és javítandók.

A felügyelő különös figyelmet fordít a növényzettel benőtt területek és a magas hegységek cövekelésére, és minden praktikus eszközt megtanít az asszisztensnek, amellyel az ilyen területeket pontosan és gyorsan felmérheti.

A felvételi előrajzok esetében a felügyelőnek felesleges a szépségre és a díszítésre figyelnie, de

köteles a természethez való hasonlóságra, a cölöpök helyes összekötésére, a világosságra és teljességre törekedni.

A felügyelő valamennyi ellenőrzött felvételi előrajzot aláír.

296. §

A részletes felmérés felülvizsgálata.

Lineáris hibahatár

A részletes felmérés felülvizsgálata magában foglalja a geometrikus háromszögelés és a parcellák kicövekelésének ellenőrzését.

Minden részletes szelvény a helyszínen ellenőrizendő, de csak abban az esetben, ha már teljesen befejezett. Ehhez a felügyelő egy alkalmas helyen felállíttatja a mérőasztalt, majd valamennyi látható jelzésnél, és több cöveknél abban a körzetben, ahol két felvett rész határos egymással, vagy ahol mély bevágásokat tapasztal, ellenőrző metszéseket végez. Ebből az álláspontból a felügyelő a kerítéssel kivágott parcellák sarkait, a házsarkokat, a hídföket, az utak kanyarját stb. megtekinti, és ezáltal meggyőződik az objektumok helyes térképre helyezéséről. Továbbá megvizsgálja a parcellák elhelyezkedését, jellegét, és ott, ahol pontatlanságot sejt, bejárja a területet, és helyben, láncméréssel ellenőrzéseket hajt végre. Továbbá a szelvényvonalakon, különösen azoknál a részeken, amelyek átlógnak, bizonyos pontok távolságát átméri egyik szelvényből a másikba, hogy meggyőződjön az egyezésről, és a felvételi lapok esetleges összevonásának szükségességéről.

A megmért vonal és a térképre való átvitel különbsége nem lehet több egy századnál. Ennél nagyobb különbségek azonnal kivizsgálandók és javítandók.

Nagyobb parcellarészek, nadrágszíjparcellák, melyek szabad kilátást biztosítanak, átlómetszéssel (250. §) ellenőrizhetők a legcélszerűbben, amelyhez a felügyelő egy alkalmas álláspontot választ.

Az átlóvonalak láncméréssel is ellenőrizhetők, és egyezésük a térképről is lemérhető.

297. §

A mérőeszközök vizsgálata

A felügyelő a mérőasztal felállításakor ügyel rá, hogy a földmérő jó állapotban tartsa eszközeit, különösen a perspektivikus diopter helyes kalibrálására figyel. Azért, hogy a felügyelő meggyőződjön róla, vajon a földmérő a dioptert valamennyi asztalállásnál vízmérték nélkül használni tudja, jelenlétében rendeli el a beállítást, és szükség esetén praktikus tanáccsal szolgál (238. §).

298. §

A térképek, birtokvázlatok, felvételi előrajzok, és a határok találkozási pontjainak vizsgálata

A felügyelő a térképek, birtokvázlatok és felvételi előrajzok összehasonlításához meg kell győződnie a cölöpök helyes összekötéséről, a dűlők és művelési ágak helyes felvételéről, a határleírások, a térképek és a birtokvázlatok egyezéséről.

A térképeken ellenőrzi a parcellák kivonását, a szelvénytéglalapot, a hüvelykbeosztást, a szelvények találkozási pontjait a közös jelekkel és cövekekkel körzővel ellenőrzi.

Egy befejezett község határjárásánál, ahol lehetőség szerint a felügyelőnek is közre kell működnie, a legutoljára felmért szelvényt ellenőrzi, és meggyőződik a határjárás és az egész felmérési munka szabályszerű lefolytatásáról.

A parcellázás ellenőrzését a nyár folyamán telephelyén végzi el.

299. §

A felügyelőt kártérítési kötelezettség terheli az elmaradt stabilizálásért

A felügyelő kötelessége a csoportvezetők által stabilizált geometrikus pontok ellenőrzése. Ezért felelős ennek a szabálynak a helyes betartásáért, a topografikus leírás és a térképvázlatok előírás szerű elkészítéséért, és az elmaradt, vagy hanyagul elkészített stabilizálásáért a földmérővel együtt (55. §) kártérítési kötelezettség terheli.

300. §

Javítások és büntetések az utasításnak nem megfelelő munka esetében

Az utasításnak nem megfelelően végzett munkát a felügyelő azonnal javítja, vagy szükség esetén újból elvégezteti, egyúttal a felelős személy büntetésére is javaslatot tesz (6. § 1. pont).

Általában törekszik rá, hogy a személyzet célszerűen, egyénekre szabott munkaeszközökkel ellátva gyors, szabályos ügymenetű, energikus és körültekintő munkát végezzen.

301. §

A felügyelő felülvizsgálati jelentései

A felügyelő a vizsgálat eredményét a tényeknek megfelelően a LXXI. formanyomtatvány szerint felülvizsgálati naplóban rögzíti. A lemért vonalakt számuk és hosszuk alapján megadja, és az utolsó havi jelentéshez rövid megjegyzést fűz a felmérési alkalmazottak használhatóságáról.

302. §

A részletes felmérés felülvizsgálata az aligazgató által

A részletes felmérés felülvizsgálatakor az aligazgató hasonló módon jár el, mint a felügyelő, és gondoskodik róla, hogy a felmérési munkálatokat valamennyi, neki alárendelt felügyelőségben azonos módon hajtsák végre.

Az ősszel felmért községeket, melyeket nyáron már nem tudott meglátogatni, a nyári munkákra való tekintettel az első téli felülvizsgálat alkalmával megvizsgálja, különös tekintettel a szelvény- és községhatárok találkozására és a parcellák számozására.

303. §

Az aligazgató felülvizsgálati jelentései

A felügyelő a vizsgálat eredményét szintén a LXXI. formanyomtatvány szerint felülvizsgálati naplóban rögzíti, és valamennyi rovatot lelkiismeretesen kitölt.

Ezeket a napi jelentéseket valamennyi ellenőrző körútja befejeztével egy részletes jelentéssel együtt az Országos Pénzügyigazgatóság elé terjeszti (41. §). Utóbbiban minden egyéb észrevételét is feljegyzi, különösen a tartományi hatóságok és a földesurak részéről tapasztalt támogatásról, a munkálatok gyors előrehaladását akadályozó okokról, az egyes felügyelőségekben tapasztalható egyenetlen terepről.

IV. fejezet A téli munkálatok

304. §

A hivatali órák betartása; Az ügyiratok hazavitelének tilalma

A téli munkák idején egy megfelelő hivatali épületben a hivatali munkaóra reggel 8-tól délután 2-ig tart.

A hosszabb nappali időszakok beköszöntével az aligazgató engedélyével szüksége esetén meghosszabbítható.

Vasár- és ünnepnapokon az irodai munka önkéntes alapon történik.

A téli munkálatok idején az ügyiratokat tilos hazavinni.

305. §

Kimutatás a litografáláshoz szükséges nyomdai papírokról

Valamennyi, az utasításban említett jegyzőkönyv és kimutatás, mely több mint egy ívből áll, feltüntetendő a felhasznált, litografált nyomdapapír mennyisége, és ez a felügyelő által ellenőrizendő. Azonban az egyéni birtokívekhez (335. §) felhasznált nyomdapapír mennyisége a községek ismételt összesítésénél kerül feltüntetésre.

A. Az egységek szerinti és az ellenőrző számítások

306. §

A községek ellenőrző számítása kerül sorra először

Az egyes részek területének kiszámítása a parcellák kiszámításának ellenőrzésére szolgál, és valamennyi felügyelőség ellenőrző számításai befejezendők a parcellák kiszámítása előtt.

307. §

Beosztás négyzethüvelykre. Számítási egységek

A csoportvezető mindenekelőtt a neki kijelölt községben valamennyi szelvényben és zártkertben két megfelelő hüvelyket ceruzával négyzethüvelykre oszt, amelyből a 220. § szerint egy négyzethüvelyk 1 alsó-ausztriai holdnak felel meg.

Valamennyi község lehetőleg a dűlőhatárok figyelembe vételével számítási egységekre osztatik, hogy az egy-egy részbe eső parcellák folyószámozással láttathassanak el.

Kicsi parcellák esetén egy rész nem lehet nagyobb 200 holdnál, nagyobb parcellák esetén 1000 holdnál, de a többletből 200 holdnak már kiszámoltnak kell lennie.

308. §

A számítási egységek térképvázlata

A számítási egységek és a határparcellák a parcella térképvázlat hátulján egy térképvázlatban hasonló módon rajzolandók meg.

A számítási egységek lapidárbetűkkel és a térképen ceruzával jelölendők, ez a vázlat a felügyelőnek felterjesztendő, aki azt felülvizsgálja, jóváhagyja vagy szükség esetén változtat rajta.

309. §

A papír beszáradásának kiszámítása

A földmérő először kiszámítja a papír beszáradásának mértékét.

E célból a rúdkörzővel felvesz egy 1000 öl hosszú és 800 öl széles távolságot a térképlapon, és ezekből az adatokból kiszámítja a szelvény felvitt, és a térképen látható valódi nagyságát 500 holdra, majd kiszámítja, hogy egy holdra mekkora beszáradás esik.

310. §

Egy szelvény részeinek és üres területének kiszámítása

A felügyelő által meghatározott részek területe szelvényenként számolandó és állítandó össze.

Kiszámolja az egyes egységekbe, és nem teljes szelvények esetében a szelvény vagy zártkert üres részeire eső egész holdakat, és a közbeeső holdakat, amelyek összege minden szelvényben vagy zártkertben kötelezően 500 hold.

Az egyes részek területének és az üres résznek a kiszámolása a következőképpen történik:

Az egyes részek által közrezárt felület trapézokra osztandó, és a trapézok belseje százaskörzővel a hüvelykbeosztások között minden egyes részre és z üres részekre is a térképen elkülönítve felveendő, és összeadandó. A részösszeg megszorozandó a hüvelyk állandó, 40 öles magasságával, a végeredmény holdba és ölbe átszámítandó, és a felülethez a lap beszáradása és a kiszámolt egész holdak hozzáadandók.

311. §

A szelvények kiszámításánál elfogadható hibahatár

ha a kiszámolt részek és az üres részek területének összeállításánál 500 holdra eltérés mutatkozik, amely azonban nem haladja meg a kiszámolt hüvelykek 1/400-adát, úgy ez a számítási egységek és az üres területek között elfogadható hibaként arányosan szétosztandó.

Nagyobb különbség esetén a hiba kivizsgálendő és kijavítandó.

A fentírt eljárás a LXXII. formanyomtatvány szerint végzendő el.

312. §

Eljárás határparcellák esetében

Ha egy községben olyan határparcellák lennének, amelyeket a községgel együtt teljesen felmérték,

de csak a fele tartozik a községhez, úgy teljes egészében az üres területhez számoltatnak. Később azonban valamennyi határparcella területének fele az üres területről szelvényenként levonandó, és az adott számításai egységhez hozzászámolandó.

313. §

A határ-, út-, és vízparcellák részleges levonása

Az ellenőrző számításnál valamennyi határ-, út-, és vízparcella részenként levonandó, és a parcellák kiszámításánál a megfelelő résznél hozzáadandó.

314. §

A számítási egységek községenkénti összeállítása és az ellenőrző számítások átadása felülvizsgálatra A szelvényenkénti összehasonlítás végeztével valamennyi szelvény számítási egységei áttekintésre összeállítandók, és ezáltal létrejön a parcellák összehasonlításához szükséges egység.

Valamennyi számítási egység összege együttesen adja a község területét. Ez a felület az ellenőrzési számítás első lapjától áttekintésre szelvényenként összeállítandó, és a parcellák száma az egész községre megadandó.

Az áttekintés során megjegyzésre kerül az összes, a vizsgálatok során fellelt hiba.

Mihelyt egy község ellenőrző számítása teljesen befejeződött, átadandó a felügyelőnek felülvizsgálatra.

B. A parcellák kiszámítása

315. §

A parcellák kiszámításának eljárása

A parcellák kiszámítása a számítási egységek alfabetikus rendjében, ezen belül a parcellaszámok sorrendjében történik.

A parcellák felvétele az úgynevezett planiméterrel történik, amely egy rézkeret, mely lószőr vagy finom rézhuzal felhasználásával 2,5, 5 és 10 öles párhuzamos vonalakra osztódik.

A planiméter minden egyes parcellánál úgy fektetendő le, hogy a huzalok lehetőleg függőlegesen álljanak a parcella vonalára, így egy sor egyenlő nagyságú trapéz keletkezik.

A két külső párhuzamos körzővel felvetetik és megfeleztetik, azután az összes közbeeső párhuzamos vonalhoz százaskörzővel hozzáadandó.

A teljes összeg beszorzandó az állandó párhuzamos magasságával, a végeredmény beírandó a számítási jegyzőkönyvbe, a tizedesjegyeket 5 alatt lefelé, 5 felett felfelé egészé kerekítve.

Előnyösebb a trapéz középvonalát összegezni a százaskörzővel, ekkor az első és utolsó párhuzamos felvétele és felezése elmarad.

A párhuzamosoktól jobbra és balra eső parcellaátvágások a planiméter segítségével hasonló módon számolandók.

316. §

A nagy parcellák esetében az egész holdak kiszámoltatnak, a megjegyzés rovatban felíratnak; a maradék rész az előbb leírt módon számolandó.

A szabálytalan parcellák a planiméter segítségével a lehető legcélszerűbben osztandók fel kisebb részekre.

Amennyiben egy parcella több lapra esne, minden lapon a parcella megfelelő része számolandó ki, és végül összeadandó; általában valamennyi parcella azon a lapon számolandó, ahol felvételre került.

317. §

Amennyiben párhuzamosok összege kevesebb, mint 100 öl, úgy a terület nagysága rögtön a kereten lévő lépték segítségével kiszámítható.

318. §

A parcellák kétszeres kiszámítása. Eljárás

Hogy a parcellák kiszámítása lehetőleg pontos legyen, valamennyi parcella a fent leírt módon kétszer számolandó, és minden számítás átadandó a csoportvezetőnek.

A felügyelő először annak a csoportvezetőnek adja ki a parcellaszámítást, aki a községben a teljes munkát irányította és átadta.

Ez a végeredményt bevezeti az első számítási jegyzőkönyvbe, és mihelyt egy rész parcelláinak a számítása befejeződött, átadja azt a felügyelőnek, aki a jegyzőkönyvet hivatalában őrzi; a már kiszámolt részt a felügyelő egy másik csoportvezetővel is kiszámoltatja, anélkül, hogy közölné az első eredményét.

A második számoló az elsőhöz hasonlóan jegyzőkönyvet készít, és szintén átadja a felügyelőnek ellenőrzésre.

A község valamennyi részén hasonló eljárás alkalmazandó, míg az egész munkát kétszer ellenőrzik.

319. §

A számítás hibahatára

A kiszámított parcellafelületek összegének és a metszések és számítási egységek összehasonlításánál adódó különbséget kiszámítására a

$$\Delta = 6 + J \sqrt{n/J + 1}$$

formula, a kétszeres számításnál

$$\Delta = 4,26 J + \sqrt{n/J + 2}$$

formula szolgál, ahol Δ a megengedett különbséget, pozitív vagy negatív számban, n a parcellák száma, J a parcellák területe holdban megadva.

Amennyiben a kimetszések vagy az egyes részek n/J esetében $\frac{1}{2}$ -nél kisebbek, úgy $\frac{1}{2}$ -del számolandók. Például ha egy részre 25 parcella esik, és a kiszámolt terület 100 hold, úgy $n/J=25/100$, erre $\frac{1}{2}$ számolandó, így az eredmény 2.

$\Delta = (0,71) (4,26) (100) = 302$ négyszögöl, ahol egy holdra $\pm 302/100=3$ négyszögöl különbséget esik.

A parcellák kettős számításánál megengedett hibahatár kiszámításához a következő táblázat mérvadó:

Δ	F
1	22 négyszögöl
2	88
3	200
4	356
5	556
6	800
7	1088
8	1422
9	$J/i - 200$

Balra a megengedett hibahatár, jobbra a parcella területe áll. Minden 1800 négyszögöl = 1 hold 200 négyszögöl területnél nagyobb terület esetén az 1/200 különbséget számolandó.

Keskeny parcellák esetében, melyeknek átlagmagassága kevesebb, mint 5° , vagy a terület kevesebb, mint a parcella hosszának ötszöröse, a fenti táblázat ötszörös hosszal számolandó. Ha például egy útparcella 800° hosszú, és a számítás szerint 1 hold, akkor a táblázat szerint $5 \times 800 = 2$ hold 800 négyszögöl, ahol $\Delta = \pm 20$ négyszögöl. Ha például egy parcella 40° hosszú, és 100 négyszögöl, akkor $5 \times 40 = 200$ négyszögöl a táblázat szerint, ahol $\Delta = \pm 3$ négyszögöl.

Ha a felülvizsgálat során a parcella eredményét két vagy három megbízható földmérő is ellenőrzi, az utolsó eredményeit alapul véve hibátlanak tekintendő, és a táblázatban kiszámított különbséget még 0,71-gyel szorzandó, így elfogadható különbséget keletkezik.

Természetesen a számítás helyességének megítéléséhez több parcella összehasonlítása is szükséges. Amennyiben a megengedett hibahatár csak csekély, és a különbségek a megengedett határon belül mozognak, a számítás kellő buzgalommal végrehajtottnak értékelendő.

Amennyiben egy egységben felvett párhuzamosok egy parcella területének a meghatározásához is használtak, ami nagy parcellák esetében gyakran előfordul, úgy a területnek ez a része, miként az

egész holdak is, az összehasonlításból kiemelendők, és ez a megjegyzés rovatban feltüntetendő.

320. §

Az összeadási jegyzőkönyv és ellenőrzése

Miután egy egység valamennyi parcellája ellenőrzésre és pontosításra került (360. §), a földmérő, aki először megkezdte a számításokat és az eredeti jegyzőkönyv vezetését, a LXXIII. formanyomtatvány szerint elkezdi a számítási jegyzőkönyv megírását, és befejezés után aláírja.

A jegyzőkönyvben feltüntetendő a község összes parcellájának a száma a parcella jegyzőkönyvben foglaltak szerint, a számítási jegyzőkönyvből átvezetésre kerül a parcellák területe, és utóbbiak összeadandók. Hogy azonban a számítási jegyzőkönyv másolási vagy egyéb hibái kiküszöböltessenek, az egyes parcellák területe összehasonlítandó a második számítási jegyzőkönyv magasabb rendű számaival.

Második ellenőrzésként a számítási jegyzőkönyvben lévő parcellák részösszegei összehasonlítandók az összeadási jegyzőkönyvvel, a számok összeadandók és az összeadási jegyzőkönyvbe bevezetendők.

321. §

A parcellaszámítások összehasonlítása az ellenőrző számításokkal és a különbséget elosztással

Miután egy számítási egység valamennyi parcellája beíratott és kiszámoltatott az összeadási jegyzőkönyvben, a végösszeg a részekkel egyetemben felvételik a számítási jegyzőkönyvbe, hogy a parcella jegyzőkönyv számára ellenőrzésként szolgáljon, majd minden egyes lapnak az eredményéből a kiszámolt holdak levonásával kiszámítandó a maradék terület, ez összeadandó, és a végeredmény a kiszámítási egységgel összehasonlítandó.

Amennyiben számítási különbség mutatkozik, mindegy, milyen területen, de elhanyagolható, azaz a kiszámolt holdak levonása után, amelyeknél nem megengedhető a különbség, nem lépi át a 319. §-ban a kétszeres számításra megállapított határt, úgy a papírbeszáradás hozzáadandó vagy levonandó az összegből, és ezáltal csak egyetlen szétosztandó különbség keletkezik. Ez az egyes részek részösszegei között, azután pedig minden egyes parcellára arányosan szétosztandó, a kiszámolt holdak levonása után a kiesett részhányadosok ráadásként pirossal kiemelendők.

Minden egyes parcella területe természetesen ezzel a pirossal jelzett ráadással együtt írandó be a parcellajegyzőkönyvbe.

Amennyiben a számítási különbség nem elfogadható, úgy a hiba felkutatandó és szükség esetén a parcellák újra számítandók.

322. §

A kétszeres kiszámítás meggyorsítására tett intézkedések

A kétszeres kiszámítás meggyorsítására a felügyelőnek lehetősége van két vagy három kipróbált, és ügyvezetőnek előjegyzett asszisztensnek a második számítás idejére történő csoportvezetői kinevezésére.

Ezen személyek kinevezéséről az aligazgatóságnak javaslat küldendő.

C. A parcella jegyzőkönyv

323. §

A parcella jegyzőkönyv elkészítése

Ebből és a további írásbeli munkákból a tagosítás miatt csak részlegesen felvett községek kimaradnak.

A parcellák közvetlenül a téli szállásra való beköltözés után a LXXIII. formanyomtatvány szerint az asszisztens által készítendő el.

A jegyzőkönyvbe felvételik a birtokvázlathoz a felvételi lap számát, a dülő nevét, a telek esetleges speciális nevét, jogállását, a házszámot, a tulajdonos nevét, állapotát, lakhelyét, a művelési ágat, és az összeadási jegyzőkönyvből a parcellák területét.

Az épületeknél feltüntetendő a fajtájuk, valamint az, hogy tartozik-e hozzájuk gazdasági udvar vagy kert.

324. §

A parcellák területe a jegyzőkönyv minden oldalán beírandó, és a végén összegzendő.

Ha az összesítés több mint egy oldalt tenne ki, úgy pótdoldalra írandó, és a végén ismét összeadandó.

A részösszegek összeadásával kapott végösszeg adja a község területét.

325. §

A parcellajegyzőkönyv összehasonlítása

Valamennyi község jegyzőkönyveinek befejezése után az érintett földmérő köteles az asszisztenssel közösen az elkészült parcellajegyzőkönyvet a birtokvázlatokkal összehasonlítani.

A csoportvezető a birtokvázlatokat és az adóhivatali jegyzékeket, az asszisztens pedig a jegyzőkönyvet ellenőrzi, a csoportvezető gondosan ellenőrzi a birtokvázlatot és meggyőződik róla, hogy a házsámok és a tulajdonos neve pontosan egyezik az adóhivatal alfabetikus és házjegyzékével. Az előtalált hibák a parcellajegyzőkönyvben azonnal megjegyzendők.

Csak az összehasonlítás után készítheti el az asszisztens a többi írásbeli munkát.

D. A lakóházakról készült kivonat a parcella jegyzőkönyv alapján

326. §

A lakóházakról készült kivonat elkészítése

A lakóházakról a házak osztályozása és adójának megállapítása céljából készült kivonat valamennyi, a községben lévő lakóházat tartalmazza.

Valamennyi lakóház abban a rendben kerül felvételre, ahogy a parcella jegyzőkönyvben szerepel, utóbbiból a LXXIV. formanyomtatvány szerint átvezetendő a kivonatra a település neve, amelyhez a lakóház tartozik, a lapszám, a parcella és a lakóház száma, a háztulajdonos családi és keresztnéve, és a lakóépület fajtája.

327. §

Ellenőrzés és összehasonlítás

A parcellák számának részösszegei összeadandók, és a parcellajegyzőkönyvhöz hasonlóan összeadandók.

A községben lévő lakóházak számának ellenőrzéséhez a tényleges állapotnak megfelelően felmért lakóházak a hivatalos lakóházjegyzék folyamatos számmal ellátandók, a szám összehasonlítandó a jegyzékben lévő számmal, az esetleges eltérések kivizsgálandók és javítandók.

Azonkívül az elkészült házjegyzéket a földmérő összehasonlítja a parcella jegyzőkönyvvel.

E. A földhasználatról készült igazolás

328. §

A földhasználatról kiállított igazolás elkészítése

A földhasználatról kiadott bizonyítványok, melyek a becslést segítik, kiállításakor beírandó a parcella területe, ahol a nevezett művelési ágat üzik, a parcella jegyzőkönyvből kivonandó, összesítendő, az egész községre vonatkozó végösszeg a LXXVI. formanyomtatványban megadott makulátúrába foglalandó.

329. §

A földhasználatról kiállított igazolás ellenőrzése

A művelési ágak részeinek összesítése, valamint a községre vonatkozó művelési ágak összefoglalása valamennyi részösszesítéssel, és a parcella jegyzőkönyv alapján a község környékével összehasonlítandó.

A szükséges ellenőrzés miatt egyetlen művelési ág sem vonható ki a másiktól, és ha egy teljes összesítés csak egyetlen művelési ágból áll is, akkor is újból összeadandó.

330. §

A művelési ágak felvétele az igazolásba

A község művelési ágának területe bevezetendő és összegzendő a LXXV. formanyomtatvány szerint egy földhasználatról kiadott igazolásba, amely két példányban melléklendő a felmérési ügyiratokhoz.

331. §

A földhasználati főigazolás kiállítása

Az egyes községek művelési ágáról kiállított igazolványok a felügyelőségen a LXXVI. formanyomtatványban megadott makulatúrában összesítendő, és a LXXVII. formanyomtatványban megadott főigazolásban adóközetenként, kerületenként vagy megyénként összeállítandók és beküldendők az aligazgatónak (repertórium, No. 13.)

Ez utóbbi az aligazgatósághoz tartozó községekről összefoglalást készít, és az igazolásokkal együtt beküldi az Országos Pénzügyigazgatóságnak, ahol összegzést készül, mely azonban nem az egyes községekre, hanem a kerületre vagy a megyére vonatkozik.

Az aligazgatóság igazolása a térképtárba kerül, az összegzés azonban benyújtandó a Kataszteri Főigazgatóságnak.

F. A telektulajdonosok alfabetikus névjegyzéke

332. §

A telektulajdonosok alfabetikus névjegyzékének elkészítése

A telektulajdonosok alfabetikus névjegyzékét az asszisztens folyószámozással látja el, bevezeti a szelvény számát, a házszámot, a tulajdonos nevét, állapotát, lakhelyét, valamint a tulajdonoshoz tartozó parcellák számát a LXXVIII. formanyomtatvány szerint, melyben mind a feliratozásra, megerősítésre, aláírásra stb. utasítás található.

333. §

A tulajdonosok neve az adóhivatalnak a földmérő által helyesbített jegyzékéből alfabetikus rendben írandó fel, a közös tulajdonosok neve a névjegyzék végére kerül a parcella jegyzőkönyvben felvett tulajdonosok alfabetikus rendjében.

A parcellák száma a parcella jegyzőkönyvben felvett tulajdonosok numerikus rendjében írandó be a szelvény számával, ahol a parcella fekszik, erős, világos és olvasható számokkal.

334. §

Az alfabetikus jegyzék ellenőrzése

A tulajdonosok alfabetikus névjegyzékének ellenőrzését a földmérő abban a rendben végzi, ahogy a parcellák felvételre kerültek, a parcellák számát kikeresi a parcella jegyzőkönyvből, minden parcellát ceruzával kipipál, és utána néz, hogy egyezik-e a házszám, a tulajdonos neve és a lapszám. Majd meggyőződik róla, hogy egy parcella sem maradt ki, kijavítja a hibákat, majd megszámlolja a jegyzékben a parcellákat, mely számnak egyeznie kell a községben lévő parcellák számával.

Végül a földmérő utána néz, vajon a nevek abban az alfabetikus rendben vannak-e, mint az adóhivatal jegyzékében; vajon a társtulajdonosok a jegyzék végén előírászerűen felvételre kerültek-e, egyáltalán, megfelel-e a külső forma a mintának.

G. A felmérési összesítésből készült kivonatok (egyéni birtokívek)

335. §

A kivonatok elkészítése

A kivonat a tulajdonosnak adandó át, főként az egyéni birtoklás megállapítására szolgál, és a felmérés

elleni esetleges reklamációra.

Tartalmazza az alfabetikus névjegyzékből a sorszámot, a tulajdonosok nevét, és a számok emelkedő rendjében a parcellákat, a parcella területét a művelési ágak és a dűlő szerint, a „végösszeg” rovatban pedig az összeadási jegyzőkönyv területösszegét.

Az egyes művelési ágak területe a „végösszeg” rovatból minden lapon összeadandó, és a birtokívek részösszegei összesítendők.

Utak és vizek esetében a dűlő neve elhagyható.

336. §

Ellenőrzés és összehasonlítás

Az egyes kivonatok összeadás és lezárás előtt még egyszer gondosan összehasonlítandók a parcella jegyzőkönyvvel, hogy a parcellák száma és területe biztosan helyesen kerüljön felvételre. Az óvatosság mindenképpen szükséges, mivel ilyen sok szám között egyes számjegyek helytelenül vagy tévesen jegyeztethetnek fel.

Az egyéni birtokívek összegének minden egyes községben egyeznie kell az alfabetikus névjegyzék számának összegével.

A birtokívek kiállításához a LXXIX. formanyomtatvány mérvadó.

337. §

Az ismételt összesítés elkészítése és hitelesítése

A kivonatokban szereplő területek összegzése a tulajdonosok és művelési ágak szerint az ismételt összesítésbe a LXXX. formanyomtatvány szerint beírandó, a részösszegek összesítendők, és összeadandók.

Ezeknek a számoknak pontosan egyezniük kell a művelési ágakról kiadott igazolásokkal. Amennyiben ez nem így lenne, a hibák megkeresendők és kijavítandók.

A szerző és az összehasonlító a számszaki ismétlésről feljegyzést készít a címlapon, és aláírja, majd a felügyelő aláírásával hitelesíti.

H. A kataszteri térképek megrajzolásáról és leírásáról, a térképcímerek, térképborítékok és emlékévek elkészítéséről

338. §

A térképrajzolás februárban kezdődik

Amikor a részletes felmérés nagyobb része már elkészült, akkor megkezdődik a térképek megrajzolása, lehetőleg már februárban, és mindenképpen több egységé egyszerre.

339. §

A térképrajzolásban a felmérési alkalmazottak képességeik szerint vesznek részt

A felügyelő a felmérési alkalmazottakat beosztásukra való tekintet nélkül már ismert képességeik alapján osztja be a térképrajzoláshoz, vagy a művelési ágak ábrázolásában, vagy a parcellák számozásában, vagy a jelmagyarázatok és leírások elkészítésében vesznek részt.

Az a földmérő, aki a térképrajzolásban nem használható, az írásbeli munkákkal foglalkozik.

340. §

A térképek tisztítása

A rajzolás előtt a térképek valamennyi ceruzavonaltól és piszoktól megtisztítandók, száraz, keskeny papírcsíkokkal megerősítendők, majd benedvesítendők.

341. §

A színezés előkészítése

A rajzoláshoz szükséges festéket a felügyelő a LXVI. formanyomtatványban közölt színskála alapján az egész felügyelőség számára megrendeli.

342. §

A művelési ágak és a terep kiszínezése

A térkép megrajzolása a határok, épületek, közterületek, vasutak, utak, patakok, folyók, tavak LXVI. formanyomtatványban megadott színskála alapján történő színezésével kezdődik, utóbbi három felszíni forma, amennyiben nagy kiterjedésű, csupán egy tíz öl széles sávval jelölendő.

Egyéb formák nem színezendők ki, csupán jellel különböztetők meg.

A színezésnél valamennyi lapon szem előtt tartandó a tiszta megjelenés, a parcellák és szelvényvonal kontúrjának éles kirajzolása.

343. §

A térképek számozása

A kiszínezett térképekre finom fekete tussal rávezetik a birtokvázlaton szereplő parcellaszámokat.

A számok álló, két öl magas, egyforma és világos jelekkel írandók.

344. §

A térképjelek készítése

A parcellák megrajzolása után a térképjelek következnek, pontosan a hagyományos jelmagyarázat alapján, melyet a LXVI. formanyomtatvány tartalmaz.

A térképjelek a végső ellenőrzés meggyorsítása és a jobb áttekinthetőség érdekében a parcellaszámok közelébe helyezendők el.

A parcellákban kerülendő a túl sok fa, szőlő stb., valamint a zöldség- és díszkertekben a túlzott díszítés.

A házak homlokzata az utca felé rajzolendő.

A határok jelölése a térképen csak a háromszoros határpontok és a szelvényvonalak közelében, 60 öl széles sávval a hagyományos módon történik.

Három határ találkozása minden esetben feltüntetendő mind a térképen, mind a birtokvázlaton.

345. §

A térképek leírása

A térkép megrajzolásának befejezése után tussal írva felkerül rá a települések, a határos községek, általában a 214. §-ban megnevezett egyéb tárgyak neve, a más községekbe vezető utaknál feltüntetendő a község neve, ahová vezetnek.

A vitatott község határok a 233. § szerint jelzendők.

A patakok, folyók, a szomszédos községek, és az útirányok kivételével valamennyi felirat a szelvények alapvonalával párhuzamosan helyezkedik el. Még a görbe vonalakat követő feliratoknak és a parcellaszámoknak is a térkép elforgatása nélkül könnyen olvashatónak kell lenniük.

A szomszédos község neve, amennyiben elegendő hely van rá, a község határtól 30 öltre, ahol másik kerület vagy megye kezdődik, további megjegyzés nélkül a község neve fölé szintén 20 öltre írandó.

Ország határok esetében csak az ország neve írandó fel.

A feliratok méretét és fajtáját a LXXXI. formanyomtatvány tartalmazza. A térkép címében, és a betűkben kerülendő minden további díszítés.

346. §

Valamennyi lapon és zártkert esetében az északi vagy a déli szelvényvonalra, amelyen több hely van, feltüntetendő a lapszám, a község neve és a szelvény megnevezése.

Azután valamennyi község kap egy megfelelő lapon egy címet, amely tartalmazza a község, az enklávé, a település, a kolónia vagy a bekebelezett község, a tartomány, a kerület vagy a megye és az adóhivatal nevét. A 111. § 4. pontjában leírt enklávék a főközség nevét kapják a helyét mutató római szám megadásával.

A cím alá felírandó a lépték: 1 hüvelyk: 40 öl, és a következő megerősítés: „Átvizsgáltatott és a

jegyzőkönyvvel egyezően találtatott.” Az igazolást a felügyelő ráírja valamennyi lap jobb alsó részére, és minden résztvevő aláírja, aki a felmérést, számítást, térképrajzolást és összehasonlítást végezte.

347. §

Befejezetlen térképek és mellékletek kezelése

A tagosítás miatt csak részben felmért községek nem kerülnek sem megrajzolásra, sem leírásra; azután az előző paragrafusban leírt térképfeliratot kapják, és a községhatár kerül számozásra.

A félléptékben felvett térképmelléklet semmilyen számot vagy jelölést nem kap, de a jelen paragrafusban a térképek esetében meghatározott felirattal látják el, megjegyezve: „Melléklet”, és a felmérést végző írja alá.

348. §

A térkép leírása a kijavított hivatali jegyzékekkel megegyező

A térkép megrajzolásánál és leírásánál a szép megjelenés ajánlott ugyan, de inkább a helyesség, a tisztaság és egyformaság mérvadó.

Valamennyi név az adóhivatal által kiadott névjegyzék alapján helyesen írandó.

349. §

A térképcímerek elkészítése

Valamennyi község részére elkészítendő egy térképcímer a LXXXII. formanyomtatvány alapján, és a község területe halványsárgával ábrázolandó.

350. §

A térképborítékok elkészítése

Az egy községhez tartozó térképek egy közös borítékba helyezendők, és a boríték külső részére középre ragasztandó a térképcímer.

351. §

Az emlékévek elkészítése

Valamennyi enklávé község részére emlékív készíttetik. A tartomány, kerület vagy megye, és az adóhivatal neve rotundával, a főközség és az enklávé neve lapidárbetűkkel, a litografált íven meghatározott betűméretben írandó.

I. A művelési térkép vázlat elkészítése

352. §

A becslési munkálatok előkészítésére és adminisztratív célokra szolgáló művelési ágak vázlatát valamennyi felügyelőség a téli munkálatok folyamán készíti el.

A művelési ági vázlat különbség nélkül 1 hüvelyk 500 öl léptékben járasonként vagy megyénként készül térképlapokra ragasztott irodai papírra. Valamennyi lap, melynek hossza 8 bécsi öl, egy négyzetmérföldet jelöl, és északról délre haladva 5, nyugatról keletre haladva 4 részre osztandó, úgy, hogy minden négyzetmérföld 20 szelvényt tartalmaz, melyeknek határvonalai tussal kihúzandók.

Amennyiben egy négyzetmérföldre több felügyelőség területe is belesik, melyek ugyanahhoz a járáshoz vagy megyéhez tartoznak, úgy a legkisebb részt foglaló felügyelőség rajzolandó be elsőként. A lap azután felügyelőségről felügyelőségre küldendő, míg mindegyik berajzolja a saját részét.

353. §

A kisebbitést és elkészítést a felügyelő által kinevezett hivatalnokok végzik

Az egyes felügyelőségek területén lévő befejezett községek szelvényeinek kisebbitését a birtokszelvény színes negyedlapjai alapján még a nyári munkálatok idején az asszisztensek végzik. Az utolsó község kisebbitését és az egész terület kiszínezését és leírását a téli munkaállomáson vagy

ugyanaz az asszisztens végzi, vagy egy másik erre alkalmas hivatalnok, beosztására való tekintet nélkül.

354. §

Jelölés és leírás

A jelöléseknél nemcsak a pontosság, hanem a szükséges érthetőség is szem előtt tartandó. A fő művelési ágak és a vizek kontúrja halvány tussal húzandó ki, a fehér szántóföldek kivételével az előírt színekkel színezendők ki.

A falvak, mezővárosok és városok házcsoportjai, az utcák, terek, vasutak, átjárók, utak, patakok, folyók stb. csak a birtokvázlat kisebb léptékű rajzán jelennek meg, amelyeken általában a 214. §-ban megjelölt objektumok elnevezésükkel vagy a LXXXIII. formanyomtatványon megadott jelek szerint jelölendők, és ezután a leíráshoz használandók.

A földutak, melyek nem vezetnek más községbe, figyelmen kívül hagyhatók, kivéve, ha egyedülálló majorsághoz, erdészházhoz vagy egyéb ipari épülethez vezetnek, amely esetben egyszerű tusvonallal jelölendők.

A patakok és folyók berajzolására különös figyelem fordítandó, és nem megengedhető, hogy különösen az eredetnél önkényesen kanyarogjanak.

Az egyes felügyelőségek határai figyelmen kívül hagyandók, ellenben a tagosítás miatt csak részben felmért községek üres területei ceruzával jelölendők, mivel az ilyen községek részletes felmérésének befejezése után a művelési ágak berajzolandók.

355. §

Áttekintő térképvázlatok

Valamennyi járás vagy megye területe kisebb léptékű áttekintő térképvázlaton ábrázolandó, úgy, hogy az egész körzet egyetlen négyzetmérföld lapon ábrázolható legyen.

Ezen a térképvázlaton a négyzetmérföldlapok négyesével összeillesztendők, és erősebben kihúzott vonalakkal jelölendők. Az egyes négyzetmérföldek térképlapjai ezután rendezendők, és vászonkötésbe köttetendők.

A határon természetesen két vagy három négyzetmérföldlap is felvehető.

Ezen lapok számozás északról délre haladva arab számokkal folyamatosan jelölendő.

Ahol nincs elegendő hely ahhoz, hogy az áttekintő térképvázlatok egy járás vagy megye első lapján elférjen, úgy ez önálló negyedlapra rajzolendő, és az első laphoz ragasztandó.

Valamennyi négyzetmérföld hátlapjára felírandó a LXXXIV. formanyomtatvány szerint a felügyelőség, a járás, a megye neve, a lap száma, a negyedmérföld oszlopának és sávjának a száma, a felvétel éve, a szerző neve.

K. A téli munkák felülvizsgálata

356. §

A felülvizsgálat valamennyi téli munkálatra kiterjed

A téli munkálatoknak a felügyelő által végrehajtott felülvizsgálata nemcsak a terület kiszámítására terjed ki, hanem valamennyi, ebben a fejezetben leírt írásbeli munkára és rajzolásra, mivel az ezekben a munkákban előforduló hibákért éppúgy felelős, mint a felmérésért.

357. §

A számítások felülvizsgálatát a felügyelő számítási segédekkel együtt végzi

A területek kiszámításának felülvizsgálatára a felügyelő kiválaszt egy földmérőt beosztására való tekintet nélkül, és ezt jelenti az aligazgatónak.

Sürgős esetben, ahol a számítások felülvizsgálata olyan késésben lenne, úgy a felügyelő egy második vagy harmadik számítási segédet is bevonhat.

358. §

A munka kiosztása az ellenőrző személyeknek

A felügyelő kiosztja ellenőrzésre a már kiszámolt községeket a számítási segédeknek, vagy nagyobb terület esetén a számítandó egységeket, amelyek azonban már teljesen lezárattak, saját magának pedig a legnehezebb községeket tartja meg, vagy azokat, melyeket ügyvezető asszisztensek vagy megbízhatatlan földmérők számoltak.

359. §

Az ellenőrző számítások felülvizsgálata, a hibák kijavítása

Az ellenőrző számítások mindenképpen még a parcella számítások előtt elvégzendők.

A felügyelő először megvizsgálja, vajon pontos-e a lap hüvelykbeosztása, azután az egyes számítási egységekben kiszámolja az egész holdakat az egységekben és az üres területeken, és általában a 309-315. §-ban foglaltak szerint jár el.

Az eredményeit összehasonlítja a jegyzőkönyvvel, végül pedig meggyőződik róla, hogy valamennyi, egy egységben fekvő határközség területének a fele levonatott az üres részekből, és hozzáadott a számításokhoz.

A felülvizsgálat végén az egyes számítási egységek, az üres részek, és az egész község területösszegeit ellenőrzi.

A feltalált hibákat a LXXII. formanyomtatvány alapján feljegyzi, és a számítási jegyzőkönyvet a felülvizsgálat befejeztével az érintett csoportvezetőnek átadja hibajavítás céljából.

A számítási segéd hasonlóképpen jár el, de a felfedezett hibákat betekintésre és további intézkedés végett átadja a felügyelőnek.

360. §

A parcella számítások felülvizsgálata

A parcella számítások felülvizsgálata kivétel nélkül valamennyi parcellára kiterjed, és a duplán számított értékeket részint a felügyelő, részint a számítási segéd kölcsönösen összehasonlítja.

Amennyiben az összehasonlításnál az engedélyezett hibahatáron belüli hiba adódna (319. §), mindketten kiszámolják, és ezt a számítási jegyzőkönyvbe pirossal beírják.

A számítási segéd meggyőződik róla, hogy egyetlen parcella sem maradt-e ki a számításokból, és a kiszámolt parcellák területét az üveglappal vagy a planiméterrel még egyszer átvizsgálja, hogy valamennyi hiányosság elhárítható legyen, akár elírásból, akár egy odatartozó parcellarész figyelmen kívül hagyásából fakad, különösen az átmetszett parcelláknál.

Amennyiben az összehasonlításnál olyan különbséget talál, mely átlépi az engedélyezett határt, úgy a számítási segéd a térképről maga veszi le a parcellát, és értesíti erről az egyik vagy mindkét földmérőt, majd beírják a számítási jegyzőkönyvbe. A földmérők azután megvizsgálják és kijavítják a hibát, amennyire eszközeik ezt megengedik.

361. §

A parcellák átnézésekor talált hibák a számítási jegyzőkönyvbe az összehasonlításnál talált hibák jegyzéke után folyamatosan felvételik a számítási egységek alfabetikus rendjében, és az érintett számítási segéd aláírja.

A hibák javításánál radirozás nem megengedett, azokat a községbe kirendelt csoportvezető hitelesíti, és felülvizsgálatra küldi a felügyelőnek.

A számítási jegyzőkönyv valamennyi része és az összeadási jegyzőkönyv is a felügyelő által aláírandó.

362. §

Az összeadási jegyzőkönyvek vizsgálata és a különbséget elosztása

A felügyelő éppoly pontosan ellenőrzi az összeadási jegyzőkönyvek helyességét, a részek összeállítását, a kiszámolt területeknél a részösszegeket és a végösszeget, végül a számítási jegyzőkönyv hibáinak a javítását, és ez alkalommal a számítási segéd meggyőződik a különbséget helyes szétosztásáról is.

363. §

Az írásbeli munkák, rajzolások, leírások stb. vizsgálata

Az egyéb írásbeli munkák felülvizsgálatánál a felügyelő pontosan a 323-338. §-hoz tartja magát, és mind a tartalomra, mind a külalakra ügyel, a hibákat azonnal javítja. A munka megkezdésekor különösen arra figyel, hogy valamennyi, az előírásnak nem megfelelő hibát azonnal felfedezzen, és a hiba további terjedését megakadályozza.

364. §

A térképek, valamint a művelési ágak rajzolása és leírása a felügyelő állandó odafigyelését igényli, mind a színezés, a jelölések és a parcellaszámozás helyességét tekintve, min a tekintetben, hogy a térképek és művelési ági térképvázlatok megegyezzenek a birtokvázlatokkal.

Ezért ez esetben is minden hibát azonnal javít.

365. §

A téli munkálatok felülvizsgálata az aligazgató által

Az aligazgató a téli munkálatokkal kapcsolatban valamennyi csoportvezetőnél ellenőrzi a számításokat, úgy, hogy a földmérővel levetet néhány metszést és parcellát, és összehasonlítja matematikailag a 319. §-ban leírtak alapján a számítási jegyzőkönyvvel.

Az összehasonlításból adódó különbséget támpontot ad az aligazgatónak arra vonatkozóan, hogy biztos ítéletet mondhasson az elvégzett számításokról.

Az írásbeli munkák és a térképek, valamint a művelési ágak megrajzolását a betervezett haladáshoz viszonyítva ítéli meg.

Az aligazgató észrevételeit valamennyi felülvizsgált csoportra vonatkozóan a LXXXV. formanyomtatvány alapján egy felülvizsgálati jelentésben foglalja össze, és a felülvizsgálat végén részletes jelentést készít, melyben a felmérési alkalmazottakat dicséretre vagy elmarasztalásra terjeszti fel az Országos Pénzügyigazgatósághoz.

L. A felmérési munkálatok végső összehasonlítása

366. §

Az egész felmérési munkálat végső összehasonlítása a részt vevő személyek által történik

A felmérési munkálat végső összehasonlítása minden lépésre kiterjed. Ajánlott a legnagyobb figyelem, pontosság és körültekintés, hogy a munkálatok minden részletben tökéletesen záruljanak.

A végső összehasonlításhoz néhány résztvevő, azaz két földmérő és két asszisztens választandó ki.

367. §

Eljárás a végső összehasonlítás esetében

Valamennyi község végső összehasonlítása a térkép, a birtokvázlat, a felvételi előrajz, a parcella- és számítási jegyzőkönyv, a hivatali jegyzékek alapján történik.

A térképek minden esetben egy körültekintő és megbízható csoportvezetőre hagyandók, aki az egyes parcellák területének szemmérték alapján történő megbecsülésében is gyakorlott.

A birtokvázlatokat és a felvételi előrajzokat vagy a községet felmérő földmérő, vagy ha a térképpel foglalkozik, akkor a község kicövekelését irányító asszisztense veszi át.

A harmadik személy kapja a parcellajegyzőkönyvet, a negyedik a számítási jegyzőkönyvet és a hivatali jegyzékeket.

Miközben a parcellajegyzőkönyvből felolvastatik a lapszám, a dűlő neve, a művelési ág, a parcella területe, a másik három összehasonlító személy erősen figyel rá, vajon a felolvasottak egyeznek-e a az átvett munkálati dokumentumokban írt adatokkal.

368. §

Először a határjárás olvastatik fel, és megvizsgáltatik egyezése a térképpel, a birtokvázlattal és a

felvételi előrajzzal.

A határkövek, kőrakások és egyéb határjelek, melyek a térképen bejelöltettek, összehasonlítandók a birtokvázlattal, és megnézendők, vajon a határközségek parcellái egyeznek-e.

Eltérés esetén megvizsgálandók a szomszédos községek térképei és határjárási jegyzőkönyvei, ahol a hiba javítandó.

Amennyiben a vizsgálat úgy találja, a szomszédos községek térképei nem egyeznek, úgy értesítendő a felügyelő, aki a kijavított határjárás után (232. §) a hibát is javítja.

369. §

Ezen kívül még összehasonlítandó:

1. A térképek megrajzolása, különösen, hogy a hagyományos jelölések és feliratok megfelelnek-e a megadott mintának.
2. A térképek parcellakivonatai, vajon a károsult vonalak minden térképen pótolttak-e, és hogy a szelvényvonalra eső parcellák, a trigonometrikus és grafikus pontok, a szelvényvonalak és a hüvelykeosztás kihúzatott-e.
3. A négyzetmérőföldek és szelvények helyes leírása, mind a térképeken, mind a birtokvázlatokon, a parcella térképészvázlatokon és a térképcímereken.
4. Az átvágott parcellák számozása a térképen, azaz, hogy az ilyen parcellák vajon minden lapon beszámoltattak-e.
5. A térkép neveinek helyesírása összehasonlításban a birtokvázlattal, parcella térképészvázlatokkal, a különböző jegyzőkönyvekkel, a térképcímerekkel, a dűlőjegyzékkel, és az adóhivatal névjegyzékeivel.
6. A község-, körzet-, járás-, vagy megye-, és országhatárok, hogy mind a térképen, mind a birtokvázlatokon és térképcímereken az előírásnak megfelelően írtak-e.
7. A szelvényvonalak találkozási pontja, mégpedig körzővel, parcelláról parcellára, és a legkisebb eltérés is javítandó.
8. A parcella térképészvázlatok, a térképcímerek, a térképborítékok, az emlékévek, hogy előírás szerűen készültek-e.
9. A község területének leírása a számítási jegyzőkönyvben, összehasonlításban a parcella jegyzőkönyvvel és a kivonatokkal, és a LXXV. formanyomtatvány szerinti földhasználatról szóló igazolással.
10. A felmérési munkálatok valamennyi részének előírt formája, és hogy el van-e látva minden szükséges aláírással.

370. §

Eljárás felfedezett hibák vagy kétségek esetén

Amennyiben a végső összehasonlításnál a felmérési munkálatok bármelyik részében eltérés vagy hiba találtatna, de valamennyi, az összehasonlítás során talált hiba azonnal javítandó. Amennyiben azonban olyan hibák merülnek fel, melyeknek kijavítása hosszabb időt vesz igénybe, úgy ezek a hibák egy íven összesítendők, és a községek összehasonlításának végeztével a községben megbízott földmérőnek javításra átadandók.

Amennyiben ez megtörtént, az összehasonlítást végző földmérő ráírja az ívre: „Javítva”.

Amennyiben számítási hibák merülnének fel, az a felügyelőnek adandó át, amit azután javítottat.

M. A felmérési munkálatok átadása

371. §

A felmérési munkálatok letisztítása

Mielőtt a felmérési munkálatok átadásra kerülnek a felügyelőnek, a térképek, birtokvázlatok, valamennyi jegyzőkönyv és a többi ügyirat is a pizsoktól és egyéb foltoktól gondosan megtisztítandó.

372. §

A körülnyírás módja

A szelvények és a térképmelléletek térkép formájúra körülvágandók, a hosszanti oldal 27, a rövidebb 22 hüvelykre.

A zártkert ábrázolása a szelvényvonalak mellett egy hüvelyknyi szélességgel vágandó, másik felén lehetőség szerint teljesen visszavágandó (221. §).

A térképboríték mérete 27,5 hüvelyk hosszú és 22,5 hüvelyk széles, a térképcímerek a papír formátumához igazodnak.

A jegyzőkönyveket és igazolásokat, valamint a tagosítás miatt csak részben felvett községek térképeit és a hozzájuk tartozó borítékokat tilos körülvágni.

373. §

A füzetbe kötés módja

Térképek esetében a címlap kerül legfelülre, ezután következnek a zártkertek, majd a lapok numerikus rendben, végül a melléletek.

A sok parcellát tartalmazó községek több füzetbe kötendők, összefűzendők, majd ezek a füzetek kötendők egybe.

Valamennyi füzet címlapjára balra a szám, jobbra a község neve írandó.

Az adóhivatal alfabetikus és házjegyzéke a dűlőnévjegyzék nélkül egy füzetbe kötendő, a lakóházak kivonata és a tulajdonosok alfabetikus névjegyzéke külön-külön füzetekbe kötendő, a határjárás jegyzőkönyvekhez hozzákötendő az utólagos jegyzőkönyvek.

Az egyéni birtokívek és az ismételt összesítések, melyek betétlapot is tartalmaznak, önálló füzetbe kötendők; ezután valamennyi kivonat folyószámok szerint rendezendő, és az összesítésekkel együtt spárgával átkötendő.

A számítási jegyzőkönyv esetében felülre kerül az összehasonlítási jegyzőkönyv, egységenként, betűrendben, azután az összeadási jegyzőkönyv. A parcellák kétszeres számítási jegyzőkönyve külön füzetekbe kötendő.

374. §

Az iratok átadása az aligazgatónak

Amennyiben a felmérési munkálatok egyes részei teljesen elkészültek, és füzetbe köttetnek, a földmérő községenkénti csoportosításban a hibajegyzékkel együtt átadja a felügyelőnek, a következő iratjegyzékekkel együtt:

1. Az eredeti térképeket szelvények és zártkertek szerint rendezve, és valamennyi térképmellékletet.
 2. A parcella jegyzőkönyvet.
 3. A parcella jegyzőkönyv alapján készült lakóház kivonatot.
 4. A földhasználati igazolásokat két példányban.
 5. A tulajdonosok alfabetikus névjegyzékét.
 6. Az adóhivatal alfabetikus jegyzékét a ház- és dűlőjegyzékkel.
 7. A határleírásokat a parcella térképvázlatokkal és a mindenkori pótjegyzőkönyvekkel.
 8. A bizottsági jegyzőkönyveket, például a birtokvázlatok aláírásának megtagadásáról készült jegyzőkönyv stb.
 9. Különleges melléleteket, köztük hivatali iratokat, a felmérésről készült feljegyzéseket, és hasonló iratokat.
 10. A számítási jegyzőkönyvet.
 11. Az egyéni birtokíveket.
 12. Az ismételt összesítéseket.
 13. A birtokvázlatokat a dupla léptékű vázlatokkal, negyedrétebe hajtva.
 14. A felvételi előrajzokat a szelvénylapok sorrendjében összefűzve, a lépték-kézikönyvvel.
 15. A térképborítékot a ráragasztott térképcímerekkel.
 16. Az emlékéveket az enklávé községekkel a térképek nélkül.
- Az adóhivatal alfabetikus és házjegyzéke külön nyújtandó be.

375. §

A felmérési munkálatok átnézése, becsomagolása és felküldése az Országos Pénzügyigazgatóságnak. A felügyelő a 369. § rendelkezései szerint egy segéd közreműködésével még egyszer átnézi az átvett felmérési munkálatokat és a hibajegyzéket, és a szintén átnézett művelési ági vázlatokkal beküldi az aligazgató utasításai szerint a térképtárba, vagy ha még ilyen nem lenne, az Országos Pénzügyigazgatóság járasonként elkülönített átvételi-átadási hivatalába (XXXII. formanyomtatvány).

Az első esetben jelentést tesz az aligazgatóságnak, amelynek elküldi a folyamatosan begyűjtött alfabetikus és házjegyzékeket, hogy továbbítsa az adóhivatalnak (159. §).

A térképtár számára készült iratjegyzékhez melléklendő egy jegyzék a munkaterületen fekvő valamennyi helységről, kolóniáról, pusztáról, praediumról stb., a főközség feltüntetésével, amelyhez bekebelezettek.

A térképek beküldése nagy mennyiség esetén postakocsival történik, a munkálatok dokumentumai ládába csomagolandók, és csomagként küldendők.